

**T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GİYİM ENDÜSTRİSİ VE GİYİM SANATLARI EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
GİYİM SANATLARI EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**ANADOLU MESLEK LİSELERİ, ANADOLU KIZ MESLEK
LİSELERİ VE KIZ MESLEK LİSELERİNDE UYGULANAN
TEKSTİL KONFEKSİYON PROGRAMININ SEÇİMİNİ
ETKİLEYEN FAKTÖRLER VE PROGRAMA TALEP ORANI
ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA
(KONYA, KARAMAN VE AKSARAY İLLERİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Danışman
Yrd.Doç.Şerife KÜÇÜKOSMANOĞLU**

**Hazırlayan
Elif ŞENEL**

KONYA 2006

ÖNSÖZ

Türkiye’de önemi uzun yıllardır sürekli artarak devam eden tekstil, konfeksiyon sektörünün yükselişi günümüzde, çok büyük boyutlara ulaşmıştır. Ülkemizin bu sektörde büyük coğrafyalarla yarıştığı herkesçe bilinmektedir. Son yıllarda tekstilin özel sektördeki yerinin günden güne genişlemesi aynı oranda değişimin de beraberinde gelmesini gerektirmiştir. Bu da gözleri değişimin tek anahtarı olan eğitime çevirmiş dolayısıyla Türk Eğitim Sistemindeki tekstil konfeksiyon programına hak ettiği ilginin gösterilmesi gerekliliğini doğurmuştur. Bu gereklilikten yola çıkıp Tekstil Konfeksiyon Programı uygulayan Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liseleri baz alınarak alana, alan seçimi yapma aşamasında olan öğrencilerin gözleriyle bakılmaya çalışıldı. Sektörün mevcut durumu ile doğrudan ilgili olarak söz konusu liselerde Tekstil Konfeksiyon Programına gösterilen talebi tespit etmeye yönelik bir araştırma yapıldı ve sonrasında talebin hangi sebeplerden kaynaklandığı doğrudan veya dolaylı olarak nelerden etkilendiği bütün açıklığıyla ortaya çıkarılmaya çalışıldı.

Bu araştırma, Giriş Mesleki ve Teknik Eğitime Genel Bakış, Türkiye’de Meslek Eğitimi, Meslek Liselerinde Tekstil Konfeksiyon Eğitimi, Problem, Araştırmanın Amacı, Araştırmanın Önemi, Sayıtlılar, Sınırlılıklar, Tanımlar, Yöntem, Bulgular, Yorum, Sonuç ve Öneriler bölümlerinden oluşmaktadır. Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde uygulanan Tekstil Konfeksiyon Programının seçimini etkileyen faktörleri tespit etmeye yönelik anket hazırlanmış ve örneklem grubundaki okulların Tekstil Konfeksiyon öğrencilerine uygulanmıştır. Ayrıca söz konusu liselerde Tekstil Konfeksiyon Programına olan talebi tespit etmek amacıyla, okulların müdürleriyle kısa görüşmeler yapılmıştır.

Bu araştırmanın şekillenmesinde tecrübe ve rehberliğini esirgemeyerek her zaman yanımnda olan değerli hocam Yrd. Doç. şerife KüÇüKOSMANOğLU'na desteğini her zaman hissettiren kıymetli hocam Yrd. Doç. Hafize PEKTAş'a, araştırma katkıda bulunan Konya, Karaman ve Aksaray illerinde Tekstil Konfeksiyon Programı uygulayan Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liseleri müdürleri, müdür yardımcıları, oğretmenleri ve oğrencilerine, yardımlarını eksik etmeyen arkadaşlarıma ve sonsuz desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen aileme teşekkürü bir borę bilirim.

KONYA 2006

Elif şENEL

ÖZET

Bu araştırmada “Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde Uygulanan Tekstil Konfeksiyon Programının Seçimini Etkileyen Faktörler ve Programa Talep Oranı (Konya, Karaman ve Aksaray İlleri)” ele alınmıştır. Araştırma tarama modellidir.

Bu araştırmanın evreni, Tekstil Konfeksiyon Programı uygulayan Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerindeki Tekstil Konfeksiyon öğrencileridir. Örneklemi, Konya, Karaman ve Aksaray illerinde Tekstil Konfeksiyon programı uygulayan Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerindeki Tekstil Konfeksiyon öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmaya bu illerin tüm ilçeleri ve il merkezlerindeki 9. 10. ve 11. sınıf toplam 418 Tekstil Konfeksiyon öğrencisi dahil edilmiştir. Öğrencilere, Tekstil Konfeksiyon Programının seçimini etkileyen faktörleri belirlemeye yönelik anket uygulanmıştır. Ayrıca öğrencileri temsilen, okullarının müdürleriyle görüşülmüş ve bu okullarda Tekstil Konfeksiyon Programına olan talep tespit edilmiştir. Ortaya çıkan bütün bulgular yüzde ve frekans hesaplarıyla tablo ve grafiklere dökülmüştür. Bazı faktörlerin birbirleriyle olan ilişkisini ortaya koymak amacıyla bu faktörler arasında χ^2 (khi-kare) testi uygulanmış ve buradan çıkan sonuçlarda tablolara aktarılmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre Tekstil Konfeksiyon Programının seçimini etkileyen birçok faktör tespit edilmiştir. Bu faktörleri genel olarak; yakın çevre, dış çevre ve Tekstil Konfeksiyon simgeleri şeklinde gruplandırmak mümkündür. Ayrıca Konya, Karaman ve Aksaray illerindeki Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde Tekstil Konfeksiyon Programına olan talep; alan seçimi yapmış öğrenci mevcudunun

%17,5'ine tekabül etmektedir. Bu okullarda Tekstil Konfeksiyon alanıyla beraber; Ağırlama Gıda Teknolojisi, Ayakkabı Teknolojisi, Bilgisayar, Cilt Bakımı ve Kuaförlük, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, El Sanatları, Grafik, Nakış, Resim olmak üzere toplam 10 programın uygulandığı göz önüne alınırsa bu oranın oldukça iyi olduğu görülmektedir.

SUMMARY

In this study factors that affect the election of the Textile Ready Made Clothing Programme that is applied in Anatolian Professional High Schools, Anatolian Maiden Professional High Schools and Maiden Professional High Schools, and the demand rate to the programme (Konya, Karaman and Aksaray provinces) have been investigated. Its is based on scanning modal.

The universe of this study is the students of Textile Ready – Made Clothing in Anatolian Professional High Schools, Anatolian Maiden Professional High Schools and Maiden Professional High Schools that hold Textile Ready – Made Clothing Programme. Specimens are composed of the pupils doing Textile Ready – Made Clothing Programme in Anatolian Professional High Schools, Anatolian Maiden Professional High Schools and Maiden Professional High Schools from Konya, Karaman and Aksaray. Totally 418 Textile Ready – Made Clothing students 9. 10. and 11. classes in these provinces and in their towns have been included in this study. A poll has been applied to the students to determine the factors that have an effect on students to opt for Textile Read – Made Clothing Program. In addition to this the headmasters of the schools have been interviewed and the demand for the Textile Ready – Made Clothing Program in these schools has been determined. All findings have been showed by the tables and graphs with the percentage and frequency calculations. With the aim of showing up the relation ship between some factors with each other among these factors χ^2 (khi square) test has been applied and the results that came out from them have been tabulated.

According to the findings of the study, so many factors which affect the Textile Ready – Made Clothing Program have been determined. It is possible to group these factors as close area, outer area and Textile Ready – Made Clothing symbols. Also the demand for the Textile Ready – Made Clothing Program in the Anatolian Professional High Schools, Anatolian Maiden Professional High Schools and Maiden Professional High Schools in Konya, Karaman and Aksaray

corresponds to an extend of % 17,5 of the students who have made their choices for the fields. When the application of the Textile Ready – Made Clothing Program along with other 10 programs (Serving Good Technology, Shoes Technology, Computer, Skin Care and Hair Dressing, Child Growing and Education, Handicrafts, Graph, Needlework and Drawing) is considered, it can be said that this rate is so good.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
ÖZET	iii
SUMMARY.....	v
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ.....	ix
GRAFİKLER LİSTESİ.....	xii
1. GİRİŞ.....	1
2. MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİME GENEL BAKIŞ	4
2.1. Mesleki Eğitim.....	4
2.2. Mesleki Eğitimin Önemi.....	5
2.3. Meslek Seçimi ve Mesleki Rehberlik	9
3. TÜRKİYE’DE MESLEK EĞİTİMİ.....	19
3.1. Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Tarihi Gelişimi	19
3.1.1. Yaygın Eğitim.....	23
3.1.2.Örgün Eğitim	31
3.1.3. Mesleki ve Teknik Okullar	32
4. MESLEK LİSELERİNDE TEKSTİL KONFEKSİYON EĞİTİMİ.....	46
4.1. Tekstil Konfeksiyon Eğitiminin Tarihi Gelişimi ve Bugünkü Durumu	46
5. PROBLEM.....	57
5.1. Problem Durumu.....	57
5.2. Problem Cümlesi.....	59
5.3. Alt Problemler.....	59
6. ARAŞTIRMANIN AMACI	62
7. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	65
8. SAYILTIAR	66
9. SINIRLILIKLAR.....	67
10. TANIMLAR	68
11. YÖNTEM	78
11.1. Araştırmanın Modeli.....	78
11.2. Evren ve Örneklem	78
11.3. Veri Toplama Teknikleri	80

11.4. Veri Analiz Teknikleri	80
12. BULGULAR.....	81
12.1. Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde Uygulanan Tekstil Konfeksiyon Programının Seçimini Etkileyen Faktörler.....	81
12.2. Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde Uygulanan Tekstil Konfeksiyon Programına Talep Oranı	119
13. YORUM.....	122
14. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	134
14.1. Sonuçlar	134
14.2. Öneriler	135
KAYNAKÇA.....	136
EKLER	

TABLolar LİSTESİ

Tablo No	Sayfa No
1. Örneklem Grubuna Alınan Öğrencilerin Okullara Göre Dağılımı	79
2. Araştırmaya Katılan Toplam Öğrenci Sayısının Okullara Göre Dağılımı	81
3. Araştırmaya Katılan Toplam Öğrenci Sayısının Sınıflara Göre Dağılımı	83
4. Araştırmaya Katılan Toplam Öğrenci Sayısının Cinsiyete Göre Dağılımı	83
5. Öğrencilerin Yaş Grupları.....	84
6. Öğrencilerin Anne Baba Durumları.....	84
7. Öğrencilerin Babalarının Meslek Grupları	85
8. Öğrencilerin Babalarının Gelir Düzeyleri.....	87
9. Öğrencilerin Annelerinin Meslek Grupları.....	88
10. Öğrencilerin Annelerinin Gelir Düzeyleri	89
11. Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon Programını Seçmelerine Etkili Olan Kişiler	90
12. Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon Programını Seçerken Kendi İsteklerinin Etkili Olma Dereceleri	91
13. Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon Programını Seçmelerinde Etkili Olabilecek Kahramanların Var Olma Oranları	92
14. Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon Programını Seçmelerinde Etkili Olan Kahramanlar	92
15. Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon Programını Seçmelerinde Etkili Olan Tekstil Konfeksiyon Simgeleri.....	95
16. Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon Programını Seçmelerinde	

Etkili Olan, Tekstil Konfeksiyon Programına Ait Bazı Yönler.....	97
17. Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon Programının Alt Bölümleri	
Hakkında Bilgilerinin Var Olma Oranları	98
18. Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon Programını Seçmelerinde	
Etkili Olan Tekstil Konfeksiyon Alt Bölümleri.....	99
19. Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon Programını Seçmelerinde	
Etkili Olan Mesleki Akademik Faktörler.....	103
20. Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon Programını Seçmelerinde	
Etkili Olan Yönlendirici Duygusal Nedenler.....	104
21. Öğrencilerin, Tekstil Konfeksiyon Programının Eski	
Mezunlarının Mesleki / Akademik Durumları Hakkında	
Bilgilerinin Var Olma Oranları	105
22. Öğrencilerin, Tekstil Konfeksiyon Programını Seçmede, Eski	
Mezunların Şimdiki Mesleki / Akademik Durumlarından Etkilenme	
Oranları	105
23. Öğrencilerin Ailelerinde Tekstil Sektöründe Çalışan Bireylerin	
Var Olma Oranları	107
24. Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon Programını Seçerken,	
Ailelerindeki Tekstil Sektörü Çalışanlarından Etkilenme Oranları .	107
25. Öğrencilerin, Okullarından Alan Seçiminde Rehberlik Hizmeti	
Alma Oranları	108
26. Öğrencilerin, Tekstil Konfeksiyon Programını Seçerken Rehberlik	
Hizmetinden Etkilenme Oranları	108
27. Öğrencilerin, Türkiye’de ve Dünyada Tekstil Sektöründeki Önemli	
İsimleri Tanıma Oranları.....	109
28. Öğrencilerin, Tekstil Sektöründe Türkiye’de ve Dünyada	

Tanıdıkları Önemli İsimler ve Tanınma Oranları	109
29. Öğrencilerin, Tekstil Sektörünün Yurt Dışındaki Konumu	
Hakkında Bilgilerinin Var Olma Oranları	111
30. Öğrencilerin, Tekstil Sektörünün Yurt Dışındaki Konumundan	
Etkilenme Oranları.....	111
31. Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon Alanında Yurt Dışında Eğitim	
Almayı İsteme Oranları.....	112
32. Tekstil Sektörünün Yurt Dışındaki Konumu Hakkında Bilgi	
Sahibi Olup Olmamanın, Yurt Dışında Bu Alanda Eğitim Alma/ Çalışma İsteğini Etkileme Oranları.....	112
33. Öğrencilerin, Tekstil Sektörünün Yurt Dışındaki Konumundan	
Haberdar Olup Olmamalarının Sınıflara Göre Gösterdiği Farklılık ..	113
34. Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon Programını Seçerken	
Etkilendikleri Faktörlerin Cinsiyetlere Göre Gösterdiği Farklılık.....	114
35. Öğrencilerin, Yurt Dışında Tekstil Konfeksiyon Alanında Eğitim	
Alma İsteklerinin Programın Seçimini Etkileyen Faktörlerle İlişkisi	115
36. Okullara Göre Öğrenci Mevcudunun Dağılımı	119
37. Okullara Göre Alan Seçimi Yapmış Öğrenci Sayısının Dağılımı	119
38. Okullarda Tekstil Konfeksiyon Programında Öğrenim Gören	
Öğrenci Sayısının Dağılımı.....	120
39. Okullarda Tekstil Konfeksiyon Programına Olan Talep Oranı	120
40. Konya, Karaman ve Aksaray'daki Anadolu Meslek Liseleri,	
Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde Uygulanan Programlara Göre Alan Seçimi Yapmış Öğrenci Sayısının Dağılımı.....	121

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik No	Sayfa No
1. Araştırmaya Katılan Toplam Öğrenci Sayısının Okullara Göre Yüzde Aralığı.....	82
2. Öğrencilerin Anne-Baba Durumunun Toplam Öğrenci Sayısına Göre Yüzde Aralığı.....	85
3. Öğrencilerin Babalarının Mesleklerinin, Toplam Öğrenci Sayısına Göre Yüzde Aralığı.....	86
4. Öğrencilerin Babalarının Gelir Düzeylerinin Toplam Öğrenci Sayısına Göre Yüzde Aralığı	87
5. Öğrencilerin Annelerinin Mesleklerinin Toplam Öğrenci Sayısına Göre Yüzde Aralığı.....	89
6. Öğrencilerin Annelerinin Gelir Düzeylerinin Toplam Öğrenci Sayısına Göre Yüzde Aralığı	90
7. Öğrencilerin Tekstil Sektöründe Tanıdıkları İsimlerin Toplam Öğrenci Sayısına Göre Yüzde Aralığı	110

1. GİRİŞ

Bir ülkenin hayat standartı, teknik işgücü ile çalışan nüfusun oranına bağlıdır. İstenilen seviyeye ulaşılması, ancak insan kaynağının geliştirilmesiyle mümkündür. (Turan, 1996, s.13).

İnsanlar yaşamsal şartlarını sağlayabilmek, yaşam düzeylerini yükseltebilmek ve devam ettirebilmek için gerekli kaynağı çeşitli yollardan sağlamaktadır. Toplum bireylerinin önünde açılan bu yollar onların meslek gruplarını oluşturmaktadır. İnsan ile yaşam arasındaki en kuvvetli bağ “iş”idir (Yeşilyaprak, 2000, s.204).

Toplumlardaki sanayi devrimi, mesleki eğitimi büyük ölçüde etkileyen pek çok değişiklikleri beraberinde getirmiştir. Böylece toplumsal kurumların, yönetimin okul, aile yapısı ve fonksiyonu değişmiştir (Turan, 1992, s.19).

Geleneksel toplumun aile merkezli eğitimi sanayi devrimiyle birlikte yerini örgün eğitime bıraktığında eğitimin geleneksel bağlamı olan aile yerine okul yeni toplumun yükselen değeri olmuştur. Bundan böyle çocuk ve gençlerin toplumsal konumu aile değil okul ve eğitim tarafından belirlenecekti (www.meb.gov.tr, 14.03.2005).

Eğitimin temel amacı, her türlü eğitim programı uygulanarak bireye genel, mesleki bilgi ve beceriler kazandırmak suretiyle onu bütünüyle eğitmektir.

Bu genel çerçeve içerisinde genel ve mesleki eğitimin bir bütünlük içinde ele alınması gerekmektedir. Çünkü genel eğitimle mesleki eğitimin ortak amacını, ferdi geleceğe hazırlamada öğrenme ortamının sağlanması, bilgi, becerilerin geliştirilmesi ve istenilen toplumsal hedefler oluşturmaktadır (Turan, 1996, s. 13).

Okullar insanın yaşamında bu denli önemli olmaya başladığında; insanlar da gelecekle ilgili bütün umutlarını okullara bağlamaya başlamıştır. Bununla beraber mesleklerini ekonomik mecburiyetin getirdiği şartlarla erken yaşlarda zanaat sahibi olarak veya aileden vs. gelen maddi destekle, okulda eğitime gereksinim duymadan, kendi işlerini kurarak edinenler de vardır. Sonuçta

ekonomik özgürlüklerini kazanmak için çıktıkları bu yol bir “tercih yolu”dur. Bireyler küçük yaşlardan itibaren mesleklerini belirlemede tercih yapma haklarını kullanmaya başlarlar. Meslek seçimi, geleceği bugünden başlayarak planlamak ve yönlendirmek anlamına gelir. Başka bir deyişle meslek seçimi, “bir kimsenin kendisine açık olan meslekleri çeşitli yönleriyle değerlendirip kendi ihtiyaçları ve beklentileri açısından istenilen yönleri çok, istenilmeyen yönleri az olan birine yönelmeye karar vermesidir” (Kuzgun, 2000; Yeşilyaprak, 2000, s.205’ten). Böyle bir kararın kişinin yaşamında son derece önemli bir yeri vardır. Çoğu kez kişi bu kararın ne kadar önemli olduğunun farkında olmasa da yaşamı boyunca verdiği en önemli kararlardan birisidir. Meslek seçiminin ilk ve en önemli adımı ise alan seçimidir.

Alan seçimi liselerde dokuzuncu sınıfın sonunda öğrencilerin ilgi, yetenek ve başarı durumları baz alınarak ilgili müdür yardımcısı, sınıf öğretmeni ve rehber öğretmen tarafından yönlendirilerek, yapılır. Öğrenciler başarılı ve mutlu bir yaşam sürdürmek için hangi mesleği seçmek istiyorlarsa onunla ilgili alanı seçmek zorundadırlar. Liselerde uygulanan alanları; yüksek öğretime hazırlayan alanlar, hem mesleğe hem de yüksek öğretime hazırlayan alanlar ile hayata ve iş alanlarında hazırlayan alanlar diye sınıflandırabiliriz. Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde hem hayata, hem iş alanlarına hem de yüksek öğretime hazırlayan programlar uygulanmaktadır. Çok amaçlı bu programlardan birisi de giyim-hazır giyim programıdır.

Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde genel olarak bu program artık Tekstil Konfeksiyon Programı olarak geçmektedir.

Bu program Tekstil Konfeksiyon sanayinde çağımızın moda ve teknolojik gelişmelerine dayalı olarak bayan, erkek ve çocuk giyimlerinin modelini geliştiren, kalıplarını hazırlayıp serileştirme yapabilen, iş yerinde çevresiyle uyumlu çalışabilen, çalıştığı alandaki yenilikleri izlemeyi bilen, teknik eleman yetiştiren bir alandır (www.okulpdr.sitemynet.com, 17.05.2005).

Aynı zamanda tekstil konfeksiyon sektörünün de mevcut durumuna bakılacak olursa;

Dünya Tekstil ve Konfeksiyon Sektörü:

- Tekstil ve Konfeksiyon sektörü, dünyada gerek üretim sürecinde yaratılan katma değer ve gerekse de ihracat gelirleri içindeki yüksek payı nedeniyle ekonomik kalkınma sürecinde önemli roller üstlenen ve ülkelerin kolayca vazgeçemediği bir sektördür.

- Tekstil Konfeksiyon sektörü, ülkelerin daha ileri sanayilere geçiş için yarattığı sermaye birikimi ve işgücü sebebiyle ellerindeki en önemli basamak taşlarından birisi konumundadır.

- Ekonomik kalkınmanın ileri aşamalarına geçmiş gelişmiş ülkelerde tekstil ve konfeksiyon sektörün imalat, sanayi üretimi içindeki payı sürekli azalırken, gelişmekte olan ülkelerde ise imalat sanayi üretimi içinde sektörün payı artmıştır.

- Tekstil ve konfeksiyon sektörü, ülkemiz gibi yoğun genç nüfusa sahip ülkelerde ise önemli bir istihdam kaynağı olma özelliğine sahiptir.

- Türkiye'nin gerek ihracat gerekse de iç pazarda önde gelen sektörlerinin başında tekstil birinci sırada gelmektedir. Yan sanayi ile birlikte milyonlarca insanımız tekstil sektöründen geçimini sağlamaktadır (Özsoy, 2002, s.165).

- Tekstil ve konfeksiyon sektörü, diğer gelişmekte olan ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de gerek üretim ve istihdama katkısı ve gerekse ihracat yoluyla döviz kazandırması sebebiyle lokomotif sektör olma özelliği sürdürmektedir.

- Konfeksiyon firmalarının büyük bir kısmı Marmara bölgesinde yerleşik olup, tekstil firmaları ise Güneydoğu Anadolu, Akdeniz, Ege ve Marmara bölgesindedir (www.dtm.gov.tr, 20.05.2006).

2. MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİME GENEL BAKIŞ

2.1. Mesleki Eğitim

Mesleki eğitim, insanoğlunun ilerlemesinde kararlı ve belirli bir etken olagelmiştir. İnsanın yaratıcı ve yenileyici gelişmesinin temelinde mesleki eğitim vardır. Mesleki eğitimin toplumdaki yeri uygulanış şekline bağlı olarak değişir. Hamurabi devrinde çıraklık kıymetli tutulurken, onbeş asır sonra Isparta’da az çok hor görülmekte idi. Perikles’in altın çağında, Atina mali kaynakları yalnız mükemmel bir bayındırlık programı yaratmakla kalmamış, aynı zamanda ustaların emeklerinin karşılığını almalarını sağlamak suretiyle ilginç bir ekonomik gelişme de göstermişti. Bununla birlikte, mesleki eğitimin geliştirilmesi Yunan politikasının bir amacı haline gelmemiştir.

Eski Yahudi kanunu, oğula bir sanat öğretme sorumluluğunu babaya yüklemişti. Orta çağlar boyunca, ustalık becerileri babadan oğula geçmeye devam etti. Ancak bunda öğretim sayılabacak pek az ortak çaba vardı. Bununla birlikte Mumcular loncasının Paris’te kurulduğu 1061 yılından sonra, bir eşit mesleki eğitimi de amaçları arasına alan usta örgütlenmeleri görülmeye başladı. Toplumda meslek eğitimine ihtiyaç olduğu fikri gelişmeye başladı. Bu fikirler, Rousseau, Pestalozzi ve Fellenberg’in ileri sürdükleri eğitim reformları arasında belirtildi. Mesleki eğitimle ilgili bu düşünceler, klasik eğitime kolay kolay girmedi ve çıraklık mesleki eğitimin başlıca metodu olmakta devam edegeldi (Anonim, 1971, s.1).

Mesleki Eğitim genel anlamda “iş” ile “birey” arasında uyum sağlama sürecidir. Mesleki eğitim gerçekleştirmek istediği amaçlara ve yönelik olduğu hedef kitleye göre, teknik eğitim, geliştirme eğitimi, uyum eğitimi, mesleki yaygın eğitim vb. farklılaşabilmektedir. Bilimsel ve teknolojik değişimler işi sürekli farklılaştırmaktadır. İşteki değişmelerin, işgücünde aranan davranışlara eğitim amaç, muhteva, öğretme-öğrenme sürecinde izlenecek stratejilere, kullanılacak eğitim araç ve malzemelerine, eğitim süresine, vb. anlamlı etkileri olmaktadır. İşin sürekli değişimi mesleki eğitime dinamik bir nitelik

kazandırmaktadır. Mesleki eğitimin ihtiyaçlara uyumluluğu ve etkililiği ile değişime uyum göstermesi arasında güçlü bir ilişki vardır. Çağdaş mesleki eğitim sistemlerinde işteki değişim sürekli izlenmekte, eğitime yansımaları analiz edilmekte ve mesleki eğitim sistemleri sürekli güncelleştirilmeye çalışılmaktadır. Bu amaçla araştırma ve geliştirme faaliyetleri sürdürülmektedir (www.tisk.org.tr, 02.05.2006).

Mesleki eğitim, bireye bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve tutumları kazandırarak onu çeşitli yönleri ile geliştirmeye yönelik bir eğitim türüdür. Mesleki eğitimde bireyin yeteneklerini zihinsel, duygusal, sosyal ve ekonomik yönlerden geliştirme esas alınır (Aklan, Doğan ve Sezgin, 1996, s.3; ILO, 1987, s.25; Karağaçlı, 2002, s.113'ten).

Mesleki Eğitim, iş, insan ve eğitimden meydana gelen üç boyutlu bir bütün olup bu unsurlar arasında devamlı bir etkileşimi içerir. Aynı zamanda mesleki eğitim, ülkenin imkan ve şartlarına göre de değişim göstermektedir.

2.2. Mesleki Eğitimin Önemi

Mesleki Eğitim, emeğin daha etkin hale gelmesi ve daha yüksek hasıla sağlayarak milli üretkenliği artırması bakımından yurt ekonomisine katkıda bulunur.

Sanayiye ağırlık verilmesi, bu alanda yetişmiş insan gücüne gereksinimi de artırmıştır.

Sanayi kesiminin gereksinimi olan yetişmiş ara insan gücüne ihtiyaç, mesleki ve teknik öğretimin önemli olduğu gerçeğini ortaya koymuştur. Bugün ülkemizde mesleki ve teknik eğitim görmüş kaliteli elemanın teminindeki güçlükler ve sanayideki üretimin artması, bu tesislerdeki verimlilik ve kararlılığın istenen düzeyde olmasını engellemektedir.

Mesleki eğitimin (1) Birey, (2) Meslek ve (3) Eğitim olmak üzere üç temel ögesi vardır.

Bu öğelerden birey, meslek kolunda eğitilecek ilgili istihdam edilen ve sürekli eğitim gereksinimi içerisinde bulunan en temel öğedir.

Meslek, bireyin sistemli olarak yetiştiği, o alanın gerektirdiği iş ve görevleri kapsayan geniş anlamlı bir terimdir.

Bilimsel ve teknolojik gelişmeler, sanayi çağı, atom çağı derken gelen iletişim çağında birey ve meslek açısından eğitim süreçleri de yeni iş görevleri dolayısıyla yeni yeterlikleri öngörmektedir.

Ekonomik ve teknolojik gelişmenin en önemli unsurlarından birisi olan ve becerili işgücünün yetiştirilmesine duyulan gereksinim mesleki eğitim kurumlarına yeni işlevler yüklemektedir.

Mesleki eğitim birey ve toplumsal yaşam için yaşamsal önemdedir. Bu önemi artıran nedenlerin bireysel, sosyal, ekonomik ve ulusal ölçekli gereksinimlerden kaynaklandığı görülmektedir (Alkan, Doğan ve Sezgin, 1996, s.11-18; Karaağaçlı, 2002, s.114'ten).

Genel olarak mesleki eğitim sisteminin önemini artıran nedenlerden bazıları şöyle sıralanabilir:

- Gelişen bilimsel ve teknolojik süreç içerisinde çalışma hayatında sürekli yükselen kalite ve standartlara uyum gösterebilecek işgücünün yetiştirilmesi.

- Bireylerin verimli bir üretici ve bilinçli bir tüketici olarak yetiştirilecek toplumun yaşam standartlarının ve kalite düzeyinin yükseltilmesi

- Uluslararası pazarlığın öngördüğü kalite ve standartlarda ürün ve hizmet üretilerek bu pazarlara girilmesi.

Mesleki eğitim süreçlerinin belirgin özellikleri ise şöyle özetlenebilir:

- Öğretme-öğrenme ve değerlendirme süreçleri öğretim ilkelerinden "iş ilkesi" temeline dayalıdır.

- Yaparak yaşayarak uygulamalı eğitsel etkinlikler esas alınır.

- Programların kapsamlı salt bilişsel alan öğretmenleriyle sınırlı bulunmamakta; devinsel alan ve duyuşsal alan yeterlilikleri de içerikte öngörülür.

- Öğretme-öğrenme ve değerlendirme süreçleri okul ve işyeri işbirliği içerisinde yürütülür.

- Programları çalışma hayatına yöneliktir.

- Öğretme-öğrenme ortamı atölye, ofis ve laboratuvar ve ilgili alan ortamlarıdır.

- Mesleğe hazırlık esastır.

İnsanın çevreye uyumunu ve çevresini geliştirmeyi öngören anlayış mesleki eğitimin temel görüşüdür.

Mesleki eğitimin temel düşünsel yapısında aşağıda sıralanan özellikler kendini göstermektedir:

- Gözlem yapma

- Çevreyi koruma ve geliştirme

- İşlevsel olma

- Üretken davranma

- Yararlı olma

- Ekonomik davranma

- Çevreyi koruma

- Gözlem ve deneysel çalışmalara ağırlık verme

Mesleki eğitim bireyde düşünme ve uygulama yeterliliklerini geliştirmeyi öngörmektedir. Eş deyişle mesleki eğitimde düşünme, beceri ve iş ortamına uyum sağlama yeterliliklerinin geliştirilmesi esas alınmaktadır (Oliveira, 1994; Karaağaçlı, 2002, s.115'ten). Çünkü mesleki eğitim, salt soyut bilgiler bütününden oluşmamakta, kapsamında zihinsel süreçleri problem çözme yeterlilikleriyle geliştirme, bilgileri kullanmada kendi anlam yapılarını oluşturma ve bilimsel düşünme alışkanlıkları kazandırma gibi yeterliliklerde önemli bir yer tutmaktadır.

Mesleki eğitim gerek yapı ve içerik, gerekse yöntemsel yaklaşımları yönüyle aşağıda sıralanan yönelimler içerisinde bulunmaktadır (Nolan and Wills, 1995; NCVQ, 1994; Karaağaçlı, 2002, s.116'dan).

- Meslek standartları ve belgelendirme sistemine uyumlu programlar geliştirilmektedir.

- Meslek standartlarına dayalı eğitsel özel hedefler belirlenmektedir.

- Öğretme-öğrenme ve değerlendirme süreçlerinde meslek standartlarına dayalı yeterlikler kazandırmaya, ölçme ve değerlendirmelere ağırlık verilmektedir.

- Öğretim sistemleri tasarımı ve modüler öğretim yaklaşımları uygulanmaktadır.

- Meslek yeterlik belgelerine yönelik sınavları eğitim yetkilileri, üniversiteler, işçi örgütleri, işveren örgütleri, endüstriyel kuruluşlar ve meslek odalarının temsilcilerinin katılımıyla yürütülmektedir.

- Mesleki eğitimde toplam kalite standartları, belgelendirme süreci ve geçerli değerlendirme yöntemleri ön plana alınan geçerli anahtar etmenler olarak görülmektedir (JVETA, 1998; Karaağaçlı, 2002, s.116'dan).

Amerika'da sömürgecilik devresinde, çıraklık temel mesleki eğitim metodu idi. Böyle olmasında, sömürgelerin toplumsal ve ekonomik kuruluşunun doğrudan doğruya ilgisi vardı. Bir zorunlu çıraklık kanunları sistemi, yetimleri ve yoksulların çocuklarını ekonomik yönden bağımsız hale getirmekte ve topluma yük olmaktan kurtarmakta idi. Çıraklık sadece toplumun talihsiz insanlarına mahsus değildi, aynı zamanda sömürgelere usta yetiştiren bir kaynak ve gönüllü bir eğitim sistemi idi.

Bütün Amerika'yı ilgilendiren ideallerden biri meslek seçme hürriyetidir. Smith-Hughes Kanunu (1917) meslek eğitim programlarının geliştirilmesi ve seviyelerinin yükseltilmesi için eyaletlere para yardımında bulunmak suretiyle, meslek seçimini kolaylaştırma amacı güdüyordu. Millet'in "genel refahını" ilgilendirdiği cihetle eyaletler, okul gençliğine, okula gitmeyenlere ve

yetişkinlere iş öğretimi sağlamaya zorlandı. Genellikle kabul edilen yeni veya geliştirilmiş mesleki eğitim programları şu temeller üzerine oturtulmuştur:

- a) Her ferdin toplam eğitimden nasibini almak hakkı vardır,
- b) Devlet eğitim sistemi yoluyla böyle bir eğitimin sağlanması toplumun sorumluluğundadır.
- c) Mesleki eğitimin, milletin ekonomik gücü üzerinde etkisi vardır (Anonim, 1971, s.1-2).

2.3. Meslek Seçimi ve Mesleki Rehberlik

Meslek terimi bir çok kaynaklara göre değişik tanım kazanmaktadır. Türk Dil Kurumunun “Türkçe Sözlük”ünde meslek “bir kimsenin devamlı surette üzerinde çalıştığı iş veya fikir alanı” olarak tanımlanmaktadır (Ağakay, 1955, s.520; Uysal, 1970, s.7’den). Bu tanım oldukça geniş görünmektedir. Nitekim, Roe, aynı ve belki de daha kapsamlı bir tanımla ortaya çıkmaktadır. Roe aynen şöyle demektedir:

“Bir yetişkin zamanının önemli miktarını neye harcıyorsa o iş onun için meslektir. Bu işin sonucu birey bir kazanç temin edebilir veya etmeyebilir ... Bir ev kadını olmak, bu tanıma göre bir mesleğe sahip olmak demektir. Fakat bunun yanında bir baba olmak bir mesleği ifade etmez, çünkü o zamanının çoğunda babalık yapmaz veya bu onun faaliyetlerinin ağırlık merkezi değildir ... Pul koleksiyonu yapmak veya at yarışlarını devamlı olarak takip etmek birer meslektir.” (Roe, 1959, s.3; Uysal, 1970, s.7’den)

İnsanın bilgi ve becerileri doğrultusunda öğrenme yolu veya ustalıkla kazandığı ve bir ödül (kazanç) karşılığı yaptığı faaliyetler toplamı olarak tanımlanabilir.

Meslek; organize olmuş bir toplum tarafından meydana getirilmiş olan bir olgudur.

Meslek ve iş kavramlarının çok zaman birbirinin yerine kullanıldığı görülür. Aslında iki kavram farklı anlamları ifade eder (Telman, 2000, s.23).

İş; yaygın olarak meslek sözcüğünün karşılığı olarak anlam bulan “iş” sözcüğü aslında; mesleki eğitimde, atölyelerde yapılan ürün ve hizmeti belirlemek için kullanılmaktadır. Örneğin; sandalye, masa, kitaplık ve tesisat yapımı gibi ürünler birer iş olarak adlandırılmaktadır (Karaağaçlı, 2002, s.131).

İş yapmak insanın doğasında gizlidir, çoğu zaman bunun için eğitim ve öğretim gerekmemektedir. Meslek ise sürekli bir eğitim ve öğretim sonrası kazanılır (Telman, 2000, s.23).

“İş değişme ile sonuçlanan bir direnmeye karşı güç kullanmadır”. (Horace, 1958, s.591; Uysal, 1970, s.18’den).

Hani “akıl yolu birdir” diye bir söz vardır ya ... Dünyanın neresine gitseniz, bu sözle karşılaşsınız.

İşte aynı bu söz gibi, söylem itibariyle arada küçük nüanslar olsa bile, dünyanın bir çok ülkesinde yaygın olan deyişlerden biri de, “insanların eş ve işlerini seçmekte duyarlı olmaları”dır.

Çünkü meslek insanın sadece kişisel yaşamı üzerinde değil, etrafı ile olan ilişkilerinde de belirleyici bir etkiye sahiptir. İnsanın toplum içindeki statüsünde, icra ettiği mesleğin büyük rolü olduğu gözardı edilemez.

Buna karşılık, mesleklerin ve onu icra edenlerin önem statülerinin belirlenmesinde de günün ihtiyaçlarının ve toplumsal anlayışların büyük etkisi vardır. Bunlar zamana, toplumsal anlayış ve kabullere göre değişen olgulardır. Politikaya yoğun ilgili bir toplumda önemli bir politik mevkide bulunmanın olumlu etkileri olabileceği gibi, sanata ilgi duyan bir toplumda iyi bir sanatçı olmanın da toplumsal statü açısından büyük rolü vardır (Özsoy, 2002, s.105).

Yetişkin bir bireyin hayatının büyük kısmını işgal eden mesleğin insan yaşamındaki önemi büyüktür. “İş insanın hem miyar (ölçü), hem mimarıdır” ifadesi, mesleklerin insana kendini gerçekleştirme ve geliştirmede imkan sağladığını, güven verdiğini açıkça ifade etmektedir.

Birey, mesleği aracılığıyla çevresi ve diğer kültürlerle iletişim kurar. Kendini aşar, daha iyiyi, daha güzeli bulma çabası içinde kendini ait olduğu kültürün bir parçası hisseder.

Birey bir meslek sahibi olduğu andan itibaren o mesleğe ait kuralları bilmek zorundadır. Her mesleğin bir meslek anlayışı vardır. Meslek kurallara uymak zorundadır. Bireyin bu konudaki çabaları onun sosyalleşmesini tamamlar.

Meslek; sadece insanın yaşam tarzını etkilemekle kalmaz, onun toplum içindeki itibarına da etkisini gösterir. İnsanın toplum içindeki yerini, icra ettiği mesleğin statüsü belirler. Günün ihtiyaçlarına ve şartlarına göre mesleklerin statülerine bir değer biçilir.

Bir mesleği icra eden kişi sadece bu meslekle geçimini temin etmekle kalmaz; onunla yaşar, onunla yaşamını şekillendirir.

Meslek edinme, önceleri bir bilenin diğerine iş öğretmesi ile usta çırak ilişkisi içinde yürütülürdü. Geleneksel çıraklık kavramları, günümüzdeki çağdaş işyerlerinin pek çoğuna uymamaktadır. Geçmişte bir terzi çırağı, ustanın dikmekte olduğu pantolonu gözleyerek mesleğin inceliklerini öğrenirdi. Ancak günümüzde bu yöntem değişmiştir. Meslek edinme, programlı bir eğitim şeklini almış ve devlet politikaları içinde önemsenemeye başlamıştır.

Meslek edinme; iş için gerekli görülen bütün bilgiyi, beceriyi, iş alışkanlıklarını ve yetenekleri geliştirmek amacıyla düzenlenen bir mesleğe hazırlama süreci olarak tanımlanabilir (Telman, 2000, s.24-25).

Modern sanayi ve ticaret hayatı çapraşık bir hal almıştır. Bugün yurdumuzda en az birkaç bin çeşit iş ve meslek vardır. Bazı alanlarda adama çok ihtiyaç var, bazılarında hiç yoktur. Bazılarında ise ihtiyaç hemen hemen her zaman aynıdır (Anonim, 1951, s.1).

İnsan yaşamındaki önemli dönüm noktalarından biri meslek seçimidir.

Çoğumuz kimi zaman yaptığımız işte değil, düşlediğimiz mesleklerde kendimizi bulabileceğimize, yaşamımızın bu sayede daha anlamlı olacağına inanırız.

Meslek seçimindeki temel amaç mutlu olabileceğiniz bir geleceğin planlamasını yapmaktır. Planlamanın sağlıklı yapılabilmesi önce kendimizi iyi tanımamızla, ilgi ve isteklerimizi, yeteneklerimizi, sağlığınıza ve bedensel yapımıza varıncaya kadar birçok veriyi göz önünde tutmamızla mümkün olur (Telman, 2000, s.17-18).

Meslek insanın sadece kişisel yaşamı üzerinde değil, etrafı ile olan ilişkilerinde de belirleyici bir etkiye sahiptir. İnsanın toplum içindeki statüsünde, icra ettiği mesleğin büyük rolü olduğu gözardı edilemez.

Sanayileşme ile birlikte işbölümü de artmıştır. Teknoloji alanındaki yeni buluşlar beraberinde yeni meslekleri de getirmiş ve bunların yan kolları ile birlikte çok sayıda yeni sektör faaliyete geçmiştir. Sadece bilgisayarın gündelik yaşama girmesiyle birlikte, bilgisayar mühendisliği, web tasarımcılığı, bilgisayar animatörlüğü, info brokerlik, servis bağlayıcılığı, program yazılımı vb. gibi daha birçok yan sektör devreye girmiştir.

Böylesine hızlı gelişen bir süreçte yarının dünyasında ekonomik hayat nasıl olacak, küreselleşme ne ölçüde başarılı olacak, buna ayak uyduramayan bireylerin, şirketlerin veya devletlerin durumu ne olacak sorusunun cevabı büyük önem kazanmıştır. Meslek seçimindeki özen her zamankinden daha da değer kazanmıştır (Özsoy, 2002, s.105-106).

Meslek seçmek, gencin artık büyüdüğünün bir göstergesidir. Ekonomik bağımsızlığa kavuşmak açısından da ayrı bir özellik göstermektedir. Bundan dolayı genç mesleğe başlamak için can atar, çünkü bu onun kendi ayakları üzerinde durması anlamına gelmektedir. Bu aceleci davranış onun akılcı ve gerçekçi bir seçim yapmasını engelleyecektir.

Toplumlarda sanayinin gelişmesi ile iş bölümü artmıştır. Teknoloji alanında yeni buluşlar ve çalışmalar sonucunda yepyeni meslekler türemiştir. Günümüzde bilgisayarın ortaya çıkışı, değişik meslekleri ortaya çıkarmıştır. Yeni gelişmelere ayak uyduramayan meslekler ise yavaş yavaş yok olmaya mahkumdur. İletişim alanında yapılan teknolojik gelişmeler, kişilerin internetle

haberleşmelerini gündeme getirmiştir. İlerleyen teknolojiye ayak uyduramayan alışılmış haberleşme araçlarının yerine ilerleyen teknolojiye uygun olarak çeşitli mesleklerin ortaya çıktığını görüyoruz. Meslekler insanların belli ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik bir ihtisas alanı olarak doğarlar ve gelişmelerini tamamlarlar. Bu nedenle mesleklerin de bir ömrünün olduğunu söyleyebiliriz. Bazı mesleklerin ömrünün uzun olmasına karşılık, bazılarının ömrü teknoloji gelişimi ile tükenmiştir. Örneğin; eskiden çok önemli ve oldukça yaygın bir meslek olan “nalbantlık” motorlu araçların yaygınlaşması ile yok olmaya başlamıştır. Bazı meslekler yok olmak yerine şekil değiştirmiştir. Bazıları ise zamana ve mekana bağlı olarak daha çok tercih edilir olmuştur (Telman, 2000, s.22).

Psikolojik gelişimde olduğu gibi, mesleki davranışların gelişiminde de birçok faktörlerin etkileşimi söz konusudur. Bunlar çok geniş anlamda ele alınırsa, bir yanda birey, diğer yanda çevre iki genel faktör olarak görünmekte ve aslında bu iki genel faktör devamlı etkileşim halinde olmaktadır. Bireyin meslek seçimi bu etkileşimin bir sonucudur. Holland bu hususa dikkati çektikten sonra meslek seçimi sürecini iki döneme ayırmıştır. İlk aşamada, birey kendisini belli bir meslekten ziyade, düşündüğü mesleğin içinde bulunduğu bir alana yöneltmekte, ikinci aşamada ise bu alandan arzu ettiği mesleği seçmektedir (Holland, 1959, s.33-45; Uysal, 1970, s.31'den)

Ülkemizde liseler genelinde olan seçmeli program uygulamaları; 1996-1997 öğretim yılından itibaren, liselerde sınıf geçme sistemi ve kredili sistemden sonra uygulamaya konulan alan seçmeli programlar son on yıllık sürecin son dönem uygulaması olarak sistemdeki yerini almıştır. Bu programlarda öğrencilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda kendileri için en uygun olan alanı seçmelerine imkan ve fırsatın sağlanması amaçlanmaktadır. Bu nedenle liselerin ilk sınıfları (9.sınıflar) “yöneltme” sınıfı olarak kabul edilmektedir.

Orta öğretim kurumlarında uygulanan alan seçmeli programları şu şekilde sınıflandırabiliriz;

- 1- Yüksek öğretime hazırlayan programlar
- 2- Hem mesleğe hem yüksek öğretime hazırlayan programlar
- 3- Hayata ve iş alanlarına hazırlayan programlar

Programlarında birden fazla alana yer verilen okullarda dokuzuncu sınıfı geçen öğrenciler; ilgi, istek, yetenek ve derslerdeki başarı durumlarına göre alanlara yönelir veya yönlendirilirler. Yönlendirme; öğrenci ve velisinin görüşü alınarak ilgili müdür yardımcısı, sınıf öğretmeni ve rehber öğretmen tarafından yapılır.

Yönelme veya yönlendirme, dokuzuncu sınıfta okutulan alanlara kaynaklık eden derslerin yıl sonu notlarının ağırlıklı ortalaması ya da derslerin yıl sonu notları esas alınır (www.meb.gov.tr, 14.03.2005).

Alan seçme süreci içerisindeki öğrenci;

- Okulda seçebileceği alan ve bölümleri inceler
- Alan, bölüm seçimindeki dikkate alınacak öğelerin önemini gerekçeleriyle tartışır.
- Bireysel yetenek ve özellikleri ile seçebileceği alan ve bölümleri karşılaştırarak kendine uygun sonuçlar çıkarır.
- Kendine uygun olan seçimiyle ilgili daha fazla bilgiye ve yardıma gereksinim duyduğunda rehberlik ve psikolojik danışma servisine veya rehberlik ve araştırma merkezine başvurur.
- İlgileri, yetenekleri, değerleri, kişilik özellikleri, başarı durumlarının farkında olarak yüksek öğrenim programlarının puan türlerine en uygun olan alanı / bölümü seçer (www.meb.gov.tr, 17.05.2005).

Alan seçimini doğru yapıyor olabilmek için öğrencinin bazı soruların cevabını biliyor olması gerekmektedir:

- Hangi alanda hangi dersler haftada kaç saat okutuluyor?
- Hangi bölümlere hangi puan türleriyle giriliyor?
- Liselerdeki derslerin ÖSS deki puansal ağırlıkları ne kadardır?

- Hangi derslerde öğrencinin başarısı daha yüksek
(www.okulpdr.sitemynet, 07.04.2005).

Öğrenci alan seçimini yaparken bir takım faktörlerden etkilenir. Bu faktörleri şu şekilde genelleyebiliriz.

- 1- Ana-baba etkisi
- 2- Statü
- 3- Arkadaş etkisi
- 4- Ekonomik faktörler (www.meb.gov.tr, 19.05.2005)

Ayrıca öğrencinin, alan seçimini yaparken dikkat etmesi gereken bazı bireysel ve toplumsal öğeler söz konusudur:

Bireysel öğeler:

- 1- İlgiler
- 2- Yetenekler
- 3- Değerler
- 4- Başarı durumu
- 5- Diğer kişilik özellikleri
- 6- Yükseköğrenim kurumları ve puan türleri (www.meb.gov.tr, 19.05.2005)

Toplumsal öğeler:

- 1- Sosyal ekonomik statü
  - Sosyal sınıf
  - Gelir
  - Baba mesleği
  - Baba tahsili
- 2- Verilere bağlılık
- 3- Umut ve Beklenti (Uysal, 1970, s.3).

Buna paralel olarak bireyin meslek seçiminde de hemen hemen aynı faktörlerden etkilendikleri ve aynı unsurlara dikkat ettikleri gözlemlenmiştir.

Meslek seçimini etkileyen faktörler genel olarak:

1- Aile: Anne-babaların çocuklarını belli mesleklere yönlendirmeleriyle ilgili temel yaklaşımda eskisine oranla büyük ölçüde azalma görülmekle birlikte, bunun farklı bir şekilde devam ettiği dikkat çekmektedir.

Günümüzde anne babalar çocuklarını özellikle daha çok gelir getiren mesleklere yönlendirme konusunda bir eğilim içindedirler. Bunda değişen değer yargıların etkisi olduğu kadar, ülkenin refah düzeyinin yükselmesine paralel olarak yaşamsal giderlerin artmasının ve insanların gelir düzeylerinin sosyal statü üzerindeki belirleyici etkisinin de büyük payının olduğu kuşkusuzdur.

2- Çevre: Meslek seçiminde çevresel faktörlerin etkisi gözardı edilemez. Nitekim Milli Eğitim Bakanlığı'nın 7. bölgeden seçilen 14 ildeki toplam 630 lise birinci sınıf öğrencisi arasında yaptırdığı araştırmada, bir öğrencinin mesleğini belirlemede de etkili olan okulu seçiminde hangi faktörlerin daha etkili olduğuyla ilgili ve tespitine çalışılmıştır. Araştırmanın sonucunda, öğrencilerin okul seçiminde öncelikle kendilerinin karar verdiği, onu aile, sonra arkadaş çevreleri, ardından öğretmenleri ve son olarak da rehber öğretmenlerinin etkili olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

3- Mesleki rehberlik: Okuldaki öğretmenler ve rehber öğretmenler çocukları yeteneklerine ve kişilik özelliklerine göre mesleğe yönlendirmede uzmandırlar. Özel durumlar için gerektiğinde kurum dışından da yardım alınabilir.

4- Bireyin ilgisi: Meslek seçiminde önemli olan bir başka nokta da kişilerin ilgi duydukları meslek alanında başarılı olabilecek ruhsal, biyolojik ve fiziksel imkanlara sahip olmalarıdır. Bir meslek kişiye ne kadar ideal gelirse gelsin kişi o mesleğin gerektirdiği ruhsal, biyolojik ve fiziksel özelliklere sahip değilse başarılı olması söz konusu olamaz. Bu yüzden meslek ilgi alanının tespiti kadar, kişilerin kendilerini tanımaları da önem taşımaktadır.

Meslek seçiminde bireyin izlemesi gereken yol ise şöyledir:

- Kendisi hakkındaki bilgileri değerlendirilmesi ve kendini tanımaya çalışması,
- Sağlık, görünüm, yetenekler gibi kişilik özelliklerini tanınması
- Başarılarını değerlendirilmesi
- Aile durumunu göz önünde bulundurması
- Geleceğe ait amaç ve hedeflerini belirlemesi
- İlgi duyduğu meslekleri yakından tanınması
- İlgi duyduğu mesleklerle kendi özelliklerini eşleştirmesi (Özsoy, 2002, s.106-111).

Gelişmiş ülkelerin her alandaki kalkınmasında, eğitim sistemleri etken işlev göstermektedir. İlgili sistemler üretken eğitime ve bireylerin kendi ilgi ve yeteneklerini tanımalarına olanak sağlayan “uygun meslek seçme” esasına dayalı bulunmaktadır. Çünkü; Bireyin meslek seçim kararı bir anda verilmemekte, temel eğitim düzeyinden başlayarak mesleki gelişim çalışmaları ile somutlaştığı bilinmektedir.

Başta Almanya olmak üzere Avrupa Birliği ülkelerinde uygulanan eğitim sistemleri kapsamında geniş ölçüde mesleklere ilişkin bilgi ve danışmanlık hizmeti verilmektedir. Bu doğrultuda bireylerin yaşamlarında meslek seçiminin önemi dikkate alınarak gençlerin meslek seçimlerinde bilinçli karar vermeleri sağlanmaktadır. Öğrencilere henüz genel eğitim kurumlarında iken ekonomi ve çalışma hayatı ile ilgili bilgileri içeren dersler okutulmaktadır (Karaağaçlı, 2002, s.132).

Mesleki rehberlik, etkileşim halindeki işgücü piyasasının güçlü bir aracıdır.

Mesleki rehberlik, Türkiye’de pek bilinmeyen bir olgudur. İşkur’un bazı merkezleri mesleki rehberlik ve mesleki bilgi sunmaktadır; mesleki rehberlik, eğitim sistemi içinde de bilinen bir özelliktir.

Ancak bu, etkileşim halindeki işgücü piyasası için güçlü bir araç olarak görülmez. Genellikle öğrencilerin seçim yapmalarına yardımcı olmak üzere sağlanan bir hizmet olarak görülür.

Mesleki yeterliliğin artırılması olarak görülen mesleki rehberlik, yine de tam olarak anlaşılabilmiş bir olgu değildir.

Ayrıca mesleki rehberlik eğitim sistemleri için de faydalı olabilir. “Yanlış” eğitim seçimleri yapan öğrencilerin mutsuz olma ve okulu bırakma potansiyelleri yüksektir. Aynı zamanda eğitimin yönünü değiştirmek, sistem için olduğu kadar birey içinde her zaman maliyetlidir. Ayrıca, öğrenciler yeterince bilgilendirilmezlerse, belli eğitim türleri için gereken akademik veya entelektüel önkoşullardan yoksun olabilirler; bu durum, okulu bırakmalarına veya çok fazla telafi eğitimi gereksinimi doğmasına yol açabilir.

Daha yüksek verimlilik, 21. yüzyıl becerileriyle iş gücünde daha yüksek rekabet, daha fazla esneklik ve sektörlerin gelişmesine ve zayıflamasına bağlı olarak meslek değiştirme becerisi gibi değerler, muhtemelen mesleki rehberlikle birlikte gelişmiştir.

Özetle, mesleki rehberlik sosyal eşitliği ve bu kapsamda bireysel özgürlüğü ve ekonomik verimi teşvik eder (www.megep.meb.gov.tr, 15.04.2004).

3. TÜRKİYE’DE MESLEK EĞİTİMİ

3.1. Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin Tarihi Gelişimi

Türkiye’de mesleki ve teknik öğretim eski bir maziye sahiptir. Fakat, bu öğretim son yıllarda memleketin iktisadî sahadaki gelişmelerine muvazi olarak inkişaf etmiştir. Halen Türkiye’de oldukça geniş bir teknik öğretim şebekesi mevcut olup, memleket ihtiyaçlarına göre genişlemekte ve tekamül ettirilmektedir.

Türkiye’de henüz kanunen kurulmuş bir çıraklık müessesesi yoktur. Çırak yetiştirme işini düzenleyecek bir konunun hazırlanması üzerinde çalışılmaktadır. Bu sebepten yarı kalifiye işçiden itibaren bütün kademelerdeki işçilerin yetiştirilmesi işi, okullarda temin edilmektedir (Anonim,1956,s.6).

İşgücünün mesleki eğitiminde ülkeler kendi ekonomik, sosyal ve kültürel özelliklerine göre değişik mesleki eğitim yaklaşımları izlemektedirler. Bir ülkede etkili olan bir mesleki eğitim yaklaşımı, bir başka ülkede ortamın değişmesine bağlı olarak aynı derecede etkili olmamaktadır. Bu sebeple mesleki eğitim sistemlerinin ülkelerin ihtiyaç ve imkanları ile uyumlu olmasına önem verilmektedir. Çeşitli ülkelerde işgücünün mesleki eğitiminde izlenen yaklaşımlar, çıraklık ağırlıklı işgücü yetiştirme ve mesleki-teknik okul ağırlıklı işgücü yetiştirme olarak sınıflandırılabilir.

Öte yandan yaşam boyu öğrenme süreci içinde yaygın eğitimde dünyada ön plana çıkan önemli bir gelişme olarak dikkati çekmektedir (www.tisk.org.tr, 02.05.2006).

Günümüzdeki hızlı gelişen teknoloji ve sanayinin gerektirdiği teknik insan gücü ihtiyacına cevap verecek bir sistem bütünlüğü sağlamak için yeni düzenlemeler yapılmaktadır. Bu düzenlemelere örnek olarak, 3308 sayılı yasa ile mesleki teknik okulların ikinci üçüncü sınıflarında işletmelerde pratik eğitim ve öğretim yapılması imkanı sağlanmıştır (Telman, 2000, s.25).

Mesleki eğitim yeryüzünde insan hayatının başlangıcından beri, zaruri olarak şu veya bu şekilde mevcuttur. Hayatı devam ettirmek için, genç insanın önce hayatı korumaya yarayacak vasıtaları öğrenmesi şarttır. İlk insanların çocukları hayatın korunmasına yarayacak bilgi ve maharetleri, hiç şüphesiz, büyüklerini şuuruzca taklit ederek öğreniyorlardı. Bununla beraber düzenli sosyetenin ilk gelişmesi sırasında, bu bilgi ve maharetler çocuklara kabilenin büyükleri tarafından şuurulu bir şekilde öğreilmeye başlandı. Bu maksatla kullanılan vasıtalar arasında, yetişkin hayatına “başlatma” törenlerinde gençlerin doğrudan doğruya eğitimi ve yetişkin faaliyetlerine katılmaya çalışan gençlerin büyükleri şuurulu bir şekilde taklit etmesi gibi metodlar vardı. Taklit yoluyla öğrenme ve çıraklık kavramı birbirine o kadar yakındır ki buna çıraklığın iki şekli diyebiliriz. Her ne kadar insan tarihinin ilk devirlerinde rahip olmak isteyenler için bazı okullar bulunduğu muhtemel ise de, medeni hayatın en eski zamanlarından beri basit çıraklık şekillerinin başlıca mesleki eğitim vasıtası olduğuna şüphe yoktur. Eski mısırlılarla İbranilerde bu tip rahip okullarının bulunduğu muhakkak gibidir. Diğer eski kavimlerde de bu çeşit okulların mevcudiyeti ihtimalden uzak değildir. Böylece, hem okul hem de muhtelif çıraklık şekilleri vasıtasıyla, insan oğlu hayatın muhafaza ve idamesi ve günlük işin görülmesi için gerekli bilgilerle maharetleri nesilden nesile intikal ettiregelmiştir (Mayıs, 1957, s. 16).

Mesleki ve teknik eğitim, 2000’li yıllarda dünyada ve ülkemizde yaşanan gelişmelere ve sürekli değişen koşullara bağlı olarak giderek önem kazanmaktadır. Bilgi çağı uzmanlaşmış, nitelikli insan gücüne duyulan ihtiyacı ön plana çıkarmaktadır (Erhun, 2004, s.1).

Mesleki ve teknik eğitimin başlıca amacı, bireye iş piyasasında geçerliliği olan bir işe girebilmesi ve bu işte ilerleyebilmesi için gerekli olan temel davranışları kazandırmaktır (Sezgin, 2000, s.1).

Pazar taleplerini karşılayacak, düşünme, algılama ve problem çözme yeteneği gelişmiş, teknoloji üretimine yatkın, teknolojiyi kullanan, yeni

durumlara uyum sağlayabilen, beceri düzeyi yüksek insan kaynağının yetiştirilmesi diğer ülkelerde olduğu gibi ülkemiz içinde önem ve öncelik taşımaktadır (Erhun, 2004, s.1).

Mesleki eğitimin tarihi gelişimi incelendiğinde görülür ki, mesleki eğitimin üç boyutlu “İnsan-Meslek-Eğitim” modeli her devirde değişik değerler kazanmış olup bu durum mesleki eğitimin gelişmesi ve şekillenmesinde etken olmuştur. Belirli tarihi devirlerde geliştirilmiş olan eğitim teorileri ve uygulamaları, üretim sistemleri ve insanın birey olarak toplumdaki yeri ve önemi hakkındaki görüşmeler daima o toplumun kültürel yapısı ve çağın özellikleri tarafından etkilenmiştir.

Mesleki eğitimin, insanın çalışmayı öğrenme gayretleriyle başlamıştır. İnsanın çalışmayı öğrenme gayretleri ise insanın doğuşuyla başlar. Çünkü iş insanın devamlı olarak artan ihtiyaç ve isteklerinin tatmin edilmesini sağlayan başlıca araç olmuştur.

Bu nedenle, bugünkü meslek eğitimi binlerce yıllık çalışma ve tecrübelerin doğal bir sonucudur (Doğan, 1980, s.18).

İlk ve orta okullarda genel eğitim ve öğrenimlerini alan öğrencilerimizin bir kısmı da mesleki ve teknik okullarımıza girerler. Bu çocuklarımız daha önce türlü temel bilgilerle cihazlandırılmışlar ve “işin değeri” hakkında az çok bir fikir sahibi olarak muayyen bir alanda kendilerinde bir sanat ilgisi duymaya başlamışlardır. “İş” bir toplumun yaşamasını ve ilerlemesini sağlamakla beraber, fertlerin hayatlarını kazanmalarını da mümkün kılar. Demokrasi de herkesin kendi hayatını bir meslekle kazanabilmesi ve bunun için de okul sisteminin ona bir meslek vermesi gerekir. Ferdin hayatını kazanma vasıtası olan bir meslekten mahrum kalışı, bir yurttaş olarak, ona ömrü boyunca ızdırap kaynağı olur. mesleği olmayan fertler çoğalınca sosyal problemler de artar, bu itibarla işin temini fert için ehemmiyetli olduğu kadar, toplum bakımından da bir sorumluluktur. Mesleklere üstün bir değer ve itibar sağlamalı, yetişen nesli “iş”in ve mesleklerin önemine sıkı bir surette inandırmalıyız. Ve nihayet şu ciheti de

unutmamak gerekir ki bir meslek sahibi olmak, ahlaki değerler edinmenin en uygun yoludur (Anonim, 1998, s.6).

Eğitim uygarlığın ilk devirlerinde ailenin sorumluluğunda ebeveynler tarafından çocuklara uygulanan bir süreç olmuştur. Böylece uzun yıllar çocukların eğitimini ebeveynler yürütmüştür. Sonraları, değişen toplumsal koşullar nedeniyle ailede meslek eğitimi yerine daha başka kurumlara devretmiştr.

Eğitimin aile dışında başka bir kurum tarafından yürütülmesi ihtiyacı ortaya çıkınca bu durum sonraları birçok eğitim Őekillerine temel teşkil eden ıracılık sisteminin geliştirilmesine yol açmıştır.

ıracılık sisteminin geliştirilmesiyle de eğitim ve iş aile dışında bir kuruluŐ tarafından bir araya getirilmiştir (Doğan, 1980, s.19).

Türkiye’de mesleki eğitimin tarihi geliŐimini iki bölümde incelemek gerekir. İmparatorluk ve Cumhuriyet dönemleri olarak bilinen bu iki dönem birbirini tamamlayıcı nitelikte olup birlikte aędaŐ Türk Mesleki ve Teknik Oğretim sisteminin temel oluŐumunu teşkil etmektedirler (Doğan, 1980, s.41).

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Yasası ile belirlenmiş olan eğitim sistemi ‘‘rgn eğitim’’ ve ‘‘yaygın eğitim’’ olmak üzere iki alt sistemden oluşmaktadır (www.meb.gov.tr, 17.04.2005).

Osmanlı İmparatorluğu döneminde meslek oğretimi, önceleri yaygın eğitim kurumlarıyla sağlanırken, 1860’lı yıllardan sonra örgün eğitim kurumları niteliğini taşıyan meslek ve sanat okullarında uygulanan değişik yöntemlerle gerçekleştirilmeye çalışılmıştır.

Şu halde bu dönemde yapılan mesleki ve teknik oğretimi, yaygın eğitim ve örgün eğitim diye iki ana baŐlık altında toplamak mümkündür (Turan, 1992, s.25).

3.1.1. Yaygın Eğitim

Kendini geliştirme yönünde bireyin gösterdiği çabaları kapsayan bir eğitim türüdür. Bilindiği gibi, okuma uygulama ve toplum içindeki ilişkileri ile bireylerin kendi kendilerini geliştirmeleri güdüleme (motivasyon) seviyesine bağlıdır. Bu yüzden yaygın eğitimde bireyleri yetiştirmeye yöneltmek üzere güdelemek temel amaç olmaktadır.

Bu tür eğitim şüphesiz belli maksatlar için değerlidirler ve toplum gelişmesi için gereklidirler (Uysal, 1970, s.12).

Milli eğitim sisteminin iki ana bölümünden biri olan yaygın eğitim; örgün eğitim sistemine hiç girmemiş ya da herhangi bir kademesinde bulunan veya bu kademelerden çıkmış bireylerin, örgün eğitimin yanında veya dışında düzenlenen eğitim, öğretim, rehberlik ve uygulama faaliyetlerini kapsamaktadır. Yaygın eğitimin amacı okuma-yazma imkanı bulunmayan yetişkinlere okuma-yazma öğretmek, temel bilgiler vermek, ayrıca en son devam ettikleri öğrenim kademesinde edindikleri bilgi ve becerileri geliştirmek ve geçimlerini sağlayacak yeni olanaklar yaratmaktır.

Yaygın eğitim genel ve mesleki teknik yaygın eğitim çalışmaları olmak üzere iki temel bölümden oluşmaktadır. Pratik kız sanat okulları, olgunlaşma enstitüleri, endüstri pratik sanat okulları, yetişkinler teknik eğitim merkezleri, halk eğitimi merkezleri ve çıraklık eğitimi merkezleri yaygın eğitim kurumlarından bazılarıdır. Yaygın eğitimi; halk eğitimi, çıraklık eğitimi ve uzaktan eğitim olarak sınıflandırmak mümkündür (www.byegm.gov.tr, 07.01.2005).

Yaygın eğitim ilk olarak “ahilik” teşkilatı şeklinde ortaya çıkmıştır.

Ahilik: Ahilik Anadolu’da başlamış ve gelişmiş bir Türk kurumudur. Anadolu kapılarının 1071 Malazgirt zaferi ile Türklere açıldığını biliyoruz. Göçebelikten yerleşik düzene geçme bir anlamda Anadolu’ya göçü daha da artırdı. Bu göç gruplarında bugünkü tabirle esnaf ve sanatkar diyebileceğimiz insanlar vardı. Anadolu’ya sığınan bu insanlar, hem yerli halka hem de

Moğollara karşı teşkilatlanmak zorundaydılar. Bu teşkilatlanmayı zorunlu kılan sebep ve görüşlerin başında şunlar gelmektedir:

- Yerli sanatkarlarla rekabet edebilmek,
- Üretimi ihtiyaca göre ayarlamak,
- Sanatkarlıkla uğraşanlarda sanat ve meslek ahlakını yerleştirmek,
- Gereğinde ülkenin silahlı kuvvetlerine yardımcı olmak ve milli heyecanı ayakta tutmak (Yazman, 1994, s.13).

XVIII. yüzyıla kadar ülkemizde sanat ve meslek öğretimi veren okullar mevcut değildi. Bu zamana kadar çeşitli sanatlar ustaların dükkanlarında öğretilirdi. O devirde sanatın öğrenildiği bu dükkanlara gelip çırak olarak işe başlayan çocuklar, birkaç yıl içinde kalfalığa ulaşırlar ve daha sonra da usta olurlardı (Özalp, 1961, s.17; Turan, 1992, s.25'ten).

Esnaf ve sanatkarlar, sanat öğreniminin esaslarının belirlenmesi, üyeler arasında disiplinin sağlanması, karşılıklı yardımlaşma ve özlük haklarının korunması bakımından XIII. Yüzyılda ahilik teşkilatı çevresinde toplandılar. Daha sonraları lonca teşkilatına dönüşen ahilik, meslek ve sanat okullarının kurulduğu XVIII yüzyıla kadar memleketimizde sanat öğreten kurumlar olarak varlık göstermişlerdir.

Ahilik, esnaf ve tüccarlar arasında dayanışma, birlik ve beraberlik esasına dayalı olarak kurulmuş bir teşkilattır (Witteck, 1971, s.37; Turan, 1996, s.26'dan).

Avrupa'da Ortaçağ döneminde kapalı ekonomi içinde üretim devam ederken 13. yüzyıl Anadolu'su ticari faaliyetlerin doruğundadır. Anadolu'da bu yüzyılda zanaatkarların ve dolayısıyla mesleki eğitimin temel örgütlerin biçimi ahilik olarak bilinmektedir (Gültekin, 1938; Saran, Akkayan, 1988, s.6'dan).

Bir başka ifadeyle ahilik, bir mesleğe bağlı ve bir arada yaşayan insanlar arasında sosyal, ekonomik ve kültürel düzeni sağlamak maksadıyla kurulan bir teşkilattır. Nitekim dericilik ile ilgili meslek insanının ilk defa böyle bir amaçla birleştikleri görülmektedir (Aşier, 1961, s.25; Turan, 1996. s.26'dan).

İktisadi ve toplumsal hayatta önemli bir fonksiyonu yerine getiren ahilik teşkilatının ilk defa Abbasi halifesi en-Nasr li Dinillah rehberliğinde tüm İslam toplumlarında kurulmaya başlandığı görülmektedir. Bu teşkilatın Müslüman Türklere geçişi de X. yüzyılda ilk Müslüman Türk devleti olan Karahanlılar'la olmuştur (Kazıcı, Şeker, 1982, s.239-240; Turan, 1992, s.26'dan).

Ahilik, Anadolu'da Selçuklular Döneminde ortaya çıkan Osmanlı Devletinin ilk yüzyıllarında etkili olan önemli bir yaygın eğitim kurumudur (Akyüz, 1985, s.47; Turan, 1992, s.26'dan). Başka bir ifadeyle ahilik, XIII. yüzyıldan XX. yüzyıla kadar Anadolu'daki esnaf ve sanatkârlar birliklerine verilen bir isimdir (Çağatay, 1974, s.3; Turan, 1992, s.26'dan).

Ahilik bir mesleğe bağlı ve bir arada yaşayan insanlar arasında sosyal, ekonomik ve kültürel düzeni sağlamak amacıyla kurulan bir teşkilattır. Dericilik (debbağlık) ile ilgili meslek erbabının ilk kez böyle bir amaçla birleştikleri görülmektedir (Asker, 1961, s.125; Turan, 1992, s.26'dan).

Bunlar, debbağlık, saraçlık vb. eski ve orta çağda ve hatta yeni çağda bile yaygın, üyesi çok olan mesleklerdi. Böylece teşkilat gelişip yaygınlaştıkça öteki meslek gruplarını da içine almıştır.

İslamiyet'i kabul eden toplumlarda Allah'ın emirlerini yerine getirme, iyi ahlaklı, nefisle mücadele esaslarına bağlı olma manasına gelen fütüvvet (iyi huylar) Selçuklular Döneminde ahilik (kardeşlik) haline dönüşmüştür (Akyüz, 1985, s.47; Turan, 1992, s.26'dan).

Şu hale genel bir tanımlamasını yapacak olursak ahilik, küçük esnaf, usta ve çırakları içine alan, mesleklerini doğruluk - dürüstlük prensiplerine uygun olarak yapmalarını ve ayrıca eğitilmelerini amaçlayan bir teşkilattır.

Ahilerde eğitim, tamamen hayata dönük olarak yürütülmekteydi. Onlar kendileri için uygun gördükleri eğitimi, hayatın her basamağında ölünceye kadar sürdürmüşlerdi (Asker, 1961, s. 126; Turan, 1992, s.27'den).

Ahilikte eğitim faaliyetlerinin tamamen hayata dönük olarak İslam dininin esaslarına göre iş dışında ve iş başında olmak üzere düzenlendiği görülmektedir. Nitekim, İslam dininde, bireyin içinde yaşadığı dünyası ile uğraşması istenirken ahiretinin de bu dünyada kazanılacağı ifade edilmektedir. Diğer taraftan İslam'ın önemli üzerinde durduğu ilke ise, "iyi insan" yetiştirmektir. (Bayraktar, 1984, s.8-11; Turan, 1996, s.31'den) Şu halde ahilikte çalışma sistemi, İslam dini prensiplerine uygun olma esasına dayanmakta ve yine bu prensiplere uygun olarak kurulup geliştirilmektedir (Ekinci, 1939, s.36-37).

Ahilikte genel eğitimle meslek eğitimi bir bütünlük içerisinde ele alınarak uygulanmaktadır. Başka bir ifadeyle bir terbiye ocağı olan zaviyelerde genel eğitim yapılırken, çalışma iş hayatında da meslek eğitimi sürdürülmektedir (Ekinci, 1939, s.38).

Ahilikte uygulanan bu eğitim kanununun daha iyi anlaşılabilmesi bakımından iş dışında ve iş başında olmak üzere iki kısma ayrılabilir:

İş Dışında Eğitim:

Teşkilatta öğretmen ahi ve pîri denen öğreticiler vardır. Bunlar, teşkilata yeni gören üyelere törenlerde dinin esaslarını, okuma - yazma, terbiye, temizlik ve kurumun düzeni ve geleceği hakkında bilgiler verirken, bir yandan da onlara askerlik öğretilir ve beden eğitimi yaptırılırdı (Akyüz, 1985, s.48-49; Turan, 1992, s.28'den).

Ahilikte ehliyet dereceleri ve bu derecelerden birini kazanmanın yolları belirtilmiştir. Gösterilen ölçülere uygun düşmeyen herhangi bir dereceyi elde etmeye çalışmak imkânsızdır. Söz konusu ehliyet dereceleri, çırak, kalfa, üstad ve üstadlar üstadından ibarettir (Asker, 1961, s.126; Turan, 1992, s.28'den).

Herhangi bir ehliyet derecesine mensup kimselerin görevleri yönetmeliklerde (fütûvvetnameler) tespit edilmiştir. Çırağın 740 maddeden oluşan yönetmeliğin 124 maddesini öğrenmesi, üstadın sözlerini dinlemesi, iyi ahlakı ile kendisini şehir halkına tanıtması, temiz giyinmesi vb. görevleri

yönetmeliklerde yer almaktadır (Çağatay, 1974, s.180-185, Güllülü, 1977, s.158-164; Turan, 1992, s.28'den).

Ehliyet derecelerinden birinden diğerine geçiş, törenlerle olurdu. Bu törenlerde derece değiştiren kimseler tuzlu su içirilir, peştamal kuşatılırdı.

Bu tür törenler, eğitici ve birleştirici fonksiyonuna inanıldığı için yüzyıllar boyu sürdürülmüştür.

Her mesleğin kendine özgü bazı çırak çıkarma usulleri vardır. Örnek olması bakımından burada terzilikteki çırak çıkarmayı verebiliriz. Çırak çıkarma (kalfa olma) töreninde genç terzi kalfasına, şeyhi bir makas, arşın ve iplik geçirilmiş bir de iğne vererek şöyle der:

"Oğlum bundan sonra sana verdiğim bu aletlerle helal işler gör. Haramdan kaçın. Kimsenin malına göz dikme. Gerçeği söylemekte bu makas gibi keskin ol. Seni gerçeğe gitmekten alıkoyan engeli bu makasla kes. Bu arşın Hak Talanın zatına işarettir. Yani Allah'ı her yerde hazır ve nazır bilip ona göre dirlik et. Arşını eline aldıkça sıratı müstakini an. Kanun ve töre dışına çıkma. Namahreme bakma ve dünyaya fazla bağlanma"(Asker, 1961, s. 126; Turan, 1992, s.29'dan).

Ahi teşkilatı içinde mesleki ehliyet derecelerinden başka, kişinin toplumdaki yerine göre de rütbesi vardır. Bunlar, yiğitlik (çırak ve kalfalar), ahilik (üstadlar), Halife, Şeyh ve Şeyhülmeşayin'dir.

Yiğitlik rütbesinde olan kimselerin iki yol kardeşi, bir yol atası ve bir de üstadı vardır. Üstadı ana sanat öğretir. Yol atası koruyucusu ve rehberidir. Yol kardeşleri ise, iyi ve kötü günlerde ona öz kardeşiymiş gibi davranır.

Zaviyelerde bilgi ve beceriler öğretilir. Çırak ve kalfalar sanatı üstadın yanında (işbaşında) öğrenirler. Ayrıca zaviyelerde çırak ve kalfalara iyi ahlak, mesleksi ve toplumsal düzen için gerekli olan bilgilerin yanında iyi alışkanlıklarda kazandırıldı. Mesela, bir çocuğun zaviyeye gidebilmesi, ancak

üstadının aracılığıyla mümkündür (Şahin, 1986, s. 109-110; Turan, 1992, s.29'dan).

Zaviyelerde okutulan ders konularını, Türkçe fütüvvetname (yönetmelik), Kur'an, Raks, türkü ve müzik, Tarih ve biyografiler, Tasavvuf, Türkçe, Farsça, Arapaça ve Edebiyat oluşturmaktadır (Asker, 1961, s.126; Turan, 1992, s.29'dan). Beden eğitimi, silah eğitimi ve spor şeklinde yapılır.

İş Başında Eğitim:

İşbaşında uygulanan eğitimle çarşı, Pazar, bedesten ve benzeri yerlerde bulunan esnaf ve zanaatkarlarda, dükkanlarını vaktinde açıp - kapama, dürüst çalışma, üretimi artırma, çırakları iyi yetiştirme gibi iyi davranışların geliştirilmesi amaçlanmaktaydı (Akyüz, 1985, s.48-49).

Ahilik Osmanlı Döneminde XII. yüzyılın ilk yarısından itibaren varlık gösteren, Türk gençlerini aylak kalma'dan, körü alışkanlıkların etkisine kapılmaktan kurtaran sosyal bir teşkilattir. (Çağatay, 1974, s. 103; Turan, 1992, s.29'dan).

Toplumun huzurun sağlanması, ancak ahlak prensiplerine bağlıdır. Aslında ahi toplantı yerleri bir çeşit kültür ocağıydı. Aslında ahi toplantı yerleri bir çeşit kültür ocağıydı. Teşkilat içinde yapılan törenler güçlü bir kültür geleneğinin yaşatılıp geliştirilecek nitelikteydi.

O halde ahi teşkilatında meslek öğretiminin, her şeyden önce doğruluk - dürüstlük prensipleri içinde, teşkilat tarafından koyulan kurallara uygun olarak gerçekleştirilmesi esastır. Bu şekilde disiplinli çalışmalarla 13. yüzyıldan itibaren uzun bir süre sistemli olarak meslek- sanatkarı yetiştiren ahi teşkilatının, 17. yüzyılın ortalarına doğru "lonca" teşkilatına dönüştüğünü görüyoruz.

Ahilikten loncalara geçilmesinin başlıca sebebi, törenlerin zor ve geniş bir kültüre bağlı olması ve ayrıca esnaf arasında Müslimler kadar gayrimüslimlerin bulunmasıdır (Ergin, 1922, s.575-578; Turan, 1996, s.47'den). Lonca teşkilatı, her çeşit dini ve ruhani törenden uzak olduğundan, böylece

toplantılarda Müslüman ve Müslüman olmayan gözde ustalar bir araya gelebiliyordu(Turan, 1996, s.47).

Loncalar: Lonca kelimesinin, İtalyan ticaret merkezleriyle ilişkilerde bulunulması durumunda ortaya çıktığı zannedilmektedir. Evvelce ham maddenin dağıtıldığı yere "lonca" adı verilirken, zamanla önce bu esnaf birlikleri tarafından yapılan toplantı yerlerine ve daha sonra da bu teşkilatın kendisine "lonca" denmeye başlanmıştır (Küçük, 1986, s. 196-204; Güllülü, 1977, s. 125; Turan, 1996, s.47'den).

Bireye iş hayatında belirli bir meslekle ilgili, bilgi, beceri veya alışkanlıkları sağlayan, bireyin yeteneklerini çeşitli yönleriyle geliştiren eğitim olarak tanımlayabileceğimiz mesleki eğitim ortaçağda yaygın genel adıyla "lonca" olarak bilinen bir mesleki örgütlenme şeklinde ortaya çıkmıştır.

Lonca ilk başlarda aynı tanrıya inananların yardımlaşma amacı ile bir araya geldikleri bir kuruluştur. Bu mesleki örgütlenmede mesleki eğitim sistemi ortaçağa özgü olarak bilinse de Roma'da imparatorluk döneminde de mevcuttur. En eski lonca birliklerinin flütçüler, altın dökümcüleri, demirciler, ayakkabıcılar, dericiler, boyacılar, tunç işçileri ve çömlekçilere ait oldukları saptanmıştır (Baret, 1970, s.3; Saran, Akkayan, 1988, s.4'ten).

Bir tür üretim sistemi olan "Lonca"lar, tüccar ve sanatkarların mensuplarının karşılıklı koruma amacıyla geliştirildikleri organizasyonlardır. İki temel amaçtan biri, ustalar arasında eşitlik sağlamak, diğeri ise toplumda ekonomik bir gün meydana getirmektir. Bu kuruluşların bazıları bugünkü sendikalar durumunda bazıları ise işveren kuruluşları durumundadır. Ortaçağda, çalışanlara tek eğitim olanağı sağlayan bu kuruluşlar üretim yanında dini, ahlaki ve sosyal yardım alanlarında da aktif rol oynamaktaydılar.

Uygulanan teknikler el becerisine dayalıdır. Belirli bir standart ve mekanizasyon yoktur.

Zamanla, artan tüketim gereksinimi, gelişen işgücünü denetleme güçlükleri, üretim ve işgücünün kendi tekellerinde tutma eğilimleri, gelişmekte olan ev işletmeleri sistemi ile rekabet, devletle olan ilişkilerin bozulması gibi nedenler bu kuruluşların gelişmekte olan endüstri ve el sanatlarını nüfus ve kontrollerinde tutmalarına olanak vermemiştir. 16. yüzyılda sistemde çökme işaretleri görülmeye başlanmıştır. Bunun başlıca nedenleri şöyle özetlenebilir.

- 1 . Usta olabilme güçlüğü
2. Tekel kurma eğilimi
3. Sermayenin belirli kişilerde toplanması
4. Batı meslek loncalarının ticari loncaya dönüşümü ve diğerlerini nüfus altına alması,
5. 16. yüzyılda ticarete yeni ithal mallarının pazara çıkması ve bunun sermaye sahiplerince denetim altına alınması (Alkan, Doğan, 1998, s.22)

17. ve 18. yüzyıllara kadar geleneksel eğitim anlayışı paralelinde, meslekle ilgili insan davranış ve becerilerinin geliştirilmesi işi çıraklık sistemiyle sınırlı kalmıştır. Teoriden yoksun, babadan ve ustadan görerek işte çalışırken deneme ve yanılma yoluyla biçimlenen bu informal mesleki formasyonun sözü edilen yüzyıllarda gelişen sanayi faaliyetlerine ayak uyduramaması doğaldır. Özellikle endüstri devrimi sırasında mesleklerin çoğalması, kaliteli teknisyenlerle çok sayıda yan vasıflı operatör ihtiyacının artması çıraklık sisteminin dışında çeşitli mesleki eğitim sistemlerinin geliştirilmesine yol açmıştır. Böylece mesleki eğitim örgütlenmiş bir okul programı olarak eğitim sistemlerine girmiştir (Alkan, 1980, s.21; Saran, Akkayan, 1988, s.7'den).

3.1.2.Örgün Eğitim

Örgün Eğitim, amaca göre hazırlanmış programlarla okul çatısı altında, belirli yaş grubundaki ve aynı seviyedeki bireyler için yapılan düzenli eğitimidir.

Örgün Eğitim, okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarını kapsamaktadır (www.meb.gov.tr), (18.12.2005).

XVIII. yüzyıla kadar ahilik ve lonca teşkilatlarında sanat öğretimi, ustadan çırağa geçme usulü ile gerçekleştirilmeye çalışılıyordu. Ancak, bu dönemde batının teknik alandaki hızlı gelişmelerine karşılık yaygın meslek eğitim kurumlarıyla ülkemizin ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinin imkansız hale geldiği anlaşıldı. Neticede, batı dünyasının hızla gelişen tekniği karşısında kayıtsız kalınamayacağı bilincine varan ve meslek - sanat öğretim konusundaki tavsiyelere de uyan hükümet, batı teknolojisinden faydalanmak üzere, ilk önce askeri teknik okulların kurulması işine girişti. Böylece, 1773'te ilk olarak Mühendishane-i Bahri-i Hümayun ile 1793'te Mühendishane-i Berri-i Hümayun adlı askeri amaçlı iki teknik okulu öğretime açtı.

Ancak daha sonraki yıllarda mesleki ve teknik eğitimin sadece askeri okullarla sınırlı kalınmayacağı ve sivil amaçlı sanat okullarının da açılıp yaygınlaştırılması gerçeğini gören devlet adamları, zaman zaman Padişaha sundukları layihalarda, genel eğitimle mesleki eğitimin bir bütünlük içinde verilmesi fikrini ileri sürüyorlardı.

Böylece bu dönemde olumlu sonuçlar alınmaya başlayınca, sivil amaçlı sanat okullarının açılması ve yaygınlaştırılması konusundaki çalışmalar hızlandırılmıştır. Nitekim, bugünkü sanat - meslek okullarının temeli sayılan ıslahhanelerin kurulmasıyla ilk örgün meslek eğitimini başlatan kişinin de, değerli devlet adamı Mithat Paşa olduğunu belirtmek gerekir (Turan, 1996, s. 15).

Tanzimat sonrasında meslek sahiplerini okullarda geliştirme çabalarında bulunulmuştur. 1857'de yürürlüğe konan "Maarif Nezareti Nizamnamesi"nde

mesleki okul ve programlara yer verilmiştir. 19. yüzyıl sonları ile 20. yüzyıl başlarında erkek ve kız teknik öğretim okulları açılmıştır. Bununla beraber kapitülasyonlar, iç ayaklanma ve savaşlar nedeniyle arzu edilen gelişme sağlanamamıştır (Alkan, 1980, s.43-45; Saran, Akkayan, 1998, s.8'den).

Cumhuriyet dönemi Türkiye'sinde ise Cumhuriyetin ilk yıllarından 1940'a kadar geçen dönemde orta ve yüksek eğitim kademesinde mesleki bir eğitim sistemi kurumsatırılmaya çalışılmıştır. 1960'a kadar olan dönemde ise yayılma ve sistemli bir gelişme çabası görülür (Alkan, 1980, s.46-48; Saran, Akkayan, 1988, s.8'den).

Gerçekten de 1940 yılında 103 tane olan mesleki ve teknik okul sayısı 1950'de yaklaşık 3, 1960'da 5, 1970'de 9 ve 1980'de 18 kat artarak 1864 sayısına ulaşmıştır. Bu okullarda görev alan öğretmen sayısı 1355'ten 33969'a, öğrenci sayısı ise 20.000 civarından 26 kat büyüyerek 520.000 civarına ulaşmıştır (Türkiye İstatistik Yıllığı, 1985, s. 127; Saran, Akkayan, 1988, s.9'dan).

Belli başlı mesleki ve teknik öğretim okulları açıldıkları dönemlere göre aşağıda verilmiştir.

3.1.3. Mesleki ve Teknik Okullar

a. İmparatorluk Döneminde Açılan Mesleki ve Teknik Okullar

1. Askeri ve Mülki Mühendis Mektepleri

- Mühendishane-i Bahr-i Hümayun (1773)
- Mühendishane-i Berr-i Hümayun (1793)
- Hendese-i Mülkiye Mektebi (1884)

2. Geleneksel Meslek ve Sanat okulları

- Mektebi Sanayi (Sanat Okulları) (1848)
- Kız Enstitüleri ve Kız Sanat Okulları (1865) Ebe Mektebi (1842)
- Darül Fünuni Osmani (1845)

- Ziraat Mektebi (1847)
- Orman Mektebi (1858)
- Maden mektebi (1872)
- Mekteb-i Mülkiye (1859)
- Telgraf mektebi (1 860)
- Lisan Mektebi (1864)
- Darül Muallimin (1847)
- Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye (1866)
- Eczacı Mektebi (1 879)
- Kaptan ve Çarkçı Mektebi (1870)
- Darül Muallimat (1870)
- Darül Fünuni Sultani (1874)
- Müze Mektebi (1 874)
- Menşe-i Muallimin (1878)
- Fenni Resim ve Mimari Mektebi (1876)
- Mekteb-i Fünuni Maliye (1878)
- Hukuk Mektebi (1878)
- Numune Bağı ve Aşı Ameliyat Mektebi (1 887)
- Dilsiz ve Körler Mektebi (1 889)
- Mülkiye Baytar Mektebi (1887)
- Polis Dersanesi(1889)
- Gümrük Darültalimi (1892)
- Aşı Memurları Mektebi (18 92)
- Gülhane Askeri Tababat Tadbikatı Mektebi (1 898)
- Polis Memurları Mektebi (1909)
- Dişçi Mektebi (1 909)
- Mızıka Mektebi (1910)
- Maliye Memurları Mektebi (1910)
- Kondüktör Mektebi (1911)
- Belediye Memurları Mektebi (1911)

- Kadastro Memurları Mektebi (1911)
- Evkaf Memurları Mektebi (1911)
- Darül Bedayi "tiyatro" Mektebi (1914)
- Çıracık Mektepleri (1914)
- Şimendifer Memurları Mektebi (1915)
- Darülelhan (Konservatuar) (1916) (Turan, 1996, s.56-73)

2. Cumhuriyet Döneminde Açılan Mesleki ve Teknik Okullar

a. Orta Dereceli Meslek Okulları

1. Normal Öğretim Yapan Meslek Okulları

- Erkek Sanat Okulları (1922)
- Kız Sanat Okulları (1926)
- Ticaret okulları (1923)
- Erkek Terzilik Okulu (1929)
- Kız Enstitüleri (1928)
- İnşaat Usta Okulları (1931)
- Köy Enstitüleri (1942)
- Kız Teknik Olgunlaşma Enstitüsü (1960)
- Tekniker Okulları (1951)
- Yol Makineleri Tamirciliği ve Operatörlüğü (1952)
- Erkek Sanat Enstitüleri (1943)
- Erkek Sanat Ortaokulları (1960)
- Motor Sanat Enstitüleri
- Kimya Sanat Enstitüsü (1946)
- Mensucat Sanat Enstitüsü
- Erkek Orta Terzilik Okulu
- Elektrik ve Radyo Sanat Enstitüleri
- Yapı Enstitüleri (1960)
- Sekreterlik Okulları (1960)

2. Serbest Meslek, Sanat Okulları ve Kursları

- Akşam Erkek Sanat Okulları
- Akşam Erkek Terzilik Okulu (1929)
- Akşam Ticaret Okulları
- Akşam Kız Sanat Okulları (1929)
- Köy Demirciliği ve Marangozluğu Gezici Kursları (1939)
- Köy Kadınlığı Gezici Kursları (1939)
- Köy Demirciliği ve Marangozluğu Gezici Kursları (1939)
- Köy Kadınlığı Gezici Kursları (1939)

b. Yüksek Dereceli Mesleki ve Teknik Okulları

- İstanbul (Yıldız) Teknik Okulu (1937)
- Zonguldak Maden Teknik Okulu (1948)
- İstanbul Yüksek Mühendislik Okulu (1941)
- İstanbul Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu (1956)
- Erkek Teknik Öğretmen Okulu (1936)
- Kız Teknik Öğretmen Okulu (1934)
- Adliye Meslek Mektebi (1924)
- İmam - Hatip Mektebi (1924)
- Zabıta-i Belediye Memurları Mektebi (1925)
- Hastabakıcı Mektebi (1925)
- Amali Hayat Mektebi (1925)
- Şehir Bantosu Mektebi (1927)
- Balıkçılık Mektebi ve Enstitüsü (1929)
- Halk Dershaneleri (1929)
- Hayvan Sağlığı Küçük Sıhhiye Memurlar Mektebi (1930)
- Meyvecilik ve Fidancılık Mektebi (1931)
- Tiyatro Meslek Mektebi (1931)
- Çocukları Kurtarma Yurdu (1932)
- İtfaiye Memurları Mektebi (1937)
- Yabancı Diller Mektebi (1938)

3. Bugünkü Mesleki ve Teknik Okullar

a. Örgün Mesleki ve Teknik Ortaöğretim

1. Kız Teknik Öğretim ve Kız Meslek Liseleri

Kızlarımızın iyi bir ev kadını olarak yetişmelerini ve kadın sanatlarını öğrenmelerini temin edecek okulların açılması ve planlı bir şekilde inkişaf ettirilmesi, Cumhuriyet devrinde mümkün olabilmıştır.

İmparatorluk devri maarif sistemi içinde kızlarımızın mesleki eğitimi çeşitli sebeplerden dolayı esaslı bir Devlet meselesi olarak ele alınmamıştır. 19. yüzyılın ikinci yarısında birkaç tane kız sanayi mektebi açılmış ise de, bunlar gayeleri bakımından kızlarımız bugünkü anlayışa göre iyi bir anne olarak yetiştirmek ve icap ettiği zaman hayatlarını kazanabilecek kadar kadın sanatı öğretecek şartları haiz değildi.

Memleketimizde ilk kız sanayi mektebi, (1865) yılında o zaman milli sınırlarımız içinde bulunan Rusçuk'ta açılmıştır. Tuna Valisi Mithat Paşa, Balkanlarda bulunan Türk ordusunun giyim eşyası ihtiyacını temin etmek için, Rusçuk'ta bir dokuma fabrikası kurmuş ve bu fabrikada çalışmak üzere öksüz çocukları toplayarak ilk kız ıslahhanesini tesis etmiştir.

İstanbul ve civarında bulunan askeri birliklerin çamaşır ve elbiselerini dikmek ve sargı bezi hazırlamak maksadıyla (Tophane-i Âmire) tarafından (1869) yılında Yedikule'de ikinci bir kız sanayi mektebinin açıldığı görülmektedir. Gerek Rusçuk ve gerekse Yedikule'deki kız sanayi mekteplerinin öğretim programları bilinmemektedir. Bu okullarda öğrencilere okuma yazma öğretmekten ziyade, pratik alanda bilgi verildiği anlaşılmaktadır (Turan, 1976, s. 108-150). Gaye kızlara kafesli pencerelerinin arkasında faydalanabilecekleri maharetleri öğretmekti (....., 1938; Gorvine, 1957, s. 7'den). Bu okullar böylece kız teknik öğretiminin nüvesi olmuştur (Gorvine, 1957, s. 7).

Kızlarımıza hem okuma yazma öğretmek ve hem de kaba işlerden ziyade onların hususi ihtiyaçlarını karşılayacak sanatları göstermek maksadıyla Maarif

Nezareti tarafından bir program hazırlanarak İstanbul'da biri Üsküdar'da (1878), öteki Aksaray'da (1879) üçüncüsü de Cağaloğlu'nda (1879) olmak üzere üç okul açılmıştır. Tophane-i Âmire'ye bağlı bulunan Yedikule kız sanayi mektebi de (1886) yılında lâğvedilerek öğrencileri yukarıda sözü geçen kız sanayi mekteplerine nakledilmiştir. Cağaloğlu kız sanayi mektebinde yatılılık teşkilatı da bulunduğundan, bu müessesede yatılı - gündüzlü öğrenci okutulmakta idi.

İlk defa beş sınıf üzerine tertip edildiğini anlaşılan bu okullar (1884) yılında 23 maddelik bir nizamname hazırlanmış, dahili ve hususi idareleri de Ticaret Sanayi Nezaretine verilmiştir.

Nizamnameye göre kız çocuklarına el hüneleri ile birlikte genel bilgiler verilmesi maksadıyla açılmış olduğu anlaşılan bu müesseselerin, 1. sınıflarında öğrencilere alfabeden başlanmak üzere Türkçe, tarih, coğrafya, Kuran-ı Kerim, din bilgisi, matematik vs. gibi teorik dersler öğretilmekte ve dikiş, biçki, el örmesi, nakış, kasnak işleri, resim, çiçek, kanava işleri üzerinde pratik bilgiler verilmekte idi. Beş yıllık öğretim esası üzerine hazırlanmış bulunan bu program aynen tatbik edilemediğinden daha sonra iptidai ve rüsti ile birlikte yedi yıllık bir tahsili ihtiva eden bir program hazırlanmıştır. 1900 senesinde tanzim edilmiş bulunan öğretim programlarına göre, bu okullarda öğrencilere, kız rüştiyelerinde okunan derslerden fazla olarak el işleri ve yemek pişirilmesinin öğretildiği görülmektedir.

Meşrutiyet devrinde, programlardan el ile yapılan halı ve bez dokumacılığı işleri de çıkarılmıştır. Cumhuriyet devrine gelinceye kadar bu okulların programları ve teşkilatı üzerinde sık sık değişiklikler yapılmış ise de, yine hakiki birer meslek öğrenimi veren müesseseler haline getirilememişlerdir.

1928 yılında öğretim programları ve öğretim süreleri birbirinden farklı olarak faaliyet gösteren biri Üsküdar'da, diğeri Çapa'da olmak üzere iki okul bulunmakta idi.

Bu okullara devam eden çocukların aile hayatında becerikli, tertipli, bilgili birer ev kadını olarak yetişmelerini sağlayabilmek için, öğretim

programlarının ıslah edilmesi icap ediyordu. Maarif Vekâletince bir taraftan yeni öğretim programlarının hazırlanması, diğer taraftan bu nevi okulların muhtelif şehirlerimizde faaliyete geçirilmesi için çalışmalara başlandı.

İlk iş olarak mevcut iki okulun öğretim süreleri ilkokul üzerine beş yıla çıkarılarak yemden tanzim edilen öğretim programlarının uygulanmasına başlandı. Ayrıca ortaokul mezunlarından devam etmek isteyen çocuklar için öğretim süresi iki yıl olan özel şubeler ihdas edildi.

1928 - 1929 öğretim yılından itibaren "Kız Enstitüsü" adını almış bulunan bu müesseseler, halen uygulanmakta olan öğretim programlarına göre, öğrenim çağındaki genç kızlara ortaokullar derecesinde genel bilgiler vermekle beraber, onları ileri bir cemiyet seviyesinin gerektirdiği becerikli, marifetli, bilgili bir anne ve ev kadını olarak hazırlamak, gerektiği zaman kadın sanatlarında çalışarak hayatlarını kazanabilmelerine imkân vermek gayesini güder.

Nüfusu az olan merkezlerdeki ilkokul mezunu kızların, orta derecede umumi kültürle birlikte kız enstitülerinin ilk üç sınıfına paralel bir meslek kültürü alabilmelerini sağlamak maksadıyla, 1949 - 1950 öğretim yılından itibaren "Kız Orta Sanat Okulları" açılmaya başlanmıştır. İhtiyaç hissedilen merkezlerde bu okullar, iki yıl daha ilave edilmek suretiyle enstitü haline getirilmiştir (Turan, 1996, s. 108-153).

Kız teknik ortaöğretimde, ilkokula dayalı beş yıl süreli esas bölüm ile ortaokula dayalı ik yıllık özel bölüm uygulamaları 1963-64 öğretim yılına kadar devam etmiştir.

1963-64 öğretim yılından itibaren kız enstitüleri, ortaokula dayalı üç yıllık meslek okulu haline getirilmiş, iyi vatandaş ve iyi bir ev kadını yetiştirme amacına iyi bir meslek kadını yetiştirme amacı da eklenmiştir.

III. Beş yıllık kalkınma planında kız enstitülerinin ev kadınlığı ve annelik bilgileri verme yanında öğrencilerin çağdaş mesleklere yönetilmelerini

sağlayacak kız meslek liselerine dönüştürülmeleri ve bu okulların, geleneksel meslek dalları yanında çağdaş koşullara uygun meslek dallarını kapsamalarına almaları öngörülmektedir.

III. Beş yıllık kalkınma planında öngörülen hedefler doğrultusunda, 1974-75 öğretim yılına kadar kız enstitüsü adıyla anılan bu kurumlar, söz konusu tarihten itibaren hem mesleğe hem de yüksek öğretime hazırlayan bir program yapısına kavuşturulmuş ve kız meslek lisesi adını almışlardır.

1983-84 öğretim yılından itibaren, kız meslek liselerine ek olarak Anadolu Meslek Liseleri açılmaya başlanmıştır. Dört yıl süreli (birinci yılı dil hazırlık sınıfı) bu okulların amacı, endüstri alanlarına, yabancı dil bilen orta düzeyde (ara insan gücü) meslek elemanı yetiştirmektir.

1988-89 öğretim yılında kız teknik öğretimde başka bir çeşitlenme de beş yıl süreli Anadolu kız teknik liselerinin açılması olmuştur. Anadolu Meslek liselerine benzer biçimde bu okullarda yabancı dil bilen ara insan gücü yetiştirmeyi hedeflemekte, öğrenciler aynı zamanda yüksek öğretime devam edebilme olanağına sahip bulunmaktadır.

Yukarıdaki açıklamaların da ışığında, bugün kız teknik ortaöğretim kurumu olarak faaliyette bulunan okullar şunlardır (MEB, 1996a; MEB, 1997a; Anonim, 2000, s.17'den).

Kız Meslek Liseleri: İlk öğretime (8 yıl) dayalı 3 yıl süreli okullardır. Kız teknik ortaöğretim kurumları arasında en yaygın olan okullardır.

Anadolu Kız Meslek Liseleri: İlk öğretime dayalı, bir yılı hazırlık sınıfı olmak üzere 4 yıl süreli okullardır. Bazı derslerin öğretimi yabancı dilde yapılmaktadır.

Kız Teknik Liseleri: İlköğretime dayalı, 4 yıl süreli okullardır. Kız meslek liselerinin birinci sınıflarında belirli bir başarı ortalamasını tutturana öğrenciler, isterlerse ikinci sınıftan itibaren teknik liseye devam edebilmektedir. Genel kültür derslerinde lise fen kolu programı uygulanmaktadır. Bu okullarda endüstriyel alanlara yönelik mesleki programlar uygulanmaktadır.

Anadolu Kız Teknik Liseleri: İlköğretime dayalı, bir yılı hazırlık sınıfı olmak üzere 5 yıl süreli okullardır. Bazı derslerin öğretimi yabancı dille yapılmaktadır ve genel kültür derslerinde lise fen kolu programı uygulanmaktadır. Bu okullarda endüstriyel alanlara yönelik mesleki programlar uygulanmaktadır. Öğrencilerini merkezi sınav sistemiyle olmaktadır.

Çok Programlı Liseler: Bu okullar 1989-90 öğretim yılında açılmaya başlamışlardır. Daha çok ilçe merkezlerinde açılan bu okulların diğer meslek liselerinden farkı genel, mesleki ve teknik öğretim programlarını bir çatı altında toplama özelliğidir. Bir başka deyişle, birçok programlı lisenin bünyesinde, hem genel lise hem de bir veya daha fazla meslek lisesinin çeşitli programları bulunabilir. Bu tip liseler, değişik ortaöğretim kurumlarının (kız teknik öğretim, ticaret ve turizm öğretimi vb.) bünyelerinde açılabilirler. İlk öğretime dayalı 3 yıl süreli okullardır. Endüstri ve hizmet sektörüne yönelik çeşitli mesleki programları uygulayan ve diğer meslek liseleri gibi öğrencilerini hem bir mesleğe hem de yükseköğretime hazırlayan okullardır.

2-Erkek Teknik Öğretim ve Endüstri Meslek Liseleri

Cumhuriyetin ilk yıllarında sanat öğretimine yönelik olarak faaliyette bulunan ilk kurumlar, bir bölümü ilkokul düzeyinde bir bölümü de 3, 4 ya da 5 yıllık eğitim veren sanayi mektepleri idi. Bu okullar, 1929 yılında ilkokula dayalı ilk iki yılı hazırlayıcı, son üç yılı da teknik olmak üzere 5 yıllık mesleki eğitim kurumlarına dönüştürülmüşlerdir.

1940'larda yapılan düzenlemelerle, bu okulların ilk kısımları 3 yıllık orta sanat okulu, ikinci kısımları 2 yıllık sanat enstitüsü olarak yeniden yapılandırılmıştır.

Orta erkek sanat okulları 1960 yılında meslek okulu niteliğinden çıkarılarak genel ortaokul programları uygulanmaya başlanmıştır. 1966 yılında sanat enstitüleri ortaokula dayalı olarak yeniden düzenlenmiş olup öğrenim süreleri 3 yıla çıkarılmıştır (MEB, 1995; Anonim, 2000, s.20'den).

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu (1973) ile diğer meslek liseleri gibi sanat enstitüleri de endüstri meslek liseleri olarak yeniden yapılandırılmıştır. Böylece bugünkü okulların temelleri atılmıştır. EML'leri ilk öğretim üzerine 3 yıl süreli mesleki eğitim kurumlarıdır.

EML dışındaki endüstriyel ortaöğretim kurumları şunlardır (MEB, 1997b; Anonim, 2000, s.20'den).

Anadolu Meslek Liseleri: 1982-83 öğretim yılından itibaren açılmışlardır. Öğretim süreleri, ilköğretime dayalı olarak, hazırlık sınıfı dahil 4 yıldır. Bazı derslerin öğretimi yabancı dille yapılmaktadır. Okulların amacı, diğer meslek liselerinde olduğu gibi öğrencilerini hem bir mesleğe hem de yüksek öğretime hazırlamaktır. Öğrencilerini merkezi sınav sistemiyle almaktadırlar.

Teknik Liseler: İlköğretime dayalı 4 yıllık mesleki öğretim kurumlarıdır. EML'lerinin birinci sınıflarında belirli düzeyde bir başarıyı gösteren öğrenciler kabul edilmektedir. Öğrenciler hem iş alanlarına hem de yükseköğretime hazırlanmaktadırlar.

Anadolu Teknik Liseleri: 1983-84 öğretim yılında faaliyete geçirilmişlerdir. İlköğretime dayalı ve bir yılı hazırlık olmak üzere 5 yıl süreli okullardır. Programlar, lise fen okulu ile endüstriyel teknik alan derslerinden oluşmaktadır. Amaç, endüstriye yönelik olarak yabancı dil bilen ara elemanlar yetiştirmektir. Bu okullar öğrencilerini, merkezi sınav sistemiyle almaktadırlar.

Çok Programlı Liseler: İlköğretime dayalı üç yıl süreli okullardır. Endüstri ve hizmet sektörüne yönelik çeşitli mesleki programları uygulayan ve diğer meslek liseleri gibi öğrencilerini hem bir mesleğe hem de yükseköğretime hazırlayan okullardır.

3. Ticaret ve Turizm Öğretimi ve Ticaret Meslek Liseleri

- Anadolu Ticaret Meslek Lisesi
- Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi
- Anadolu Sekreterlik Meslek Lisesi

4. Din Öğretimi ve İmam-Hatip Lisesi

- İmam-Hatip Liseleri
- Anadolu İmam-Hatip Liseleri
- Çok Programlı Liseler (Anonim, 2000, s.16-23)

b) Yaygın Mesleki ve Teknik Öğretim

1. Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Kurumlar

- Endüstri Pratik Sanat Okulu
- Pratik Kız Sanat Okulu
- Olgunlaşma Enstitüleri
- Çıraklık Eğitim Merkezi
- Mesleki ve Teknik Açık Öğretim Okulu
- Akşam Sanat Okulu (Turan, 1996, s.153)

2. Diğer Bakanlıklara Bağlı Kurumlar

- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına bağlı kurumlar
- Tarım Bakanlığına Bağlı Kurumlar
- Turizm Bakanlığına Bağlı Kurumlar

3. Özel Kurs Merkezleri (Anonim, 2000, s.26-27).

Kız Teknik Öğretime bağlı Kız Meslek Liseleri ve Anadolu Kız Meslek Liselerinde ve Erkek Teknik Öğretime bağlı Anadolu Meslek Liselerinde uygulanan programlar genel biçimiyle aşağıda bir arada verilmiştir.

1. Ağırlama Gıda Teknolojisi

- Gıda Analizi Dalı
- Kat Hizmetleri Dalı
- Kurum Beslenmesi Dalı
- Mutfak Hizmetleri Dalı
- Servis Hizmetleri Dalı

2. Ayakkabı Teknolojisi

- Ayakkabı Tasarımı Dalı
- Ayakkabı Üretimi Dalı

3. Bilgisayar

4. Büro Yönetimi Sekreterlik

Hukuk Sekreterliği Dalı

- Mali Sekreterlik Dalı
- Tıp Sekreterliği Dalı
- Yönetici Sekreterliği Dalı

5. Cam İşletmeciliği

- Cam İndirme Dalı
- Cam Şekillendirme Dalı
- Tezyinat Dalı
- Vitray Dalı

6. Çocuk Gelişimi ve Eğitimi

7. Elektronik

8. El Sanatları Teknolojisi

- Deri Aksesuarları Dalı
- Dokuma Dalı
- El İşlemeleri Dalı
- Makine İşlemeleri Dalı
- Yapma Bebek Dalı

9. Fotoğrafçılık

- Basın Fotoğrafçılığı Dalı
- Fotoğraf Laboratuar Hizmetleri Dalı
- Portre ve Özel Gün Fotoğrafçılığı Dalı

- Tanıtım Fotoğrafçılığı Dalı

10. İç Mekan Tasarımı

- İç Mekan Düzenleme Dalı

- Mobilya Teknik Tasarımı Dalı

- Montaj-Kontrol Dalı

- Müşteri Temsilcisi Dalı

11. Kuyumculuk Teknolojisi

- Takı Tasarımı Dalı

- Takı Üretimi Dalı

12. Resim

13. Restorasyon

14. Seyahat Acenteciliği

- Operasyon Dalı

- Rezervasyon Dalı

15. Seramik

- Çini İşlemeciliği Dalı

- Dekorcu Dalı

- Modelci - Kalıpcı Dalı

- Seramik Laborantı Dalı

- Seramik Şekillendirici Dalı

16. Süs Bitkileri

- Çiçekçilik Hizmetleri Dalı

- Dış Mekan Bitkileri Yetiştiriciliği Dalı

- İç Mekan Bitkileri Yetiştiriciliği Dalı

- Kesme Çiçek Yetiştiriciliği Dalı

- Peyzaj Bahçıvanlığı Dalı

17. Tasarım ve Teknolojisi

- Grafik Dalı

18. Tekstil

- Dokuma Dalı İplik Dalı
- Kalite Kontrol Dalı Örme Dalı
- Tekstil Tasarım Dalı Terbiye Dalı

19. Tekstil Konfeksiyon

- Çocuk Giysi Tasarım Dalı
- Çorap Örme Dalı
- Deri Konfeksiyon Dalı
- Dokuma Yüzey Konfeksiyon Dalı
- Düz Örme (Triko) Konfeksiyon Dalı
- Erkek Giysi Tasarım Dalı
- Erkek Terziliği Dalı
- Ev Tekstili Konfeksiyon Dalı
- Kadın Giysi Tasarım Dalı
- Kalıp Dalı
- Kalite Kontrol (Üretim Deneticisi) Dalı
- Kesim Dalı
- Moda Evi Butik (Kadın Terziliği) Dalı
- Yuvarlak Örme Konfeksiyon Dalı

20. Yat Kaptanlığı

21. Yaşlı Hizmetleri (www.okulpdr.sitemynet.com), (14.06.2005).

4. MESLEK LİSELERİNDE TEKSTİL KONFEKSİYON EĞİTİMİ

4.1. Tekstil Konfeksiyon Eğitiminin Tarihi Gelişimi ve Bugünkü Durumu

Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin kuruluşundan hemen kısa bir zaman sonra teknik öğretim sahasında tavsiyelerde bulunmak üzere Amerika, Almanya ve Belçika'dan mütehassıslar davet edildi. Bu mütehassıslar bilhassa erkek teknik öğretim üzerinde durdular. O zaman Türk kızları meslekî tahsil için Avrupa'ya gönderiliyordu (Anonim, 1938; Gorvine, 1957, s. 7'den).

Kız Sanat Enstitüleri 1930 yılında resmen teşekkül ettiği zaman sadece 6 tane Kız Sanat Enstitüsü mevcuttu. Programın nüvesini nakış ve dikiş teşkil ediyordu. Bu. programlar daha evvelki Kız Sanat Okullarıyla Avrupa'ninkilerini meczetmeye çalışıyordu (Gorvine, 1957, s. 7).

1930'lara dayanan Tekstil Konfeksiyon eğitimi günümüzde tekstil konfeksiyon sanayinde, çağımızın moda ve teknolojik gelişmelerine dayalı olarak, bayan, erkek ve çocuk giyimlerinin modelim geliştiren, kalıplarını hazırlayıp serileştirme yapabilen, iş akışı planı hazırlayabilen, iş ve zaman etüdüne dayalı çalışmayı bilen, kullanılan araçların bakımını ve basit onarımını yapabilen, işyerinde çevresi ile uyumlu çalışabilen, çalıştığı alandaki yenilikleri izlemeyi bilen, teknik eleman yetiştiren bir alan olarak varlığını sürdürmektedir (www.okulpdr.sitemynet.com, 07.04.2005).

Bu alanın dallarından birini başarı ile tamamlayarak "teknisyen" unvanı ile mezun olan öğrenciler, yabancı dil bilirler. Tekstil Konfeksiyon sektöründe teknik eleman olarak çalışabilir veya iş yeri açabilirler. Ayrıca; yüksek öğretim kurumlarına devam etme hakkına sahiptirler.

Tekstil Konfeksiyon alanı kendi arasında alt bölümlere ayrılır. Bu alt bölümleri şu şekilde tanımlamak mümkündür:

1. Çocuk Giysi Tasarım Dalı

Tanımı: Hızla gelişen tekstil konfeksiyon alanında, yaratıcı, araştırmacı, planlı ve koordineli çalışan, verimlilik ilkesini kavrayan, çağdaş olmayı

yakalayan geçmiş ile gelecek arasında sentez kurabilen alan ve dalı ile ilgili teknik, teknolojik sanatsal bilgi ve beceriye sahip; bağılı bulunduğu firmada tasarımcının hazırladığı koleksiyonunun iş takibini yapabilen, (modelden model geliştiren, kalıp analizi, dikim aşamalarını, kalite kontrol vb. yapabilen) insan ilişkilerinde olumlu davranışlar gösteren teknik eleman yetiştirmeyi amaçlayan daldır.

2. Çorap Örne Dalı

Tanımı: Çorap sektörünün üretim birimlerinde çorap örme makinelerinin işletimini yaparak, çorap örme, burun kapama, ütöleme, çiftleme, ürün kontrolü ve paketlemesini yapabilen, üretim planlaması yapan, iş akış planı hazırlayabilen teknik eleman yetiştiren bir daldır.

3. Deri Konfeksiyon Dalı

Tanımı: Deri konfeksiyon sektörünün tüm birimlerinde, kadın-erkek-çocuk giysilerinin elde veya bilgisayarda ana kalıplarını hazırlayabilen, model uygulayabilen, serileştirme yapabilen, kalıpların kesim, dikim, ütü ve ürün kontrolü ile paketlemesini yapabilen, iş akış planı hazırlayabilen teknik eleman yetiştiren bir daldır.

4. Dokuma Yüzey Konfeksiyon Dalı

Tanımı: Dokuma Yüzey Konfeksiyon sektörünün üretim birimlerinde kadın-erkek-çocuk giysilerinin dikim, ütü, ürün kontrolü ile paketlemesini yapabilen, iş akış planı hazırlayabilen teknik eleman yetiştiren bir daldır.

5. Düz Örne (Triko) Konfeksiyon Dalı

Tanımı: Düz örme (triço) konfeksiyon sektörünün tüm birimlerinde, düz örme, (triço) kumaşlar üreterek, kadın-erkek-çocuk giysilerinin kalıplarını hazırlayan, kesim, dikim, ütü ve ürün kontrolü ile paketlemesini yapabilen, iş akış planı hazırlayabilen teknik eleman yetiştiren bir daldır.

6. Erkek Giysi Tasarım Dalı

Tanımı: Hızla gelişen tekstil konfeksiyon alanında, yaratıcı, araştırmacı, Planlı ve koordineli çalışan, verimlilik ilkesini kavrayan, çağdaş olmayı yakalayan, geçmiş ile gelecek arasında sentez kurabilen alanı ve dalı ile ilgili teknik, teknolojik sanatsal bilgi ve beceriye sahip; bağlı bulunduğu firmada tasarımcının hazırladığı koleksiyonunun iş takibini yapabilen (modelden model geliştiren, kalıp analizi, dikim aşamalarını, kalite kontrol vb. yapabilen) insan ilişkilerinde olumlu davranışlar gösteren, girişimci ruha sahip teknik eleman yetiştirmeyi amaçlayan daldır.

7. Erkek Terziliği Dalı

Tanımı: Sipariş doğrultusunda erkek giyimi için model oluşturan, modelin üretim aşamalarında hammadde, mamul madde, stok kontrollerinde yapılan işleri istenilen nitelikte yapabilen, numune dikimini sağlayan, kontrolleri yapan teknik eleman yetiştiren bir daldır.

8. Ev Tekstil Konfeksiyon Dalı

Tanımı: Ev Tekstil Konfeksiyon sektörünün üretim birimlerinde dikim, ütü, ürün kontrolü ile paketlemesini yapabilen, iş akış planı hazırlayabilen teknik eleman yetiştiren bir daldır.

9. İç Giyim Modelisti Dalı

Tanımı: İç giyim sektöründe, yaratıcı, araştırmacı, verimlilik ilkesini kavrayan, geçmiş ile gelecek arasında sentez kurabilen, alanı ve dalı ile ilgili teknik, teknolojik bilgi ve beceriye sahip; kadın, erkek, çocuk iç giyim ana kalıbını hazırlayabilen, model uygulayabilen, serilemesini yapabilen, kalıpların pastal planlarını hazırlayabilen, dikimini takip edip denetleyebilen, insan

ilişkilerinde olumlu davranışlar gösteren, girişimci ruha sahip teknik eleman yetiştiren bir daldır.

10. İç Giyim Tasarım Dalı

Tanımı: İç giyim sektöründe, yaratıcı, araştırmacı, verimlilik ilkesini kavrayan, geçmiş ile gelecek arasında sentez kurabilen, alanı ve dalı ile ilgili teknik, teknolojik, sanatsal bilgi ve beceriye sahip; çalıştığı firmada tasarımcının hazırladığı koleksiyonun iş takibini yapabilen (kadın ve erkek iç giyiminde modelden model geliştiren, elde ya da bilgisayarda ana kalıplarını hazırlayabilen, modelden model uygulayabilen, numune dikimini sağlayan ve serisini yapabilen, pastal planı hazırlayabilen ve kalite kontrolü bilen) insan ilişkilerinde olumlu davranışlar gösteren, girişimci ruha sahip iç giyim tasarımı yardımcısı yetiştirmeyi amaçlayan daldır.

11. Kadın Giysi Tasarım Dalı

Tanımı: Hızla gelişen tekstil konfeksiyon alanında, yaratıcı, araştırmacı, planlı ve koordineli çalışan, verimlilik ilkesini kavrayan, çağdaş olmayı yakalayan, geçmiş ile gelecek arasında sentez kurabilen alanı ve dalı ile ilgili teknik, teknolojik, sanatsal bilgi ve beceriye sahip; bağlı bulunduğu firmada tasarımcının hazırladığı koleksiyonunun iş takibini yapabilen, (modelden model geliştiren, kalıp analizi, dikim aşamalarını, kalite kontrol vb. yapabilen) insan ilişkilerinde olumlu davranışlar gösteren, girişimci ruha sahip teknik eleman yetiştirmeyi amaçlayan daldır.

12. Kalıp Dalı

Tanımı: Tekstil konfeksiyon sektörünün model hane birimlerinde kadın-çocuk ve erkek giysilerinin elde veya bilgisayarda ana kalıplarını hazırlayabilen, model uygulayabilen, numune dikimini sağlayan, şenlenmesini yapabilen, kalıpların pastal Planlarını hazırlayabilen, teknik eleman yetiştiren bir daldır (www.umraniye-akml.net), (10.04.2006).

13. Kalite Kontrol (Üretim Deneticisi) Dalı

Tanımı: Tekstil Konfeksiyon sektöründe üretimin her aşamasında hammadde, ürün, stok kontrollerini toplam kalite bilinci ile yapabilen teknik eleman yetiştiren bir daldır.

14. Kesim Dalı

Tanımı: Tekstil konfeksiyon sektörünün kesim hane biriminde kullanılan hammaddelerin yüzey özelliği (dokuma, yuvarlak örme, düz örme (triko), dokusuz yüzey) ve kalıplara göre pastal Planı hazırlayabilen, serimi, kesimi ve düzenlemesini yapabilen teknik eleman yetiştiren bir daldır.

15. Malzeme Kalite Kontrolü Dalı

Tanımı: Tekstil sektöründe tekstil malzemelerinin çeşitli fiziksel ve kimyasal testlerini yapabilen, fiziksel ve kimyasal test makinelerini tanıyarak bakımlarını yapabilen, üretim sırasında ara malzeme kontrollerini yapabilen, ölçü ve hesaplamalar yapabilen, bilgisayarda dosyalama yapabilen, rapor hazırlayabilen, paketleme ve depolama kontrolü yapabilen, baskı ve boya teknolojisini bilen, işlemleri takip edebilen teknik eleman yetiştiren bir daldır.

16. Moda-Evi Butik (Kadın Terziliği) Dalı

Tanım: Sipariş doğrultusunda kadın giyimi için model oluşturan, modelin üretim aşamalarında hammadde, mamul madde, stok kontrollerinde yapılan işleri istenilen nitelikte yapabilen, numune dikimini sağlayan, kontrolleri yapan teknik eleman yetiştiren bir daldır.

17. Tekstil ve Hazır Giyim Endüstrisi Nakısı Dalı

Tanımı: Tekstil sektöründe yaratıcı, araştırmacı, verimlilik ilkesini kavrayan, geçmiş ile gelecek arasında sentez kurabilen, alanı ve dalı ile ilgili teknik, teknolojik, sanatsal bilgi ve beceriye sahip; bilgisayarda (program

yüklenmiş) deseni işlenecek hale getiren, punchladığı deseni elektronik makinelerde işleyebilen makinelerin basit arızalarını giderebilen, işlemleri takip edebilen, insan ilişkilerinde olumlu davranışlar gösteren, girişimci ruha sahip teknik eleman yetiştiren bir daldır.

18. Tekstil Ve Hazır Giyim Makineleri Mekatroniği Dalı

Tanımı: Sektörde tekstil ve hazır giyim makinelerinin bakım ve elektrik, basit elektronik arızalarını giderebilen, makinelerde sökme ve montaj işlemini yapabilen, ara işleri takip edebilen, makine teknik çizimi yapabilen, araştırmacı, verimlilik ilkesini kavrayan, geçmiş ile gelecek arasında sentez kurabilen, alanı ve dalı ile ilgili teknik, teknolojik, bilgi ve beceriye sahip teknik eleman yetiştirilen bir daldır.

19. Yuvarlak Örme Konfeksiyon Dalı

Tanımı: Yuvarlak örme konfeksiyon sektörünün üretim birimlerinde kadın-erkek çocuk giysilerinin dikim, ütü ve ürün kontrolü ile paketlemesini yapabilen, iş akış planı hazırlayabilen teknik eleman yetiştiren bir daldır.

Alanın Mevcut Durumu ve Geleceği:

18. yüzyılın ortalarında başlayan ve 19. yüzyılda giderek artan makineleşme uygulamaları ile hızla gelişen tekstil sanayii, 20. yüzyılda, bütünüyle, makine ile üretilen bir sanayi dalı niteliğini kazanmıştır. Son dönemlerde, temel bilimler ile elektronik ve bilgisayar mühendislikleri başta olmak üzere çeşitli mühendislik dallarındaki gelişmelerin, tekstil sanayisine uygulanması sonucunda, gelişmiş ülkelerde tekstil sanayisinin yapısı, emek-yoğun sanayi durumundan, tamamen sermaye ve makine-yoğun sanayi durumuna dönüşmüştür. Söz konusu dönüşümde, makineleşme yolundaki gelişmelerin yanı sıra insan yapısı liflerin (yapay ve sentetik) icadının etkisi büyük olmuştur. Doğal lifler yerine kullanılabilen insan yapısı lifler makinelerin ve yöntemlerin kullanımına olanak tanıdığından, teknolojinin gelişmesini zorlamışlardır. Sonuç

olarak, ücret düzeyi düşük ülkelerin, sanayileşmiş ülkelerin tekstil sanayi üzerindeki baskısı, teknolojik düzeyde sağlanan gelişmeler (otomatik iplik üretimi, mekiksiz dokuma tezgahları, gelişmiş örgü makineler, bilgisayarla desteklenen tasarım vb.) karşısında artık azalmıştır. Teknolojinin ilerlemesi ile üretim, makine ve iş gücü veriminin yükseltilmesi sağlanmıştır. Tekstil alanı yüksek ihracat performans ve potansiyeli ile ülkenin dünyaya açılan penceresidir. Tekstil Türkiye'nin toplam ihracatının % 38'ini oluşturmaktadır. Ülkemizde özellikle İstanbul, Denizli, Kahramanmaraş, Gaziantep, Adana, Kayseri, Tekirdağ, Çorlu gibi il ve ilçelerimizde tekstil sektörü yoğunlaşmıştır. Tekstil sektörü hem ülke ekonomisine katkı sağlamakta hem de istihdam alanı yaratmaktadır. ATATÜRK'ÜN Nazilli İplik Fabrikasına Ziyareti Türk tekstil sektörü, iplikten başlayarak, geniş ve güçlü bir üretim yelpazesi ve kapasitesine sahiptir. İğ sayısı itibari ile dünyada altıncı, rotor sayısında dördüncüdür; dokuma ve örgü kapasitesi AB kapasitesinin dörtte biri, terbiye (boya, baskı, apre) kapasitesi AB düzeyindedir. Türk tekstil sektörü teknoloji düzeyi, ekonomik etkinliği ve sosyal etkileşimi itibariyle ülkenin önde gelen sosyo-ekonomik faaliyet alanlarından biridir. Sektörün bu konumunu önümüzdeki yıllarda koruması, hatta geliştirmesi beklenmektedir.

Türkiye'deki tekstil alanının güçlü olmasının nedenlerini şu şekilde sıralayabiliriz:

- Yerleşik tekstil geleneği,
- Tekstil alt yapısı ve yeterli deneyim,
- Uluslararası rekabet deneyimi,
- Ham madde ve malzeme zenginliği,
- Çevre dostu üretim konusunda deneyim,
- Kişisel talebe yönelik küçük ölçekli işlere yatkınlık,
- Ürün ve süreç çeşitliliğindeki zenginlik,
- Lojistik, ulaşım, iletişim konularında alt yapı yeterliliği,
- Esnek ve hızlı üretim,

- Yeni makine parkıyla gerçekleştiriliyor olması,

Gelişmiş ülkelere göre genç nüfusun yarattığı rekabetçi iş gücü maliyetleri ile birlikte ülke istihdamına büyük katkı sağlamasıdır.

Alanın Altındaki Meslekler:

- İplikçilik
- Dokumacılık
- Örmecilik
- Tekstil Terbiyeciliği

İplikçilik:

Tanımı: Çeşitli elyaf guruplarını alıp makinelerde istenilen numara ve kalitede iplik yapma bilgi ve becerisine sahip nitelikli kişidir.

Görevleri:

- Elyafı harmanlamak.
- Elyafı taramak.
- Şeritteki düzgünsüzlükleri ortadan kaldırmak.
- Şeridi fitil haline getirmek.
- Fitillen iplik hâline getirmek.
- İplikleri bobin hâline getirmek.
- İplikleri katlamak.
- İplikleri bükmek.

İplik işletmesinden görünüm

(Open-End İplik Makinesi)

Dokumacılık:

Tanımı: Hazırlama dairesinden gelen atkı ve çözgü ipliklerini kullanarak istenilen renk ve türde dokulu kumaş yüzeyi oluşturma bilgi ve becerisine sahip nitelikli kişidir. Görevleri:

- Atkı ve çözgü ipliğini hazırlamak.
- Tahar planı hazırlamak.
- Armür planı hazırlamak.
- Çözgü ipliklerim lamel,gücü ve taraktan geçirmek.
- Dokuma makinesini çalıştırmak.
- Kumaş hatalarını kontrol etmek.
- Makinenin temizlik, basit bakım ve onarımını yapmak.

Örmecilik:

Tanımı: Örücü elemanları kullanarak, ilmek şekli verilen ipliği kendinden önceki ve sonraki ilmekler ile bağlayarak istenilen örgü kumaş yüzeyi oluşturma bilgi ve becerisine sahip nitelikli kişidir.

Görevleri

- Örgü ipliklerini hazırlamak.
- Örgü çeşidine göre makineyi ayarlamak.
- Makinede örgü işlemini gerçekleştirmek.
- Örülen kumaşta hataları kontrol etmek.
- Makinenin temizlik, basit bakım ve onarımını yapmak.

Dokuma işletmesinden görünüm

(Dokuma Makinesi)

Örme işletmesinden görünüm (yuvarlak örme makinesi)

Tekstil Terbiyecisi:

Tanımı: Tekstil materyalinin ön terbiye, renklendirme ve apreleme işlemlerini yapma bilgi ve becerisine sahip nitelikli kişidir.

Görevleri

- Kumaşı boyaya hazırlamak.

- Kumaşı ağartmak.
- Kumaşı renklendirmek.
- Kumaşın tutumunu düzeltmek.
- Kumaşın kullanım özelliklerini iyileştirmek.
- Kumaşın görünümünü düzeltmek.

Tekstil alanı adı altında ayrıca; harman hallaççı. tarakçı, çerçi, penyeci, fitilci, ringci, bobinci, katlamacı, bükümcü, open-endci, iplik makinesi takımcısı, çekmeci, koparmacı, aktarmacı, şişirmeci, fantezi bükümcü, laboratuvarcı, çözgücü, haşılıcı, taharcı, armürcü, dokuma makinesi operatörü, kalite kontrolcü, örme makinesi imalat sorumlusu, desenci, örme makinesi operatörü, ön terbiyeci, boyacı, baskıcı, boya laboratuvarcısı, apreci vb. meslek elemanları bulunmaktadır.

Meslek Elemanlarında Aranılan Özellikler:

Tekstil alanında çalışmak isteyenlerin Görme ve işitme duyu organlarının işlevlerini tam olarak yerine getirmesi, el ve parmaklarını ustalıkla kullanması, titiz olması, bedenen ve ruhen sağlıklı olması, göz ve ellerini eş güdümlü kullanabilmesi ayrıca meslekî eğitim almış olması gerekmektedir.

Çalışma Ortamı ve Koşulları

Tekstil alanında çalışanlar, çalışmalarını kapalı mekânlarda (işletmelerde) yürütürler. Bu alanda çalışanlar, görevini yaparken bireysel çalışabilecekleri gibi ekip hâlinde de alışabilirler.

Alanın altındaki meslekler çeşitli ham madde ve makinelerle çalışmayı gerektirmektedir. Çalışma ortamının kısmen tozlu olmasından ve kimyasal madde (boyar madde) kullanımından dolayı astımı ve alerji problemleri olan kimselerin çalışırken gerekli önlemleri almaları gerekmektedir. Tekstil terbiye işletmesinden görünüm (merserize makinesi) Tekstil işletmesinden görünüm

İş Bulma İmkanları

Tekstil alanında çalışmak isteyenler, özel sektörlerdeki tekstil üretim işletmelerinde çalışabilirler.

Tekstil alanı mezunu olan bir kişi Türkiye'de yaygın olarak çalışma imkânına sahiptir.

Eğitim ve Kariyer İmkanları:

Meslek eğitimi, 2005-2006 eğitim öğretim yılından itibaren meslek liselerinin tekstil alanı diploma programında verilecektir. Lise öğrenimlerini bu alanlarda tamamlayan öğrenciler meslek yüksek okullarının;

- Tekstil,
- Halı-kilim,
- Halıcılık bölümlerine sınavsız geçiş yapabilirler Üniversite giriş sınavında başarılı oldukları takdirde;
- Tekstil Öğretmenliği,
- Tekstil Dokuma ve Örgü Öğretmenliği,
- Tekstil Terbiye Öğretmenliği bölümlerinde lisans öğrenimlerine devam edebilirler.

Ayrıca ön lisans programlarını başarı ile bitirenler açılan Dikey Geçiş Sınav'ında başarılı oldukları takdirde; -Tekstil,

- Tekstil Dokuma ve Örgü Öğretmenliği,
- Tekstil Öğretmenliği,
- Tekstil Mühendisliği,
- Tekstil Tasarım
- Tekstil Terbiye Öğretmenliği

lisans programlarına devam edebilirler (www.sarigollisesi.k12.tr, 12.12.2005).

5. PROBLEM

5.1. Problem Durumu

Türkiye'nin yirminci yüzyılın son çeyreğinden itibaren tekstil ürünleri ve konfeksiyon konusunda dünya devleriyle yarışacak düzeylere geldiği herkesçe bilinmektedir (Türkoğlu, 2002, s. 3). Bu birazda ülkemizin tarihi ve geleneksel geçmişinden kaynaklanmaktadır. Bu geçmişin ışığında kumaşta, desende ve tasarımda daima değişmeler ve gelişmeler söz konusu olacaktır.

Değişim kültürünün Türk toplumunda meydana getirdiği mevcut ve olası sosyo-kültürel dalgalanmalar Türk eğitim sisteminin çatısını kuran ilgili yasanın da temel felsefesini teşkil etmektedir (www.meb.gov.tr, 17.05.2005). Buna göre sistem bireyleri "beden, zihin, anlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve girişime değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan, yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak" yetiştirmeyi amaç edinmek suretiyle sorunların üstesinden gelmeyi ve değişim kültürünün olası dalgalanmalarına bu tür bireylerle hazırlanmayı amaç edinmektedir.

Giyimden bir özel sektör alanı olarak bahsedildiğinde onun bir bilim dalı olduğunu düşünmemenin imkanı yoktur. Çünkü günümüzde her meşguliyetin, bilinçli ve ciddi anlamda yapılan her işin; mesleğin belli bir eğitim sürecinden geçmesi gerektiği göz önüne alındığında giyim sanatlarını bunların dışına itmek imkansızdır. Eğitim her şeye rağmen toplumları değişime hazırlayan, değişimi kurcalayan biricik anahtardır. Türk Milli Eğitim sisteminde giyim sanatları eğitimi, Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde giyim-hazır giyim veya tekstil konfeksiyon alanı adı altında; birçok üniversitenin ilgili yüksek okullarında önlisans programı olarak; bazı üniversitelerin ilgili fakültelerinde lisans programı olarak; bazı üniversitelerin ilgili enstitülerinde yüksek lisans ve doktora programı olarak ve bunların yanı sıra Halk Eğitim kurslarında özel isteğe bağlı olarak uygulanmaktadır. Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerindeki bu

uygulama, liselerde alan seçmeli program uygulamaları adı altında yapılmaktadır. İnsan yaşamına yön veren ilk ve en önemli adım olan alan seçimi aynı zamanda meslek seçiminin ilk ve en önemli adımıdır. Türk Eğitim Sistemi, genç kuşakların değişimin öngördüğü yeni değerler doğrultusunda geleceğe hazırlanmasında alan seçimini etkileyebilecek ve dolayısıyla insan yaşamını yönlendirebilecek olası faktörler bağlamında sorunlar yaşamaktadır. Çünkü bireylerin, okul ve aile rehberliğinin öncülüğünde; ilgi, yetenek ve değerlerinin uyarılmasıyla ve buna paralel olarak ilgi, yetenek ve değerlerine hitap eden alan için gerekli başarıyı sağlayabilmesi için güdülenmesiyle alan seçimi yapması gerekirken bireyler direkt olarak çevre şartlarından etkilenmekte veya birtakım dayatmalarla tercih yapmaya yönlendirilmektedir. Tekstil konfeksiyon programının uygulandığı Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liseleri bu sürecin prototipi olarak son dönemde dikkate değer bir problem alan haline gelmiştir.

Son on yıla bakıldığında Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinin sistemin "neden prototipi?" olduğu rahatlıkla anlaşılır. Bir özel sektör alanı olarak tekstil sektörü, ülkemizde son dönemlerde sürekli gelişim gösteren bir sektördür. Fakat Türk Eğitim sisteminde tekstil konfeksiyon, alan seçmeli programlar uygulamasında yer aldığı çok tercih edilen bir alan olmakla beraber gerek uygulanmakta olan üniversiteye giriş sisteminde gerekse kamu personeli seçme sınavıyla, alan açığı olmasına rağmen öğretmen atamasının olmaması durumlarında öğrenciler için birtakım talihsizlikler oluşturmuştur. Bu talihsizlik üniversiteye giriş sisteminde öğrencilerin alan dışı tercih yapması söz konusu olduğunda üniversiteye yerleştirilirken baz alınan puanlarının büyük oranda düşmesi, kamu personeli seçme sınavı puanlarına göre yapılan öğretmen atamalarında ise ülkenin Giyim - Hazır Giyim öğretmenlerine ihtiyacının olmasına rağmen devletin kadro açmaması şeklinde yaşanmaktadır.

Peki Türk Eğitim Sistemindeki tekstil konfeksiyon alanıyla ilgili olumsuzluklara rağmen bu alana talep oranının günden güne artmasının nedenleri acaba nelerdir? Bu durumu direkt tekstilin geleceğın meslek gruplarından biri olmasıyla ilişkilendirmek ne derece doğrudur? İşte bütün bunlar Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinin bu incelemeye konu olmasının önemli nedenleri arasındadır.

5.2. Problem Cümlesi

Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde uygulanan tekstil konfeksiyon programının seçimini etkileyen faktörler ve programa talep oranı nedir?

5.3. Alt Problemler

1. Okullarda öğrenci mevcudu kaçtır?
2. Okullarda alan seçimi yapmış öğrenci mevcudu kaçtır?
3. Okullarda Tekstil Konfeksiyon programını seçmiş öğrenci mevcudu kaçtır?
4. Tekstil Konfeksiyon programına olan talebin alan seçimi yapmış öğrenci mevcuduna oranı kaçtır?
5. Tekstil konfeksiyon programına olan talep diğer programlara oranla kaçtır?
6. Öğrencilerin Tekstil konfeksiyon programını seçmelerinde en çok kim(ler) etkili olmuştur?
7. Tekstil konfeksiyon programını seçerken öğrencilerin kendi istekleri ne derece etkili olmuştur.
8. Öğrencilerin Tekstil konfeksiyon programını seçmelerinde etkili olan bir yada daha çok kahramanları (modacı, iş adamı vb.) var mıdır?

9. Eğer kahramanları varsa, bu kahramanların alan seçiminde ęrencileri etkileme ölçüleri nasıldır?
10. renciler Tekstil Konfeksiyon programını seçerken tekstil konfeksiyon simgelerinden ne ölçüde etkilenmişlerdir?
11. renciler tekstil konfeksiyon programını seçerken, bu programın en çok hangi yönünden (kavramsal, tasarım, kesim, dikiş) etkilenmişlerdir?
12. rencilerin alan seçimi yapmadan önce Tekstil konfeksiyon programının alt bölümleri hakkında bilgileri var mıdır?
13. Eğer ęrenciler alt bölümler hakkında bilgiye sahip iseler; tekstil konfeksiyon programının en çok hangi alt bölümüne olan ilgileri onları seçimini etkilemiştir ve bu alt bölümlerin ęrencileri etkileme ölçüleri nasıldır?
14. renciler tekstil konfeksiyon programını seçerken en çok hangi mesleki / akademik faktörlerden etkilenmiş olabilirler?
15. rencilerin tekstil konfeksiyon programını seçmelerinde etkili olan yönlendirici duygusal nedenler nelerdir?
16. rencilerin, okullarının eski mezunlarının şimdiki mesleki / akademik durumları hakkında bilgileri var mıdır?
17. Eğer eski mezunlar hakkında bilgi sahibiyseiler; bu durum onların alan seçimini ne derece etkilemiştir?
18. rencilerin ailelerinde tekstil sektöründe çalışan bireyler var mıdır?
19. Eğer ęrencilerin ailelerinde tekstil sektöründe çalışan bireyler varsa, bu durum onların alan seçimini ne derece etkilemiştir.
20. renciler okullarından alan seçimi ile ilgili rehberlik hizmeti almış mıdır?
21. Eğer ęrencilere okullarından rehberlik hizmeti sağlandıysa; bu durum onların alan seçimini ne derece etkilemiştir?

22. Öğrencilerin, Türkiye’de ve dünyada bu alanda tanıdığı, kendilerine göre önemli isimler var mıdır, varsa kimlerdir?
23. Öğrenciler seçtikleri meslek dalının yurt dışındaki konumu hakkında bilgi sahibi midir?
24. Eğer öğrencilerin, seçtikleri meslek dalının yurt dışındaki konumu hakkında bilgileri varsa; bu durum onların alan seçimini ne ölçüde etkilemiştir?
25. Öğrenciler yurt dışında bu alanda eğitim almak / çalışmak isterler mi?
26. Öğrencilerin anne-babalarının sağ / ölü, ayrı / beraber olma durumları nedir?
27. Öğrencilerin anne-babalarının meslek grupları nedir?
28. Öğrencilerin anne-babalarının gelir düzeyleri nedir?

6. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmada Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde uygulanan Tekstil Konfeksiyon programının seçimini etkileyen faktörler ve programa talep oranının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Ayrıca bu verilerin gerçeğe en yakın şekliyle tespit edilmesi halinde ortaya çıkabilecek eksiklikler ve sorunlar giderilerek öğrencilerin alan seçiminde ve eğitiminde daha bilgili davranması, aileler ve yakın çevre gibi öğrenciye alan seçimi konusunda direkt etkisi olabilecek kişilerin onlara bu konuda dayatma yoluyla değil bir nevi rehberlik yaparak ilgi, yetenek ve değerlerine göre hareket etmelerinin sağlanması, Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinin imajlarında alan seçimi ile ilgili rehberlik hizmeti konusunda var olabilecek yetersizliklerin saptanması ve giderilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca okullarda Tekstil Konfeksiyon alanına olan talebin, diğer alanlara olan talebe ve okul mevcuduna oranı tespit edilerek tekstilin Türkiye meslek grupları açısından öneminin vurgulanması ve bu doğrultuda ilgili liselerdeki Tekstil Konfeksiyon alanı öğrencilerinin eğitimlerinin en iyi şekilde gerçekleştirebilmesi için olabilecek ihtiyaçlarının ilgili makamlar tarafından karşılanması amaçlanmıştır.

6.1. Alt Amaçlar

Genel amaca bağlı olarak aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde uygulanan Tekstil Konfeksiyon programının seçimini etkileyen faktörler nelerdir?

2. Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde uygulanan Tekstil Konfeksiyon programına talep ne kadardır?

6.2. Denenceler

1. Genellikle cinsiyeti kız olan öğrenciler Tekstil Konfeksiyon programını seçer.
2. Anne ve babaları çalışmayan veya işçi grubundan olan öğrenciler, Tekstil Konfeksiyon programını diğer öğrencilere oranla daha çok tercih eder.
3. Gelir düzeyleri düşük olan öğrenciler Tekstil Konfeksiyon programını gelir düzeyleri yüksek olan öğrencilere oranla daha çok tercih eder.
4. Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon programını seçmelerinde aileler diğer faktörlere oranla daha baskındır.
5. Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon programını seçmelerinde kendi istekleri hiç etkili değildir.
6. Öğrenciler Tekstil Konfeksiyon programını seçerken, mankenler, sanatçılar, stilistler ve ünlü modacılar; öğretmenler, öğretim üyeleri, firma sahipleri, atölye şefleri, modelistler ve terzilerden etkilendiklerinden daha çok etkilenirler.
7. Öğrenciler Tekstil Konfeksiyon programını seçerken, vitrinler, defileler, moda bültenleri, moda dergileri, fashion tv ve markalardan; tekstil dergileri, kumaşlar, yeni model dikiş makineleri, dikiş malzemeleri, prova mankenleri ve giysi aksesuarlarından etkilendiklerinden daha çok etkilenirler.
8. Öğrenciler Tekstil Konfeksiyon programını seçerken, Tekstil konfeksiyon programının kavramsal teorik, kesim ve dikiş yönünden çok tasarım yönünden etkilenirler.
9. Öğrenciler Tekstil Konfeksiyon programını seçerken;. Tekstil Konfeksiyon Programının Kadın Giysi Tasarım, Erkek Giysi Tasarım ve Çocuk Giysi Tasarım alt bölümlerinden, diğer alt bölümlerden etkilendiklerinden daha çok etkilenmişlerdir.

10. Tekstil Konfeksiyon programından daha önce mezun olanların mesleki / akademik durumları öğrencilerin alan seçimini büyük oranda etkiler.
11. Öğrenciler alan seçimi yaparken, okullarının kendilerine sağladığı rehberlik hizmetinden olumlu yönde oldukça etkilenirler.
12. Öğrencilerin tekstil sektörünün yurt dışındaki konumu hakkında bilgi sahibi olup olmamaları, onların yurt dışında bu alanda eğitim alma / çalışma isteklerini etkiler.
13. Onbirinci sınıf öğrencileri seçtikleri meslek dalının yurt dışındaki konumu hakkında daha çok bilgi sahibidir.
14. Kız öğrenciler erkeklere oranla, alan seçimi aşamasında ailelerinden daha çok etkilenirler.
15. Yurt dışında eğitim almak / çalışmak isteyen öğrenciler ailelerinden olumlu yönde pek az etkilenirler.

7. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Alan seçiminin insan yaşamına yön veren ilk ve en önemli adım olduğu düşünülürse eylemi söz konusu Tekstil Konfeksiyon alanı üzerinde hangi nedenlerle gerçekleştirdiği ve nelerden etkilendiği, bu seçimin iç yüzünü ortaya çıkarmak ve anlamlı hale gelmesine yardımcı olmak adına mutlaka aydınlatılması gereken bir durumdur.

Tekstil konfeksiyon eğitimi ve bununla ilgili sektörler Türkiye iş sahasının büyük bir kısmını teşkil etmektedir. Giyim sanatları eğitimi beceri ve yeteneğe dayalı bir eğitimidir. Bu alanda çalışan kişilerden yetenekli ve başarılı olmaları, işlerini severek ve isteyerek yapmaları beklenmektedir. Sevilmeyen bir işte verimli olmak mümkün değildir. İşte ortaöğretim dönemi alan seçimlerinde başlayan bu tercih yolu kişilerin geleceğini belirlemekte ve onları iyi ya da kötü hayat boyu etkilemektedir.

Öğrencilerin tekstil konfeksiyon alanını seçmelerinde etkili olan faktörlere ve bu alana olan talebin oranına ışık tutmak; öğrencilerin aslında o mesleğe sahip olmayı isteyip istemediğini; istenmeden seçilmişse birtakım dayatmalarla seçilen bir meslekte en fazla ne kadar verimli ve mutlu olunabileceğini belirlemek; eğitim kurumlarının alan seçimi için mesleki rehberlikte ne derece yeterli olduklarını tespit etmek; genç nüfusa, kendi kararlarını verme ve kendi hayatları ve gelecekleri konusunda söz sahibi olma açısından verilen önemi belirlemek, alanında bilinçli, yetenekli ve mutlu olan olmayan bireyler söz konusu olduğunda. Bütün dünyada olduğu gibi Türkiye’de de önemli bir yere sahip olan tekstil sektörü iş gücünü karşılayacak olan elemanların, bu sektörü daha ileriye mi yoksa geriye mi taşıyabileceklerine bir cevap verebilmek ve Tekstil Konfeksiyon alanına olan talebin miktarının belirlenmesiyle ayrıca, ülkemizde tekstil sektörünün daha ne kadar genişleyebileceğinin sınırlarını kabataslak çizebilmek, buna en iyi şekilde hazır olabilmek açılarından önemlidir.

8. SAYILTILAR

Araştırmada aşağıda belirtilen durumların gerçekleştiği kabul edilmiştir.

- Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde ğrenim gören Tekstil Konfeksiyon ğrencilerinin, bu programı seerirken genellikle sosyo-ekonomik faktörlerden etkilendikleri varsayılmıştır.

- Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde Uygulanan Tekstil Konfeksiyon Programına olan talebin diğer programlara olan talebe oranla daha çok olduğu varsayılmıştır.

- Veri toplama aracı olarak kullanılan anket (bilgi formu) ile elde edilen bilgilerin, Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde Uygulanan Tekstil Konfeksiyon programının seçimini etkileyen faktörleri objektif olarak yansıtacak düzeyde olduğu varsayılmıştır.

- Veri toplama aracı olarak kullanılan görüşme tekniği ile elde edilen bilgilerin, Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde uygulanan Tekstil Konfeksiyon programına olan talebi objektif olarak yansıtacak düzeyde olduğu varsayılmıştır.

- Örneklem olarak alınan, Konya, Karaman ve Aksaray illerinde tekstil konfeksiyon programı uygulayan Anadolu Meslek; Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Liselerindeki dokuzuncu, onuncu ve onbirinci sınıf tekstil konfeksiyon öğrencileri evreni temsil edecek nitelikte ve düzeydedir.

- Kullanılan veri toplama araçları geçerli ve güvenilir olarak tespit edilmiştir.

9. SINIRLILIKLAR

Araştırmanın sağlıklı bir biçimde yürütülmesi için çeşitli sınırlılıklar getirilmiştir.

- Konya, Karaman ve Aksaray illerinde Tekstil Konfeksiyon programı uygulayan Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liseleri olan; Meram Atatürk Teknik - Anadolu Meslek ve Meslek Lisesi, Zübeyde Hanım Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesi, Selçuklu Kız Meslek Lisesi, Meram A.T.L., A.M.L., T.L., E.M.L., Y.T.E.M., ve M.E.M. Lisesi, Akşehir Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesi, Beyşehir Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesi; Seydişehir Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesi, Aksaray Merkez Kız Meslek Lisesi, Karaman Nefise Sultan Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesi Tekstil Konfeksiyon alanı öğrencilerine uygulanan anket ve bu okulların müdürleriyle yapılan görüşmelerle sınırlıdır.

10. TANIMLAR

Alan: Bir konu veya çalışma çevresi (sözlük anlamı).

Türk Eğitim sisteminde liselerde alan kavramı ise; öğrenciyi girmeyi hedeflediği yükseköğretim dalına veya mesleğe ve iş alanlarına yönelten ve ona bu yönde gelişme imkanı sağlayan dersleri kapsayan bölümdür (www.meb.gov.tr, 12.02.2005)

Bir çalışma çevresi (www.tdk.gov.tr, 01.08.2006).

Alan Seçimi: Türk Milli Eğitim sisteminde liselerde dokuzuncu sınıfın sonunda öğrencilerin ilgi, yetenek ve başarı durumlarına göre, velisinin görüşü alınarak, ilgili müdür yardımcısı; sınıf öğretmeni ve rehber öğretmen tarafından yönlendirilerek öğrencilerinin girmeyi hedeflediği mesleğin yer aldığı bölümü tercih etmesi diye tanımlanabilir.

Akşam Kız Sanat Okulu: Akşam Kız Sanat okulları Türk kadınına besin, beslenme, çocuk bakımı ve eğitimi ile ilgili problemlerinin çözümünde ehil hale getiren; evini beceriklilikle idare etmeye yeterli kılan ve ona icabında el sanatlarından biriyle hayatını kazanma imkanı sağlayan kurs mahiyetinde okullardır (Anonim, 1991, s.129).

Anadolu Meslek Lisesi: 1982-83 öğretim yılından itibaren açılmışlardır. Öğretim süreleri, ilköğretime dayalı olarak hazırlık sınıfı dahil 4 yıldır. Bazı derslerin öğretimi yabancı dille yapılmaktadır. Okulların amacı, diğer meslek liselerinde olduğu gibi öğrencilerini hem bir mesleğe hem de yükseköğretime hazırlamaktır. Öğrencilerini merkezi sınav sistemiyle almaktadırlar (Anonim, 2000, s.20).

Anadolu Kız Meslek Lisesi: İlk öğretime dayalı, bir yılı hazırlık sınıfı olmak üzere 4 yıl süreli okullardır. Bazı derslerin öğretimi yabancı dilde yapılmaktadır (Anonim, 2000, s.17).

Çıraklık Eğitimi: Yetkili otoritelerce kabul edilmiş çıraklık standartlarına göre düzenlenmiş çırak ya da kanuni vasisi ile işveren yetkili temsilcisi

tarafından imzalanmış bir çıraklık sözleşmesi esaslarına göre, mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını çırakta, ilke olarak iş içerisinde geliştirme sürecidir (Aklan, 2001, s.3).

İlköğretimi bitirip bir üst öğretime gidemeyen veya çeşitli nedenlerle örgün eğitimin dışında kalmış ortaöğrenim çağındaki çocukların ve gençlerin eğitimini kapsayan eğitim türüdür. En az ilköğretim okulu mezunu olanlardan 14 yaşını tamamlamış ve 19 yaşından gün almamış olanlar çıraklık eğitimine devam edebilmektedirler (www.google.com.tr, 04.04.2005).

Çıraklık sözleşmesi esaslarına göre meslekle ilgili bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını gerçek iş ortamında öğreten bir eğitim sistemidir (www.manavgatmeslekiegitim.com, 17.03.2005).

Kurumlarda yapılan teorik eğitim ile işletmelerde yapılan pratik eğitimin bütünlüğü içerisinde bireyleri bir mesleğe hazırlayan, mesleklerinde gelişmelerine olanak sağlayan ve belgeye götüren eğitimi kapsar (www.pendikmem.com, 21.03.2004).

Danışma: Danışmak işi, müşavere, istişare, müzakere, meşveret (sözlük anlamı).

Eğitim sisteminde danışma: Bireyin kendi yetenek, ilgi, ihtiyaç, kişilik yapısı ve mevcut imkan ve şartlara uygun bir öğrenim dalı seçip bu dalda başarı ile ilerlemesini sağlamak için yapılan psikolojik hizmetlere denir (Yeşilyaprak, 2000, s.118).

Danışılan yer, müracaat, enformasyon, “Aşağıdaki kapıcı soruyor, danışmadaki şişman kız soruyor.” - A. İlhan (www.tdk.gov.tr, 01.07.2006)

Eğitim: Çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine yardım etme, terbiye: “Eğitim, bizim istediğimiz kalıplara göre adam yetiştirmek değildir”. - H.Taner (www.tdk.gov.tr, 19.04.2004).

Belli bir bilim dalı veya sanat kolunda yetiştirme, geliştirme ve eğitme işi (sözlük anlamı).

Çağdaş bilimsel anlayışa göre eğitim; bireyin bedensel, duygusal düşünsel ve sosyal yeteneklerinin kendisi ve toplumu için en uygun şekilde gelişmesi oluşumudur. Kısaca bireyin her yönüyle bir bütün olarak kendisi ve toplumu için en uygun düzeyde geliştirilmesi sürecidir (Yeşilyaprak, 2000, s.2).

Eğitim, insanın bilgi, maharet, tutum ve adetlerinde sistemli bir geliştirme yaparak, onun bugün için ve gelecekte kendine ve işyerine daha faydalı olmasını temin etmektir (Smith, 1968, Tuna, 1973, s.208'den).

Eğitim, çok yönlü kalkınmanın temel araçlarından biridir (www.tisk.gov.tr, 20.12.2005).

Eğitsel Rehberlik: Çocuğun eğitsel gelişim alanında ona belli yeterlilikler kazandırmak, öğrenmesini kolaylaştırmak, karşılaştığı güçlükleri gidermesine yardım etmek ve böylece uygun ve etkin bir öğrenme ortamı oluşturmaya yönelik hizmetlere denir (Yeşilyaprak, 2000, s.118).

Bireyin yetenek ve ilgilerine uygun bir eğitim dalını seçmesinde ve bu yolda başarılı olmasında kendisine yapılan yardımlar (Yeşilyaprak, 2000, s.118).

Faktör: Etken, etmen (www.tdk.gov.tr, 01.02.2005).

Giyim: Vücudu tabiatın etkilerinden koruyan, medeniyetin ilerlemesiyle değişiklik gösteren, insan vücuduna göre şekil alan giysilerin tümüdür (Bayraktar, 1993, s.1).

Giyilen şeylerin tümü, giysi, giyecek (sözcük anlamı)..

İnsan vücudunu dış etkilerden koruyan toplumsal ve sanatsal olaylardan etkilenen, insan vücuduna göre şekil alan giysilerin tümü olarak açıklanabilir.

Giyime işi.

Giyime biçimi, “Sonunda giyiminden garsonların başı olduğu anlaşılan biri yaklaştı.” - Ç. Altan.

Giysi (www.tdk.gov.tr, 19.09.2005).

Hazır Giyim: Standart ölçülere göre seri olarak hazırlanmış ve satışa sunulmuş giyim eşyası (www.tdk.gov.tr, 17.10.2005).

Standart ölçü tablolarına göre yapılan kalıplar kullanılarak, beden setlerinin postal atılarak kesilmesi ve oluşan yüksek adetli ürünlerin seri üretimi (www.sourtimes.org, 05.05.2006)

İş: Uğraş (sözcük anlamı).

Shatle'a göre iş, "bir iş yerinde benzer etkinlikler grubudur" (Kuzgun, 2000, s.3).

İş, mesleki bilgi ve becerinin uygulanmasıdır. Bir kimsenin mesleği olabilir ama işi olmayabilir. Ancak işi olanın mesleği de vardır (Kuzgun, 2000, s.3).

İşlemlerin bir ya da birkaç tanesinin birleşmesi ile faydalı bir eser, ya da eşya ya da bir hizmet meydana gelir ki, buna çoğu zaman iş diyoruz.

İş, herhangi çeşit düşünsel ya da el ile ilgili bir çalışma görevi ya da sorumluluğu olup bir seri işlemleri kapsar ve sonuç olarak ortaya tamamlanmış ya da yarı tamam bir eseri ya da ürün çıkar. Bir elektrik direğinin dikilmesi, bir otomobilin ön takımının ayarı, bir kapının takılması, bir çekiç yapılması, bir priz takılması, çalışmayan bir radyonun tamiri, bir şablonun yapılması, bir tabure yapılması vesaire birer iş olarak düşünülebilir (Bollinger, s.51-52).

Beden, el ve teknik faaliyetleridir (Burger, 1976, s.10).

İşbaşında Eğitim: Normal çalışma durumunda verilen eğitim. Bu eğitim yetiştiriminin tümünü oluşturabileceği gibi iş dışında yetiştirim ya da eğitimden birini yahut her ikisini de kapsayabilir (Aklan, 2001, s.4).

İş Dışında Eğitim: Normal çalışma ortamından uzakta yapılan meslek eğitimi. İş dışında yetiştirme genellikle iş başında yetiştirmeyi de içeren tüm eğitim programının sadece bir bölümünü oluşturur (Aklan, 2001, s.4).

Konfeksiyon: Hazır Giyim eşyası.

Hazır giyim eşyası diken sanayi kolu (www.tdk.gov.tr, 28.03.2006).

Seri halinde elbise dikilen sanayi kolu.

Kız Enstitüsü: Kız enstitüleri ortaokula dayalı ve genç kızlarımıza iyi ev kadınlığı ve vatandaşlık nitelikleriyle birlikte verimli bir üretmen olarak hayatlarını kazanabilmelerini mümkün kılacak bilgi ve becerileri kazandıran üç yıllık meslek okuludur (Anonim, 1991, s.128)

Kız Meslek Lisesi: İlköğretime (8 yıl) dayalı 3 yıl süreli okullardır. Kız teknik ortaöğretim kurumları arasında en yaygın olan okullardır (Anonim, 2000, s.17).

Meslek: Bir kimsenin geçimini sağlamak için yaptığı sürekli iş (www.tdk.gov.tr, 21.04.2004).

Bir kimsenin geçimini sağlamak için yaptığı sürekli iş (sözlük anlamı).

Bir kimsenin hayatını kazanmak için yaptığı kuralları toplumcu belirlenmiş ve belli bir eğitimle kazanılan bilgi ve becerilere dayalı etkinlikler bütünü (Yeşilyaprak, 2000, s.205).

Meslek, ferdin ücret karşılığı yaptığı görevlerin bütünüdür (Sezgin, 2000, s.46).

Bilimsel tanıma göre meslek, sürekli olarak yapılması öngörülen, öğrenilmesi için belli bir eğitim ve / veya iş tecrübesi gerektiren, insanın hayatını kazanmak için yaptığı, ona manevi doyum da sağlayan ve genel geçer ahlak kuralları ile çelişmeyen bir faaliyettir (www.sourtimes.org, 01.05.2006).

Meslek Alanları: İnsanın doğuştan getirdiği yetenekleri, potansiyeli, gizli güçleri vardır. Biz yaşam içinde bunları ortaya koyma, kullanma ve geliştirmek isteriz. İşte sahip olduğumuz bu yetenekleri kullanma ve geliştirme olanağı sağlayacak alan, meslek alanlarıdır (Yeşilyaprak, 2000, s.205).

Mesleki Eğitim: Mesleki eğitim, ferdin ve toplumun eğitim ihtiyaçlarını karşılamak için kurulmuştur ve bu hedefleri gerçekleştirip gerçekleştirmediğine göre değerlendirilir. Mesleki eğitim fertlerine; (a) ihtiyacı belirmiş olan mesleklere girebilmelerine (b) kendilerini tatmin edecek ve seçtikleri meslekte başarılı bir işçi olmalarını sağlayacak mesleklere hazırlamalarına yardım eder (Anonim, 1973, s.23).

Bireye iş hayatında belirli bir meslekle ilgili bilgi, beceri ve iş alışkanlıkları kazandıran ve bireyin yeteneklerini çeşitli yönleriyle geliştiren eğitim (Aklan, 2001, s.4).

Mesleki Rehberlik: Gençlerin çeşitli meslekleri tanımaları ve kendi özelliklerine uygun olan meslekleri seçmeleri, seçtikleri mesleklere hazırlanmaları ve mesleki yönden gelişmeleri amacıyla yapılan yardım hizmetleridir (Yeşilyaprak, 2000, s.204).

Meslek Seçimi: İnsanın yaşamı boyunca vereceği en önemli kararlardan biridir. Çünkü birey, bu kararı verdiğinde yaşayacağı çevreyi ve ilişkide bulunacağı insanları da seçmiş olmaktadır (www.denizdanismanlik.com, 07.04.2005).

Bir kimsenin kendisine açık olan meslekleri çeşitli yönleri ile değerlendirip kendi ihtiyaçları ve beklentileri açısından istenilen yönleri çok istenilmeyen yönleri az olan birine yönelmeye karar vermesidir (Kuzgun, 2000; Yeşilyaprak, 2000, s.205'ten).

Mesleki ve Teknik Eğitim: Milli Eğitim sisteminin bütünlüğü içinde endüstri, tarım ve hizmet sektörleriyle birlikte her türlü mesleki ve teknik eğitim hizmetlerinin planlanması, araştırılması, geliştirilmesi, organizasyonu ve eşgüdümü ile yönetim, denetim ve öğretim etkinliklerinin bütünüdür (Doğan 1997, s.3).

Bireysel ve toplumsal yaşam için zorunlu olan belirgin bir mesleğin gerektirdiği bilgi beceri ve pratik uygulama yeteneklerini kazandırarak bireyi zihinsel, duygusal, sosyal, ekonomik ve kişisel yönleriyle dengeli biçimde geliştirme sürecidir (Aklan, 2001, s.3).

Birey, meslek ve eğitim boyutlarının dengeli olarak bir araya getirilmesinden olunmuş bir eğitim sürecidir (Aklan, 2001, s.3).

Olgunlaşma Enstitüsü: Kız teknik öğretim olgunlaşma enstitüsü, kız enstitülerini veya kadın meslek okullarını (Akşam Kız Sanat Okulları) bitiren öğrencilerin mesleki beceriklilik, bilgi, görgü ve zevklerini artırmak; onlarda

teşebbüs kabiliyeti ve kazanç fikrini geliştirmek ve meslekleriyle hayatlarını kazanabilecek şekilde yetişmelerine sağlamak amacıyla açılmış bir kurumdur (Anonim, 1991, s.128).

Örgün Eğitim: Özel olarak eğitim-öğretim maksadıyla kurulmuş, değişik kademelere göre sınıflandırılmış eğitim kurumlarında (ilk, orta, lise, yüksek) yedi ile otuz yaşları arasındaki bireylere belirli programlar uygulayan ve kronolojik yaş esasına göre düzenlenmiş eğitim sistemi (Alkan, 2001, s.9)

Kişilerin hayata atılmadan, iş ve meslek kollarında çalışmaya başlamadan önce okul veya okul niteliği taşıyan yerlerde, genel ve özel bilgiler bakımından yetişmelerini sağlamak amacıyla belli kanunlara göre düzenlenen eğitim, formel eğitim.

Düzenli, planlı, yöntemli biçimde verilen herhangi bir eğitim (www.tdk.gov.tr, 17.05.2004).

Kişilerin yazama atılmadan diğer bir deyişle iş ve meslek kollarında çalışmaya başlamadan önce okul ya da okul niteliği taşıyan yerlerde genel ve özel bilgiler bakımından yetişmelerini sağlamak amacıyla belli yasalara göre düzenlenen eğitimidir (www.sourtimes.org, 19.02.2006).

Rehberlik: En genel anlamıyla bireyi tanıma ve bireyin kendisini tanımasına yardımcı olma biçiminde tanımlanmaktadır (Türkmen, 2003, s.211).

Klavuzluk, “Şuursuz olarak bir eczane kelimesinin rehberliğini arıyordu”. P.Safa.

Öğrencilerin sorunlarını öğrenerek onlara yardımda bulunma (www.tdk.gov.tr, 29.04.2004).

Sektör: Bölümlere ayrılmak. Bölüm, kol, dal, kesim (özel sektör) (sözlük anlamı).

Bir ekonominin aynı ortak özellikleri taşıyan alt bölümleri.

Sektör kelimesi köken olarak “kesme, bölme” anlamına gelen Latince “secare, sectum” sözcüğünden türemiştir. Türkçe literatüründe “sektör”

kavramına çok farklı anlamlar yüklenmiştir. Örneğin; encarta sözlüğüne göre sektör: “ekonomi veya toplum gibi entegre sistemlerin bir bileşenidir.” Combridge sözlüğüne göre ise sektör: “bir ülkenin ekonomik aktivitelerinin bölüdüğü alanlardan biridir”. Quicken glossary’ye göre ise “aynı ticari çizgideki firmaların genel bir dizide gruplama şeklidir. Her endüstri önceden tanımlanmış endüstri grupları içerir. Örneğin; teknoloji bir sektördür. İnternet, teknolojinin endüstriyel bir alt grubudur ve internet servis sağlayıcıları da internet kategorisinde spesifik bir endüstri grubudur.” Ayrıca Prof. Dr. Halil Seydioğlu’nun tanımına göre ise sektör; bir ekonominin ortak özellikler taşıyan alt bölümleri, ekonominin belirli sektörlerle ayrılması gerek teorik analizler gerekse uygulama açısından büyük önem taşır. Bir ekonomi çeşitli açılardan sektörlerle ayrılabilir. Örneğin; girişimcinin niteliğine göre; özel sektör ve kamu sektörü ya da faaliyetlerin iç ve dış piyasalara yönelik oluşumuna göre yurt içi sektörü veya dış ticaret sektörü olarak ayrılması gibi (www.sourtimes.org, 18.05.2006).

Aynı işi yapan topluluk (www.tdk.gov.tr, 18.05.2006).

Talep: Bir kimseden bir şeyi yapmasını veya yapmamasını isteme, dileme, istem.

İstek, “... din eğitim ve öğretimi ancak kişilerin kendi isteğine, küçüklerin de kanuni temsilcisinin talebine bağlıdır”.- Anayasa (www.tdk.gov.tr, 19.01.2005).

Arz edilene olan ilgi (www.sourtimes.org, 09.06.2006).

Teknik Eğitim: İleri düzeyde fen ve matematik bilgisi ile uygulamalı teknik yetenekleri gerektiren, meslek hiyerarşisinde orta ve yüksek kademeler arası düzey için gerekli bilgi, beceri ve alışkanlıkları kazandıran ileri düzeyde bir meslek eğitimidir. Temel mühendislik alanlarında yaygın olmakla birlikte bu alanla sınırlı değildir. Tarım, sağlık, beslenme, ticaret ve diğer alanlarda da teknik eğitim, bilim ve teknolojiye paralel olarak gelişmektedir (Aklan, 2001, s.5).

Mekanik alandaki uğraşlara, sanayi ile ilgili işlere veya uygulamalı bilim alanlarına ilişkin eğitim (www.tdk.gov.tr, 20.05.2005).

Toplumumuzda belirli sanayi dallarına eleman yetiştirme amacına yönelik akademik veyahut mesleki eğitimidir (www.sourtimes.org, 29.07.2006)

Tekstil: Dokuma, dokumacılık (sözlük anlamı).

İplik, dokuma, örme, boya-baskı, hazır giyim, moda, tasarım, kumaşa dayalı ev, araç ve ofis ürünlerinin tümüyle ilgili faaliyetleri kapsayan, aynı zamanda gelişmiş bir yan sanayiye sahip olan bir endüstri sektörü (www.sourtimes.org, 27.07.2006).

Yaygın Eğitim: Örgün eğitimin yanında veya dışında düzenlenen eğitim faaliyetlerinin tümünü kapsayan ve örgüt eğitimle birbirini tamamlayan bir sistem bütünlüğü niteliğine sahiptir. Bu bakımdan yaygın eğitim, çeşitli yaş ve eğitim seviyesindeki fertlerin ilgi, istek ve kabiliyetleri doğrultusunda, onların ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmelerini sağlayıcı, çeşitli süre ve seviyelerde yapılan eğitim, üretim, rehberlik ve uygulama etkinliklerinin tümüdür (Anonim, 1977, s.249).

Örgün eğitim sistemi dışında her yaştaki bireylere gereksinim duydukları eğitimi sosyal, ekonomik, kültürel ve eğitsel kurumlar aracılığıyla gereksinimlerine uygun biçimde pratik yöntemlerle ve çeşitli programlarla sağlamak üzere örgün eğitime paralel ve onu tamamlayıcı nitelikte eğitim (Alkan, 2001, s.6).

Örgün eğitim olanaklarından hiç yararlanmamış durumda olanlara, gittikleri okullardan erken ayrılanlara ya da örgün eğitim kurumlarında okumakta olanlara ve meslek dallarında daha yeterli duruma gelmek isteyenlere uygulanan eğitimidir (www.sourtimes.org, 17.02.2006).

Örgün eğitim imkanlarından yararlanmamış olanlara, gittikleri okuldan erken ayrılanlara veya örgün eğitim kurumlarında okumakta olanlara ve meslek dallarında daha yeterli duruma gelmek isteyenlere uygulanan eğitim (www.tdk.gov.tr, 20.03.2004).

Yönlendirme: Bir kimsenin davranış, tutum, yapacağı iş vb. alanlarda izleyeceği yolu göstermek (sözlük anlamı).

Yönlendirmek işi (www.tdk.gov.tr, 08.07.2006).

Alan seçiminde yönlendirme ise, öğrenci ve velisinin görüşü alınarak ilgili müdür yardımcısı, sınıf öğretmeni ve rehber öğretmen tarafından, öğrencinin ilgi ve yetenekleri, dokuzuncu sınıfta okutulan alanlara kaynaklık eden derslerin yıl sonu notlarının ağırlıklı ortalaması ya da derslerin yıl sonu notları esas alınarak yapılan rehberlik hizmetidir.

Öğrencilerin okul yaşamına, izleyecekleri derslere uyumlarını sağlamayı amaçlama, seçecekleri meslekleri yönlendirme işi (www.tdk.gov.tr, 08.07.2006).

11. YÖNTEM

Bu bölümde; araştırmanın modeli, evreni ve örnekleme ile verilerin toplanması ve analizinde kullanılan istatistikler yöntemleri üzerinde durulmuştur.

11.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada mevcut durum ortaya konulmaya çalışıldığından tarama modeli uygulanmıştır. Bu modelin kullanımı Anadolu Meslek, Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Liselerinde uygulanan tekstil konfeksiyon programının seçimini etkileyen faktörler ve programa talebin oranını tespit etmeye yönelik olmuştur. Tarama modelinin yanında literatür taraması yapılmış ve konuyla ilgili kaynaklar incelenmiştir. Toplanan veriler tablo ve grafiklere aktararak yorumlanmıştır.

11.2. Evren ve Örneklem

- Araştırmanın Evreni: Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerindeki Tekstil Konfeksiyon alanı öğrencilerinden oluşturulmuştur.

- Araştırmanın Örneklem Grubu: Konya, Karaman ve Aksaray İllerinde Tekstil Konfeksiyon programı uygulayan tüm Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde öğrenim gören 418 tekstil konfeksiyon öğrencisinden oluşturulmuştur. Tespit edilen ortaöğretim okulları ve araştırma kapsamına alınan öğrenci sayıları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

İller	Okullar	Öğrenci Sayısı
Konya	Konya Meram Atatürk Teknik-Anadolu Meslek ve Meslek Lisesi	133
	Konya Selçuklu Kız Meslek Lisesi	71
	Konya Zübeyde Hanım Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesi	32
	Konya Meram A.T.L., A.M.L., T.L., E.M.L., Y.T.E.M., ve M.E.M.	39
	Akşehir Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesi	15
	Beyşehir Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesi	29
	Seydişehir Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesi	15
Aksaray	Aksaray Merkez Kız Meslek Lisesi	65
Karaman	Karaman Nefise Sultan Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesi	19
	Toplam	418

Tablo 1: Örneklem Grubuna Alınan Öğrencilerin Okullara Göre Dağılımı

Belirlenen okullardan; Konya ilinden Konya Meram Atatürk Teknik-Anadolu Meslek ve Meslek Lisesinden 133, Konya Selçuklu Kız Meslek Lisesinden 71, Konya Zübeyde Hanım Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesinden 32, Konya Meram A.T.L., A.M.L., T.L., E.M.L., Y.T.E.M. ve M.E.M. Lisesinden 39, Akşehir Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesinden 15, Beyşehir Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesinden 29, Seydişehir Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesinden 15, Aksaray ilinden Aksaray Merkez Kız Meslek Lisesinden 65, Karaman ilinden Karaman Nefise Sultan Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesinden 19 öğrenci araştırmaya katılmıştır.

11.3. Veri Toplama Teknikleri

Bu araştırmada kullanılan bilgiler, kaynak taraması, internet ve araştırmacı tarafından öğrenciler için geliştirilen anket (bilgi formu) ve okul müdürleri ile yapılan görüşmeler yoluyla toplanmıştır.

Anket Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde uygulanan Tekstil Konfeksiyon Programının seçimini etkileyen faktörleri ortaya koymak amacıyla geliştirilmiştir. Anket iki bölümden oluşturulmuş olup birinci bölüm, yirmi, ikinci bölüm on sorudan meydana gelmiş ve geneli çoktan seçmeli seçenekleri içermiştir.

11.4. Veri Analiz Teknikleri

Bu araştırmada anketten elde edilen veriler SPSS paket programı ile çözümlenerek, yüzde ve frekans hesaplarıyla tablo ve grafiklere dökülmüştür. Anket uygulamasından elde edilen bazı faktörler arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacıyla χ^2 (khi-kare) testi uygulanmıştır ve bulgular tablo ve grafiklere aktarılmıştır. Okul müdürleriyle yapılan görüşmelerin neticeleri de aynı şekilde tablo ve grafiklere dökülmüştür.

12. BULGULAR

Bu bölümde; “Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde Uygulanan Tekstil Konfeksiyon Programının Seçimini Etkileyen Faktörler ve Programa Talep Oranı (Konya, Karaman ve Aksaray İlleri)” araştırmasından elde edilen bulgular yüzde frekans hesapları ve χ^2 (khi-kare) testi ile tablo ve grafiklere dökülerek iki alt bölümde verilmiştir.

12.1. Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde Uygulanan Tekstil Konfeksiyon Programının Seçimini Etkileyen Faktörler

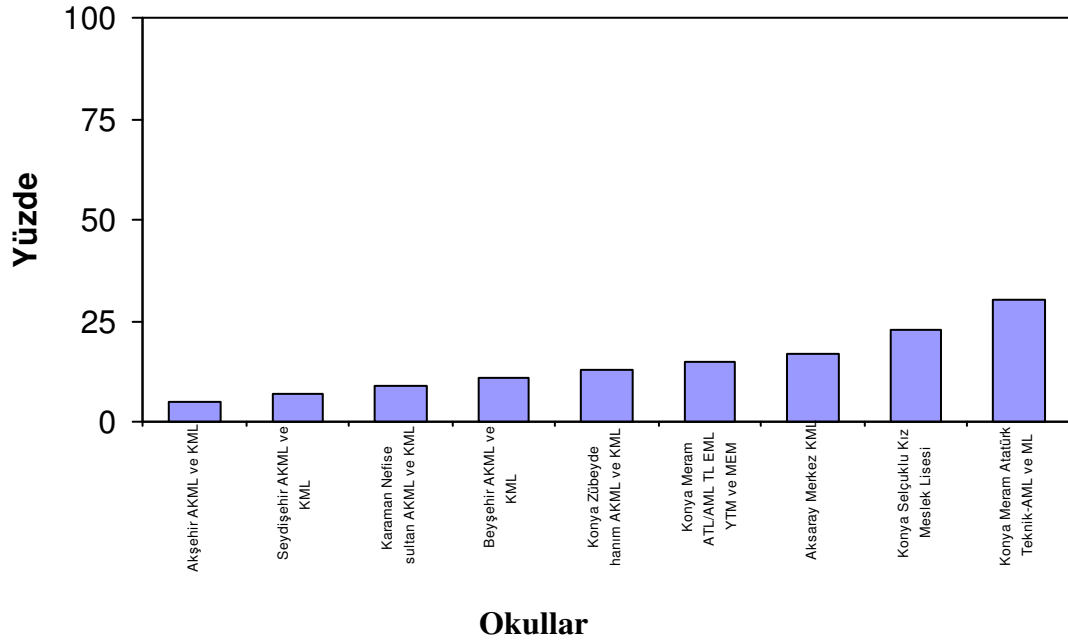
Okullar	f	%
Akşehir AKML ve KML	15	3,6
Seydişehir AKML ve KML	15	3,6
Karaman Nefise Sultan AKML ve KML	19	4,5
Beyşehir AKML ve KML	29	6,9
Konya Zübeyde Hanım AKML ve KML	32	7,6
Konya Meram ATLA ML TL EML YTEM ve MEM	39	9,3
Aksaray Merkez KML	65	15,6
Konya Selçuklu Kız Meslek Lisesi	71	17,0
Konya Meram Atatürk Teknik AML ve ML	133	31,8
Toplam	418	100,0

Tablo 2: Araştırmaya Katılan Toplam Öğrenci Sayısının Okullara Göre Dağılımı

Tablo 2’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan 418 öğrencinin %3,6’sı Akşehir Anadolu Kız Meslek Lisesinde, %3,6’sı Seydişehir Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesinde, %4,5’i Karaman Nefise Sultan Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesinde, % 6,9’u Beyşehir Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesinde, % 7,6’sı Konya Zübeyde Hanım Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesinde, % 9,3’ü Konya Meram A.T.L., A.M.L., T.L., E.M.L., Y.T.E.M. ve M.E.M. Lisesinde, % 15,6’sı Aksaray Merkez Kız Meslek Lisesinde, %17’i

Konya Selçuklu Kız Meslek Lisesinde, %31,8'i ise Konya Meram Atatürk Teknik - Anadolu Meslek ve Meslek Lisesinde öğrenim görmektedir.

Araştırmaya katılan toplam öğrenci sayısının okullara göre yüzde aralığını aşağıdaki grafikte görmekteyiz.

Grafik 1: Araştırmaya Katılan Toplam Öğrenci Sayısının Okullara Göre Yüzde Aralığı

Grafik 1’de görüldüğü gibi, Akşehir Anadolu Kız Meslek Lisesi ve Kız Meslek Lisesinden, Seydişehir Anadolu Kız Meslek Lisesi ve Kız Meslek Lisesinden, Karaman Nefise Sultan Anadolu Kız Meslek Lisesi ve Kız Meslek Lisesinden, Beyşehir Anadolu Kız Meslek Lisesi ve Kız Meslek Lisesinden, Konya Zübeyde Hanım Anadolu Kız Meslek Lisesi ve Kız Meslek Lisesinden, Konya Meram A.T.L., A.M.L., T.L., E.M.L., Y.T.E.M. ve M.E.M. Lisesinden, Aksaray Merkez Kız Meslek Lisesi ve Konya Selçuklu Kız Meslek Lisesinden araştırmaya katılan toplam öğrenci sayısı 0 ile % 25 arasında, Konya Meram Atatürk Teknik - Anadolu Meslek Lisesi ve Meslek Lisesinden araştırmaya katılan toplam öğrenci sayısı ise % 25 ile % 50 arasındadır.

Seçenekler	f	%
9. sınıflar	127	30,4
11. sınıflar	134	32
10. sınıflar	157	37,6
Toplam	418	100

Tablo 3: Araştırmaya Katılan Toplam Öğrenci Sayısının Sınıflara Göre Dağılımı

Tablo 3'te görüldüğü gibi araştırmaya katılan toplam öğrenci sayısının % 30,4'ü 9. sınıf, % 37,6'sı 10. sınıf, % 32'si ise 11. sınıf öğrencisidir.

Seçenekler	f	%
Erkek	66	15,8
Kız	352	84,2
Toplam	418	100

Tablo 4: Araştırmaya Katılan Toplam Öğrenci Sayısının Cinsiyete Göre Dağılımı

Tablo 4'te görüldüğü gibi araştırmaya katılan toplam öğrenci sayısının % 15,8'i erkek, % 84,2'si ise kız'dır.

Seçenekler	f	%
14-16	220	52,5
17-19	186	44,5
Cevapsız	12	3
Toplam	418	100

Tablo 5: Öğrencilerin Yaş Grupları

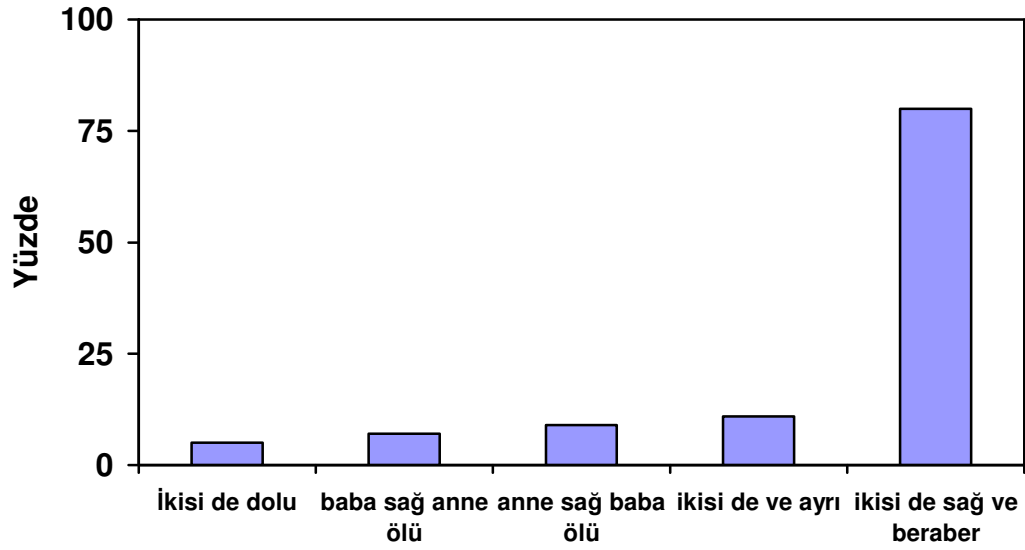
Tablo 5'ten de anlaşıldığı gibi öğrencilerin % 52,5'i 14-16 yaş grubuna, % 44,5'i ise 17-19 yaş grubuna dahildir. Ayrıca öğrencilerin % 3'ü bu soruyu yanıtızsız bırakmıştır.

Seçenekler	f	%
İkisi de ölü	7	1,7
Baba sağ anne ölü	11	2,6
Anne sağ baba ölü	26	6,2
İkisi de sağ ve ayrı	38	9,1
İkisi de sağ ve beraber	336	80,4
Toplam	418	100

Tablo 6: Öğrencilerin Anne Baba Durumları

Tablo 6'da görüldüğü gibi, yapılan araştırmada araştırmaya katılan öğrencilerin %1,7'sinin anne ve babasının yaşamadığı, %2,6'sının babasının sağ olduğu annesinin yaşamadığı, % 6,2'sinin annesinin sağ olduğu babasının yaşamadığı, % 9,1'inin anne babasının sağ ve ayrı olduğu, %80,4'ünün ise anne babasının sağ ve beraber olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin anne baba durumunun araştırmaya katılan toplam öğrenci sayısına göre yüzde aralığı aşağıdaki gibidir.

Anne-baba durumu

Grafik 2: Öğrencilerin Anne-Baba Durumunun Toplam Öğrenci Sayısına Göre Yüzde Aralığı

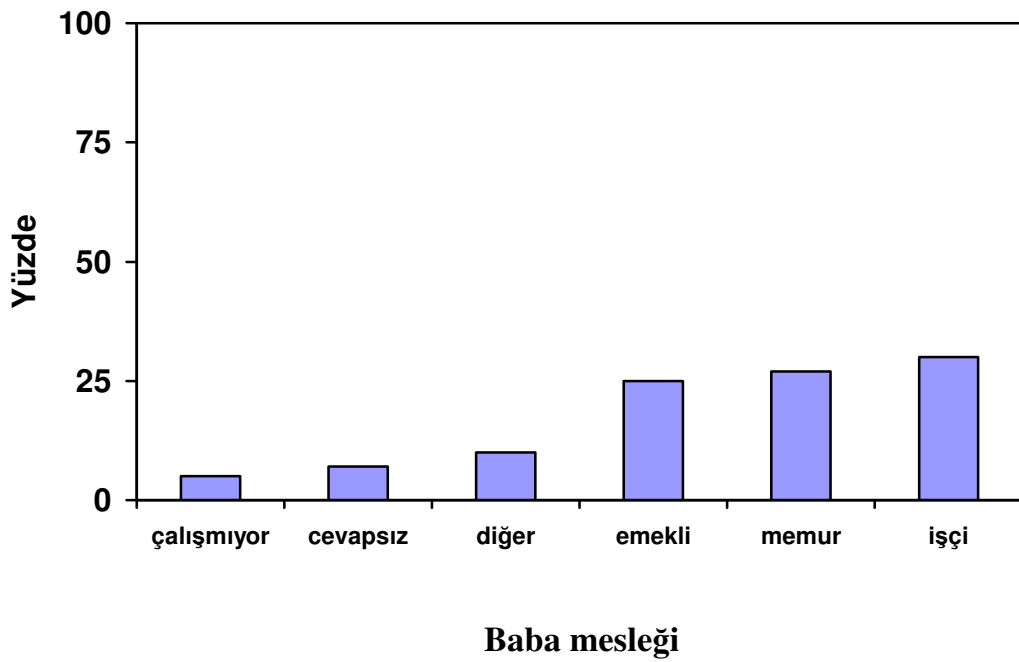
Grafik 2’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerden anne babası yaşamayan, babası sağ annesi yaşamayan, annesi sağ babası yaşamayan, ikisi de sağ ve ayrı olan toplam öğrenci sayısı 0 ile % 25 arasında ve anne babası sağ ve beraber olan toplam öğrenci sayısı ise % 75 ile % 100 arasında değişiklik göstermektedir.

Seçenekler	f	%
Çalışmıyor	21	5,0
Cevapsız	24	5,7
Diğer	54	12,9
Emekli	89	21,3
Memur	107	25,6
İşçi	123	29,4
Toplam	418	100

Tablo 7: Öğrencilerin Babalarının Meslek Grupları

Tablo 7’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerden %5’inin babası çalışmamakta, % 21,3’ünün babası emekli, % 25,6’sının babası memur, % 29,4’ünün babası işçi, % 12,9’unun babası diğer meslek gruplarından birinde çalışmaktadır. Öğrencilerin % 5,7’si ise bu soruyu cevapsız bırakmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının mesleklerinin, araştırmaya katılan toplam öğrenci sayısına göre yüzde aralığı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

Grafik 3: Öğrencilerin Babalarının Mesleklerinin, Toplam Öğrenci Sayısına Göre Yüzde Aralığı

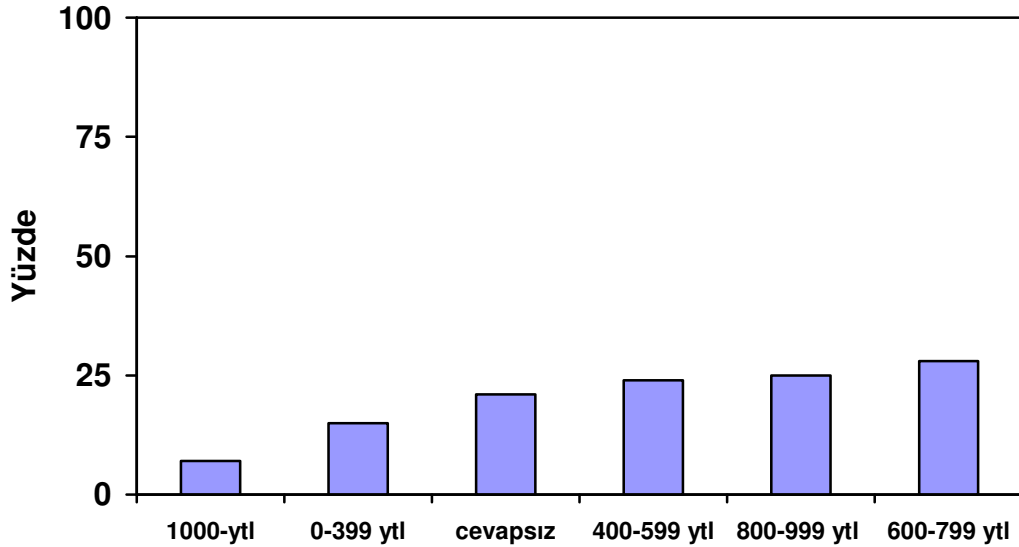
Grafik 3’ten anlaşıldığı üzere, yapılan araştırmada babası çalışmayan öğrenci sayısının ve bu soruyu yanıtızsız bırakan öğrenci sayısının babası diğer meslek gruplarından birinde çalışan öğrenci sayısının ve babası emekli olan öğrenci sayısının 0 ile % 25 arasında, babası memur veya işçi olan toplam öğrenci sayısının ise % 25 ile % 50 arasında değişiklik gösterdiği tespit edilmiştir.

Seçenekler	f	%
1000 YTL ve üzeri	30	7,2
0-399 YTL	52	12,4
Cevapsız	65	15,6
400-599 YTL	75	17,9
800-999 YTL	76	18,2
600-799 YTL	120	28,7
Toplam	418	100

Tablo 8: Öğrencilerin Babalarının Gelir Düzeyleri

Tablo 8'den anlaşıldığı üzere öğrencilerin % 7,2'sinin babası 1000 YTL ve üzeri, % 12,4'ünün babası 0 ile 399 YTL arası, % 17,9'unun babası 400 YTL ile 599 YTL arası, % 18,2'sinin babası 800 YTL ile 999 YTL arası, % 28,7'sinin babası 600 YTL ile 799 YTL arası bir aylık gelir elde etmektedir. Öğrencilerin 15,6'sı ise bu soruyu yanıtsız bırakmıştır.

Öğrencilerin babalarının gelir düzeyinin araştırmaya katılan toplam öğrenci sayısı üzerinden yüzde aralığı aşağıdaki grafikte verilmiştir.

Baba gelir düzeyi

Grafik 4: Öğrencilerin Babalarının Gelir Düzeylerinin Toplam Öğrenci Sayısına Göre Yüzde Aralığı

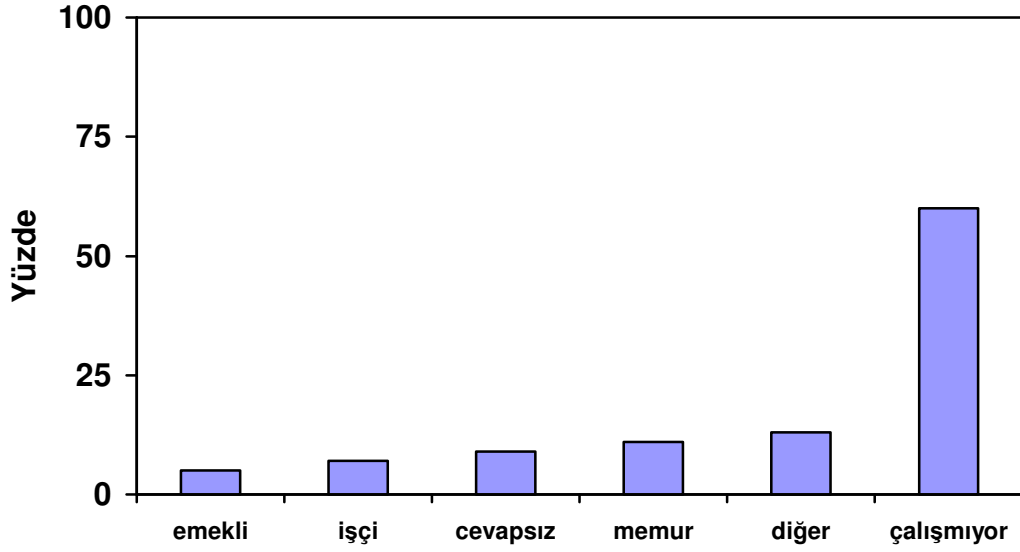
Grafik 4’te görüldüğü gibi, yapılan araştırmada öğrencilerden, babası ayda 1000 YTL ve üstünde gelir elde edenlerin, babası 0 ile 399YTL arasında gelir elde edenlerin, babası 400 YTL ile 599 YTL arasında gelir elde edenlerin ve babası 800 YTL ile 999 YTL arasında gelir elde edenlerin 0 ile % 25 arasında ve babası 600 YTL ile 799 YTL arasında gelir elde edenlerin % 25 ile % 50 arasında değişiklik gösterdiği tespit edilmiştir. Ayrıca bu soruyu yanıtsız bırakan öğrenci sayısı 0 ile % 25’lik dilimde yer almaktadır.

Seçenekler	f	%
Emekli	20	4,8
İşçi	34	8,1
Cevapsız	42	10,0
Memur	42	10,0
Diğer	56	13,4
Çalışmıyor	224	53,6
Toplam	418	100

Tablo 9: Öğrencilerin Annelerinin Meslek Grupları

Tablo 9’dan da anlaşılacağı gibi öğrencilerin % 4,8’inin annesi emekli, % 8,1’inin annesi işçi, % 10’unun annesi memur, % 13,4’ünün annesi tabloda verilenlerden farklı bir meslek grubunda çalışmakta, % 53,6’sının annesi ise çalışmamaktadır. Ayrıca öğrencilerin % 10’u bu soruyu yanıtsız bırakmıştır.

Öğrencilerin annelerin mesleklerinin araştırmaya katılan toplam öğrenci sayısı üzerinden yüzde aralığı aşağıdaki gibidir.

Anne mesleği

Grafik 5: Öğrencilerin Annelerin Mesleklerinin Toplam Öğrenci sayısına Göre Yüzde Aralığı

Grafik 5'ten anlaşılacağı gibi öğrencilerden, annesi emekli olanlar, işçi olanlar, memur olanlar veya farklı bir meslek grubunda çalışmakta olanlar 0 ile % 25 arasında, annesi çalışmamakta olanlar ise % 50 ile % 75 arasında yer almaktadır. Ayrıca bu soruyu yanıtsız bırakan öğrenci sayısı da 0 ile % 25 arasında yer almaktadır.

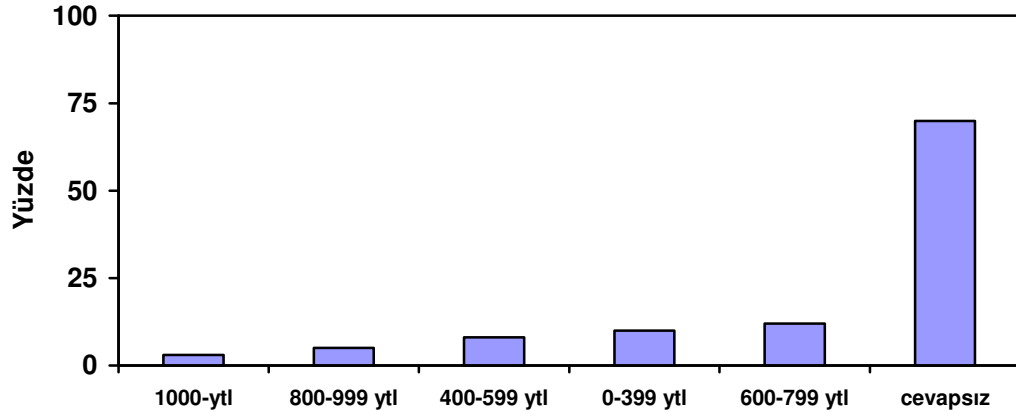
Seçenekler	f	%
1000 YTL ve üzeri	1	2
800-999 YTL	16	3,8
400-599 YTL	34	8,1
0-399 YTL	40	9,6
600-799 YTL	42	10,0
Cevapsız	285	68,2
Toplam	418	100

Tablo 10: Öğrencilerin Annelerinin Gelir Düzeyleri

Tablo 10'da görüldüğü üzere öğrencilerin % 0,2'sinin annesi ayda 1000 YTL ve üzeri, % 3,8'inin annesi 800 YTL ile 999 YTL arasında, % 8,1'inin

annesi 400 YTL ile 599 YTL arasında, % 9,6'sının annesi 0 ile 399 YTL arasında ve % 10'unun annesi 600 YTL ve 799 YTL arasında gelir elde etmektedir. Ayrıca öğrencilerin % 68,2'si bu soruyu yanıtsız bırakmıştır.

Öğrencilerin annelerinin gelir düzeylerinin araştırmaya katılan toplam öğrenci sayısına göre yüzde aralığı aşağıda grafikte verilmiştir.

Grafik 6: Öğrencilerin Annelerinin Gelir Düzeylerinin Toplam Öğrenci Sayısına Göre Yüzde Aralığı

Grafik 6'dan anlaşıldığı gibi öğrencilerden, annesi 1000 YTL ve üzerinde, 800 YTL ile 999 YTL arasında, 400 YTL ile 599 YTL arasında 0 ile 399 YTL arasında ve 600 YTL ile 799 YTL arasında gelir elde edenler 0 ile % 25 arasında, bu soruyu yanıtsız bırakan öğrenci sayısı ise % 50 ile % 75 arasında değişiklik göstermektedir.

Seçenekler	Tamamen		Oldukça		Orta		Az		Hiç		Cevapsız		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Ailem	135	32,3	136	32,5	58	13,9	34	8,1	53	12,7	2	0,5	418	100
Arkadaşlarım	37	8,9	92	22	107	25,6	46	11	129	30,9	7	1,7	418	100
Yakın Çevrem	21	5	87	20,8	107	25,6	56	13,4	141	33,7	6	1,4	418	100
Rehber Öğretmenlerim	33	7,9	58	13,9	68	16,3	75	17,9	177	42,3	7	1,7	418	100

Tablo 11: Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon Programını Seçmelerinde Etkili Olan Kişiler

Tablo 11'den anlaşıldığı gibi aile faktörü, öğrencilerin 32,3'ünün üzerinde tamamen, 32,5'inin üzerinde oldukça, 13,9'unun üzerinde orta derecede ve 8,1'inin üzerinde az etkili olmuş 12,7'sinin üzerinde ise hiç etkili olmamıştır ayrıca öğrencilerin % 2,5'i ise bu seçeneği boş bırakmıştır. Arkadaş faktörü, öğrencilerin %8,9'unun üzerinde tamamen, % 22'sinin üzerinde oldukça, % 25,6'sının üzerinde orta derecede ve % 11'inin üzerinde az etkili olmuş %30,9'unun üzerinde ise hiç etkili olmamıştır. Bu seçeneği boş bırakan öğrenciler ise toplamın % 1,7'sini teşkil etmektedir. Yakın çevre faktörü, öğrencilerin % 5'inin üzerinde tamamen, % 20,8'inin üzerinde oldukça, % 25,6'sının üzerinde orta derecede ve % 13,4'ünün üzerinde ise az etkili olmuş % 33,7'sinin üzerinde hiç etkili olmamıştır. Bu seçeneği boş bırakan öğrencilerin toplam öğrenci sayısı üzerinden yüzdesi ise 1,4'tür. Rehber öğretmen faktörü, öğrencilerin %7,9'unun üzerinde tamamen, % 13,9'unun üzerinde oldukça, % 16,3'ünün üzerinde orta derecede ve % 17,9'unun üzerinde az etkili olmuş % 42,3'ünün üzerinde ise hiç etkili olmamıştır. Bu seçeneği boş bırakan öğrenciler ise toplamın % 1,7'sini teşkil etmektedir.

Seçenekler	f	%
Cevapsız	3	7
Hiç	136	32,5
Az	139	33,3
Orta	74	17,7
Oldukça	42	10,0
tamamen	24	5,7
Toplam	418	100

Tablo 12: Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon Programını Seçerken Kendi İsteklerinin Etkili Olma Dereceleri

Tablo 12'de görüldüğü gibi öğrencilerin %32,5'inin kendi isteği hiç etkili olmamış, % 33,3'ünün kendi isteği az etkili olmuş, % 17,7'sinin kendi isteği orta

derecede etkili olmuş, % 10'unun kendi isteği oldukça etkili olmuş, % 5,7'sinin kendi isteği ise tamamen etkili olmuştur. Ayrıca öğrencilerin % 0,7'si bu soruyu yanıtsız bırakmıştır.

Seçenekler	f	%
Evet	220	52,5
Hayır	198	47,5
Toplam	418	100

Tablo 13: Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon Programını Seçmelerinde Etkili Olabilecek Kahramanların Var Olma Oranları

Tablo 13'te görüldüğü gibi öğrencilerin % 51,5'i tekstil konfeksiyon programını seçerken kendilerini etkileyebilecek kahramanlara sahip, % 48,5'i ise değildir.

Araştırmaya katılan toplam öğrenci üzerinden, bazı kahramanların-ankette varsayımlara göre oluşturulan-Tekstil Konfeksiyon Programını seçerken öğrencileri etkileme oranı aşağıdaki gibidir.

Seçenekler	Tamamen		Oldukça		Orta		Az		Hiç		Cevapsız		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Ünlü Modacı	58	13,9	61	14,6	19	4,5	13	3,1	69	16,5	198	47,4	418	100
Sanatçı	16	3,8	35	8,4	46	11	25	6	93	22,2	203	48,6	418	100
Öğretmen	34	8,1	49	11,7	36	8,6	31	7,4	69	16,5	199	47,6	418	100
Öğretim Üyesi	10	2,4	29	6,9	27	6,5	38	9,1	108	25,8	206	49,3	418	100
Firma Sahibi	11	2,6	25	6	27	6,5	27	6,5	125	29,9	203	48,6	418	100
Atölye Şefi	18	4,3	25	6	21	5	25	6	125	29,9	204	48,8	418	100
Stilist	34	8,1	38	9,1	28	6,7	24	5,7	93	22,2	201	48,1	418	100
Modelist	25	6	43	10,3	32	7,7	22	5,3	94	22,5	202	48,3	418	100
Terzi	12	2,9	26	6,2	34	8,1	43	10,3	102	24,4	201	48,1	418	100
Manken	16	3,8	35	8,4	33	7,9	23	5,5	109	26,1	202	48,3	418	100

Tablo 14: Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon Programını Seçmelerinde Etkili Olan Kahramanlar

Tablo 14'ten anlaşıldığı gibi ünlü modacı faktörü, araştırmaya katılan öğrencilerin %13,9'unun üzerinde tamamen, % 14,6'sının üzerinde oldukça, % 4,5'inin üzerinde orta derecede, % 3,1'inin üzerinde az etkili olmuş % 16,5'inin üzerinde ise hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin % 47,4'ü bu seneği boş bırakmıştır. (Bu orana kendilerini etkileyecek kahraman(lar)a sahip olmayanlar dahildir.) Sanatçı faktörü, öğrencilerin % 3,8'inin üzerinde tamamen, % 8,4'ünün üzerinde oldukça, % 11'inin üzerinde orta derecede, % 6'sının üzerinde az etkili olmuş % 22,2'sinin üzerinde ise hiç etkili olmamıştır. Ayrıca bu seçeneği boş bırakan öğrencilerin yüzdesi ise 48,6'dır. (Bu orana kendilerini etkileyecek kahraman(lar)a sahip olmayanlar dahildir). Öğretmen faktörü, öğrencilerin %8,1'inin üzerinde tamamen, % 11,7'sinin üzerinde oldukça, % 8,6'sının üzerinde orta derecede, % 7,4'ünün üzerinde az etkili olmuş % 16,5'inin üzerinde ise hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin % 47,6'sı bu seçeneği yanıtsız bırakmıştır. (Bu orana kendilerini etkileyecek kahraman(lar)a sahip olmayanlar dahildir). Öğretim üyesi faktörü, öğrencilerin % 2,4'ünün üzerinde tamamen, % 6,9'unun üzerinde oldukça, % 6,5'inin üzerinde orta derecede, % 9,1'inin üzerinde az etkili olmuş ve %25,8'inin üzerinde hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin % 49,3'ü bu seçeneği boş bırakmıştır. (Bu orana kendilerini etkileyecek kahramana sahip olmayanlar dahildir). Firma sahibi faktörü, öğrencilerin % 2,6'sının üzerinde tamamen, % 6'sının üzerinde oldukça, % 6,5'inin üzerinde orta derecede, % 6,5'inin üzerinde az etkili olmuş ve % 29,9'unun üzerinde hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin % 48,6'sı bu seçeneği boş bırakmıştır. (Bu orana kendilerini etkileyecek kahraman(lar)a sahip olmayanlar dahildir). Atölye şefi faktörü, öğrencilerin % 4,3'ünün üzerinde tamamen, % 6'sının üzerinde oldukça, % 5'inin üzerinde orta derecede, % 6'sının üzerinde az etkili olmuş, % 29,9'unun üzerinde ise hiç etkili olmamıştır. % 48,8'i bu seçeneği boş bırakmış ve bu orana kendilerini etkileyecek kahraman(lar)a sahip olmayanlar dahildir. Stilist faktörü, % 8,1'inin üzerinde

tamamen, % 9,1'inin üzerinde oldukça, % 6,7'sinin üzerinde orta derecede, % 5,7'sinin üzerinde az etkili olmuş % 22,2'sinin üzerinde ise hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin % 48,1'i bu seçeneği boş bırakmıştır. (Bu orana kendilerini etkileyecek kahraman(lar)a sahip olmayanlar dahildir). Modelist faktörü öğrencilerin %6'sının üzerinde tamamen, %10,3'ünün üzerinde oldukça, %7'sinin üzerinde orta derecede, %5,3'ünün üzerinde az etkili olmuş, %22,5'inin üzerinde ise hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin 48,3'ü bu seçeneği yanıtsız bırakmıştır (Bu orana kendilerini etkileyecek kahraman(lar)a sahip olmayanlar dahildir). Terzi faktörü öğrencilerin %2,9'unun üzerinde tamamen, %6,2'sinin üzerinde oldukça, %8,1'inin üzerinde orta derecede, %10,3'ünün üzerinde az etkili olmuş ve %24,4'ünün üzerinde hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin 48,1'i bu seçeneği yanıtsız bırakmıştır (Bu orana kendilerini etkileyecek kahraman(lar)a sahip olmayanlar dahildir). Manken faktörü, öğrencilerin %3,8'inin üzerinde tamamen, %84'ünün üzerinde oldukça, % 7,9'unun üzerinde orta derecede, % 5,5'inin üzerinde az etkili olmuş % 26,1'inin üzerinde ise hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin %48,3'ü bu seçeneği boş bırakmıştır. (Bu orana kendilerini etkileyecek kahraman(lar)a sahip olmayanlar dahildir).

Seçenekler	Tamamen		Oldukça		Orta		Az		Hiç		Cevapsız		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Vitrinler	89	21,3	138	33	62	14,8	44	10,5	80	19,1	5	1,2	418	100
Defileler	81	19,4	106	25,4	113	27	41	9,8	71	17	6	1,4	418	100
Moda Bültenleri	41	9,8	97	23,2	78	18,7	76	18,2	117	28	9	2,2	418	100
Moda Dergileri	46	11	74	17,7	110	26,3	79	18,9	98	23,4	11	2,6	418	100
Tekstil Dergileri	40	9,6	84	20,1	92	22	70	16,7	125	29,9	7	1,7	418	100
Fashion TV	27	6,5	59	14,1	83	19,9	76	18,2	162	38,8	11	2,6	418	100
Markalar	37	8,9	73	17,5	78	18,7	70	16,7	149	35,6	11	2,6	418	100
Kumaşlar	23	5,5	66	15,8	75	17,9	88	21,1	160	38,3	6	1,4	418	100
Yeni Model Dikiş Makineleri	18	4,3	51	12,2	64	15,3	75	17,9	199	47,6	11	2,6	418	100
Dikiş Malzemeleri	19	4,5	50	12	70	16,7	91	21,8	183	43,8	5	1,2	418	100
Prova Mankenleri	13	3,1	61	14,6	79	18,9	65	15,6	190	45,5	10	2,4	418	100
Giysi Aksesuarları	76	18,2	78	18,7	60	14,4	55	13,2	143	34,2	6	1,4	418	100

Tablo 15: Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon Programını Seçmelerinde Etkili Olan Tekstil Konfeksiyon Simgeleri

Tablo 15'ten de anlaşıldığı gibi öğrencilerin tekstil konfeksiyon programını seçmelerinde etkili olan bazı tekstil konfeksiyon simgelerinden olan vitrin faktörü, öğrencilerin %21,3'ünün üzerinde tamamen % 33'ünün üzerinde oldukça, % 14,8'inin üzerinde orta derecede, %10,5'inin üzerinde az etkili olmuş %19,1'inin üzerinde ise hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin %1,2'si bu seçeneği boş bırakmıştır. Defile faktörü, öğrencilerin %19,4'ünün üzerinde

tamamen, %25,4'ünün üzerinde oldukça, %27'sinin üzerinde orta derecede, %9,8'inin üzerinde az etkili olmuş, %17'sinin üzerinde ise hiç etkili olmamıştır. Ayrıca bu seçeneği boş bırakan öğrencilerin yüzdesi ise 1,4'tür. Moda bülteni faktörü, öğrencilerin %9,8'inin üzerinde tamamen, %23,2'sinin üzerinde oldukça, %18,7'sinin üzerinde orta derecede, %18,2'sinin üzerinde az etkili olmuş, %28'inin üzerinde ise hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin %2,2'si bu seçeneği boş bırakmıştır. Moda dergisi faktörü, öğrencilerin %11'inin üzerinde tamamen, %17,7'sinin üzerinde oldukça, %26,3'ünün üzerinde orta derecede, %18,9'unun üzerinde az etkili olmuş ve %23,4'ünün üzerinde ise hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin %2,6'sı bu seçeneği boş bırakmıştır. Tekstil dergisi faktörü, öğrencilerin %9,6'sının üzerinde tamamen, %20,1'inin üzerinde oldukça, %22'sinin üzerinde orta derecede, %16,7'sinin üzerinde ise az derecede etkili olmuştur. Ve % 29,9'unun üzerinde hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin %1,7'si bu seçeneği boş bırakmıştır. Fashion TV faktörü, öğrencilerin %6,5'inin üzerinde tamamen, %14,1'inin üzerinde oldukça %19,9'unun üzerinde orta derecede %18,2'sinin üzerinde az etkili olmuştur. Ayrıca %38,8'inin üzerinde hiç etkili olmamıştır. Ve de öğrencilerin %2,6'sı bu seçeneği yanıtlamamıştır. Marka faktörü, öğrencilerin %8,9'unun üzerinde tamamen, %17,5'inin üzerinde oldukça, %18,7'sinin üzerinde orta derecede, %16,7'sinin üzerinde az derecede etkili olmuş ve % 35,6'sının üzerinde hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin %2,6'sı bu seçeneği boş bırakmıştır. Kumaş faktörü, öğrencilerin %5,5'inin üzerinde tamamen, %15,8'inin üzerinde oldukça, %17,9'unun üzerinde orta derecede, %21,1'inin üzerinde az derecede etkili olmuş ve %38,3'ünün üzerinde hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin %1,4'ü ise bu seçeneği boş bırakmıştır. Yeni model dikiş makineleri faktörü, öğrencilerin %4,3'ünün üzerinde tamamen, %12,2'sinin üzerinde oldukça, %15,3'ünün üzerinde orta derecede, %17,9'unun üzerinde az etkili olmuş, %47,6'sının üzerinde hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin %2,6'sı bu seçeneği boş bırakmıştır. Dikiş malzemeleri faktörü, öğrencilerin %4,5'inin üzerinde tamamen, %12'sinin üzerinde oldukça, %16,7'sinin üzerinde orta

derecede, %21,8'inin üzerinde az etkili olmuş, %43,8'inin üzerinde ise hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin %1,2'si bu seçeneği boş bırakmıştır. Prova mankeni faktörü, öğrencilerin %3,1'inin üzerinde tamamen, %14,6'sının üzerinde oldukça, %18,9'unun üzerinde orta derecede, %15,6'sının üzerinde az etkili olmuştur ve %45,5'inin üzerinde hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin %2,4'ü bu seçeneği yanıtsız bırakmıştır. Giysi aksesuarları faktörü öğrencilerin %18,2'sinin üzerinde tamamen, %18,7'sinin üzerinde oldukça, %14,4'ünün üzerinde orta derecede, %13,2'sinin üzerinde az etkili olmuştur ve %34,2'sinin üzerinde ise hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin %1,4'ü bu seçeneği boş bırakmıştır.

Seçenekler	Tamamen		Oldukça		Orta		Az		Hiç		Cevapsız		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Kavramsal teorik yönü	81	19,4	104	24,9	53	12,7	43	10,3	133	31,8	4	1	418	100
Tasarım	85	20,3	120	28,7	110	26,3	35	8,4	65	15,6	3	0,7	418	100
Kesim	36	8,6	114	27,3	93	22,2	72	17,2	97	23,2	6	1,4	418	100
Dikiş	66	15,8	97	23,2	83	19,9	74	17,7	92	22	6	1,4	418	100

Tablo 16: Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon Programını Seçmelerinde Etkili Olan, Tekstil Konfeksiyon Programına ait bazı yönler

Tablo 16'da görüldüğü gibi, tekstil konfeksiyon programının bazı yönlerinden ankette varsayımlara göre oluşturulan olan kavramsal teorik yön faktörü, öğrencilerin %19,4'ünün üzerinde tamamen, %24,9'unun üzerinde oldukça, %12,7'sinin üzerinde orta derecede, %10,3'ünün üzerinde az etkili olmuştur ve %31,8'inin üzerinde ise hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin %1'i bu seçeneği boş bırakmıştır. Tasarım faktörü, öğrencilerin %20,3'ünün üzerinde tamamen, %28,7'sinin üzerinde oldukça, %26,3'ünün üzerinde orta derecede, %8,4'ünün üzerinde az etkili olmuştur. Ve %15,6'sının üzerinde ise hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin % 0,7'si bu seçeneği boş bırakmıştır.

Kesim faktörü, öğrencilerin %8,6'sının üzerinde tamamen, %27,3'ünün üzerinde oldukça, %22,2'sinin üzerinde orta derecede, %17,2'sinin üzerinde az etkili olmuştur. %23,2'sinin üzerinde ise hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin %1,4'ü bu seçeneği boş bırakmıştır. Dikiş faktörü, öğrencilerin %15,8'inin üzerinde tamamen, %23,2'sinin üzerinde oldukça, %19,9'unun üzerinde orta derecede, %17,7'sinin üzerinde az etkili olmuş ve %22'sinin üzerinde hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin %1,4'ü bu seçeneği boş bırakmıştır.

Seçenekler	f	%
Evet	190	45,5
Hayır	228	54,5
Toplam	418	100

Tablo 17: Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon Programının Alt Bölümleri Hakkında Bilgilerinin Var Olma Oranları

Tablo 17'de görüldüğü gibi öğrencilerin %45,5'inin tekstil konfeksiyon programının alt bölümleri hakkında bilgisi var, % 54,5'inin ise bilgisi yoktur.

Araştırmaya katılan toplam öğrenci sayısı üzerinden, tekstil konfeksiyon programının alt bölümlerinin bu programı seçmede öğrencileri etkileme oranları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Seçenekler	Tamamen		Oldukça		Orta		Az		Hiç		Cevapsız		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Çocuk Giysi Tasarım	24	5,7	48	11,5	20	4,8	29	6,9	70	16,7	227	54,3	418	100
Erkek Giysi Tasarım	13	3,1	23	5,5	41	9,8	27	6,5	85	20,3	229	54,8	418	100
Kadın Giysi Tasarım	67	16	42	10	26	6,2	20	4,8	32	7,7	231	55,3	418	100
Çorap Örne	4	1	13	3,1	21	5	30	7,2	121	28,9	229	54,8	418	100
Deri Konfeksiyon	7	1,7	20	4,8	23	5,5	31	7,4	108	25,8	229	54,8	418	100
Dokuma Yüzey Konfeksiyon	3	0,7	7	1,7	30	7,2	37	8,9	113	27	228	54,5	418	100
Triko Konfeksiyon	6	1,4	18	4,3	34	8,1	45	10,8	87	20,8	228	54,5	418	100
Ev Tekstili Konfeksiyon	22	5,3	24	5,7	33	7,9	32	7,7	79	18,9	228	54,5	418	100
Kalıp	18	4,3	25	6	36	8,6	35	8,4	76	18,2	228	54,5	418	100
Kalite Kontrol	11	2,6	26	6,2	37	8,9	35	8,4	79	18,9	230	55	418	100
Kesim	17	4,1	21	5	35	8,4	40	9,6	77	18,4	228	54,5	418	100
Moda Evi Butik	23	5,5	29	6,9	29	6,9	31	7,4	77	18,4	229	54,8	418	100
Erkek Terziliği	2	0,5	17	4,1	24	5,7	26	6,2	119	28,5	230	55	418	100
Yuvarlak Örne Konfeksiyon	3	0,7	8	1,9	19	4,5	24	5,7	134	32,1	230	55	418	100
Tekstil ve Hazır Giyim Endüstrisi Nakışı	9	2,2	17	4,1	31	7,4	26	6,2	107	25,6	228	54,5	418	100
Tekstil ve Hazır Giyim Makineleri Mekatroniği	6	1,4	15	3,6	24	5,7	42	10	103	24,6	228	54,5	418	100
İç Giyim Modelisti	12	2,9	39	9,3	25	6	28	6,7	86	20,6	228	54,5	418	100

Tablo 18: Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon Programını Seçmelerinde Etkili Olan Tekstil Konfeksiyon Alt Bölümleri

Tablo 18’de görüldüğü gibi Çocuk Giysi Tasarım alt bölümü faktörü, öğrencilerin %5,7’sinin üzerinde tamamen, %11,5’inin üzerinde oldukça, %4,8’inin üzerinde orta derecede, %6,9’unun üzerinde az etkili olmuş ve %16,7’sinin üzerinde hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin %54,3’ü bu seçeneği boş bırakmıştır. (Bu orana alt bölümler hakkında bilgi sahibi olmayanlar dahildir). Erkek Giysi Tasarım alt bölümü faktörü, öğrencilerin %3,1’inin üzerinde tamamen, %5,5’inin üzerinde oldukça, %9,8’inin üzerinde orta derecede, %6,5’inin üzerinde az etkili olmuştur. Ve %20,3’ünün üzerinde hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin %54,8’i bu seçeneği boş bırakmıştır (Bu orana alt bölümler hakkında bilgi sahibi olmayanlar dahildir). Kadın Giysi Tasarım alt bölümü faktörü, öğrencilerin %16’sının üzerinde tamamen, %10’unun üzerinde oldukça, %6,2’sinin üzerinde orta derecede, %4,8’inin üzerinde az etkili olmuş, %7,7’sinin üzerinde ise hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin %55,3’ü bu seçeneği boş bırakmıştır. (Bu orana alt bölümler hakkında bilgi sahibi olmayanlar dahildir). Çorap Örne alt bölümü faktörü, öğrencilerin %1’inin üzerinde tamamen, %3,1’inin üzerinde oldukça, %5’inin üzerinde orta derecede, %7,2’sinin üzerinde az etkili olmuş, %28,9’unun üzerinde ise hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin %54,8’i bu seçeneği boş bırakmıştır. (Bu orana alt bölümler hakkında bilgi sahibi olmayanlar dahildir). Deri Konfeksiyon alt bölümü faktörü, öğrencilerin %1,7’sinin üzerinde tamamen, %4,8’inin üzerinde oldukça, %5,5’inin üzerinde orta derecede, %7,4’ünün üzerinde az etkili olmuş, %25,8’inin üzerinde hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin %54,8’i bu seçeneği boş bırakmıştır. (Bu orana alt bölümler hakkında bilgi sahibi olmayanlar dahildir). Dokuma Yüzey Konfeksiyon alt bölümün faktörü, öğrencilerin %0,7’sinin üzerinde tamamen, %1,7’sinin üzerinde oldukça, %7,2’sinin üzerinde orta derecede, %8,9’unun üzerinde az etkili olmuştur ve %27’sinin üzerinde hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin %54,5’i bu seçeneği boş bırakmıştır. (Bu orana alt bölümler hakkında bilgi sahibi olmayanlar dahildir). Triko Konfeksiyon alt bölümü faktörü, öğrencilerin %1,4’ünün üzerinde tamamen, %4,3’ünün üzerinde oldukça, %8,1’inin üzerinde

orta derecede, %10,8'inin üzerinde az etkili olmuş ve %20,8'inin üzerinde hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin %54,5'i bu seçeneği boş bırakmıştır. (Bu orana alt bölümler hakkında bilgi sahibi olmayanlar dahildir). Ev Tekstili Konfeksiyon alt bölümü faktörü, öğrencilerin %5,3'ünün üzerinde tamamen, %5,7'sinin üzerinde oldukça, %7,9'unun üzerinde orta derecede, %7,7'sinin üzerinde az etkili olmuştur, Ayrıca % 18,9'unun üzerinde hiç etkili olmamış ve de öğrencilerin %54,5'i bu seçeneği boş bırakmıştır. (Bu orana alt bölümler hakkında bilgi sahibi olmayanlar dahildir). Kalıp alt bölümü faktörü, öğrencilerin %4,3'ünün üzerinde tamamen, %6'sının üzerinde oldukça, %8,6'sının üzerinde orta derecede, %8,4'ünün üzerinde az etkili olmuş ve %18,2'sinin üzerinde hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin %54,5'i bu seçeneği boş bırakmıştır. (Bu orana alt bölümler hakkında bilgi sahibi olmayanlar dahildir). Kalite Kontrol alt bölümü faktörü, öğrencilerin % 2,6'sının üzerinde tamamen, %6,2'sinin üzerinde oldukça, %8,9'unun üzerinde orta derecede, %8,4'ünün üzerinde az etkili olmuş, %18,9'unun üzerinde ise hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin %55'i bu seçeneği boş bırakmıştır. (Bu orana alt bölümler hakkında bilgi sahibi olmayanlar dahildir). Kesim alt bölümü faktörü, öğrencilerin % 4,1'inin üzerinde tamamen, %5'inin üzerinde oldukça, %8,4'ünün üzerinde orta derecede, %9,6'sının üzerinde az etkili olmuştur. Ayrıca %18,4'ünün üzerinde hiç etkili olmamıştır ve de öğrencilerin %54,5'i bu seçeneği boş bırakmıştır. (Bu orana alt bölümler hakkında bilgi sahibi olmayanlar dahildir). Moda Evi Butik alt bölümü faktörü, öğrencilerin %5,5'inin üzerinde tamamen, %6,9'unun üzerinde oldukça, %6,9'unun üzerinde orta derecede, %7,4'ünün üzerinde az etkili olmuş, %18,4'ünün üzerinde hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin %54,8'i bu seçeneği boş bırakmıştır. (Bu orana alt bölümler hakkında bilgi sahibi olmayanlar dahildir). Erkek Terziliği alt bölümü faktörü, öğrencilerin %0,5'inin üzerinde tamamen, %4,1'inin üzerinde oldukça, %5,7'sinin üzerinde orta derecede, %6,2'sinin üzerinde az etkili olmuş, %28,5'inin üzerinde hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin %55'i bu seçeneği boş bırakmıştır. (Bu orana alt bölümler hakkında bilgi sahibi olmayanlar dahildir). Yuvarlak Örme Konfeksiyon alt

bölümü faktörü, öğrencilerin % 0,7'sinin üzerinde tamamen, %1,9'unun üzerinde oldukça, %4,5'inin üzerinde orta derecede, %5,7'sinin üzerinde az etkili olmuş ve %32,1'inin üzerinde hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin %55'i bu seçeneği boş bırakmıştır. (Bu orana alt bölümler hakkında bilgi sahibi olmayanlar dahildir). Tekstil ve Hazır Giyim Endüstrisi Nakışı alt bölümü faktörü, öğrencilerin %2,2'sinin üzerinde tamamen, %4,1'inin üzerinde oldukça, %7,4'ünün üzerinde orta derecede, %6,2'sinin üzerinde az etkili olmuş ve %25,6'sının üzerinde hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin %54,5'i bu seçeneği boş bırakmıştır. (Bu orana alt bölümler hakkında bilgi sahibi olmayanlar dahildir). Tekstil ve Hazır Giyim Makineleri Mekatroniği alt bölümü faktörü, öğrencilerin %1,4'ünün üzerinde tamamen, %3,6'sının üzerinde oldukça, %5,7'sinin üzerinde orta derecede, %10'unun üzerinde az etkili olmuş ve %24,6'sının üzerinde hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin %54,5'i bu seçeneği boş bırakmıştır. (Bu orana alt bölümler hakkında bilgi sahibi olmayanlar dahildir). İç Giyim Modelisti alt bölümü faktörü, öğrencilerin % 2,9'unun üzerinde tamamen, %9,3'ünün üzerinde oldukça, %6'sının üzerinde orta derecede, %6,7'sinin üzerinde az etkili olmuş ve %20,6'sının üzerinde hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin %54,5'i bu seçeneği boş bırakmıştır. (Bu orana alt bölümler hakkında bilgi sahibi olmayanlar dahildir).

Seçenekler	Tamamen		Oldukça		Orta		Az		Hiç		Cevapsız		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Dikiş dikebilme becerisi kazanmak	119	28,5	148	35,4	59	14,1	31	7,4	60	14,4	1	0,2	418	100
Bir fabrikada / işletme de çalışabilmek için beceri kazanmak	60	14,4	110	26,3	112	26,8	56	13,4	79	18,9	1	0,2	418	100
Tekstil sektöründe yurt içinde / yurt dışında isim yapmak için beceri kazanmak	110	26,3	110	26,3	80	19,1	48	11,5	69	16,5	1	0,2	418	100
Bu alanda lisans ve / lisansüstü eğitim almak	108	25,8	103	24,6	90	21,5	59	14,1	56	13,4	2	0,5	418	100
Aldığım eğitimle kendi işyerimi açmak	133	31,8	107	25,6	68	16,3	42	10	67	16	1	0,2	418	100

Tablo 19: Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon Programını Seçmelerinde Etkili Olan Mesleki / Akademik Faktörler

Tablo 19'dan da anlaşıldığı gibi öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon programını seçmelerinde etkilendikleri faktörlerden olan; dikiş dikebilme becerisi kazanma faktörü, öğrencilerin %28,5'inin üzerinde tamamen, %35,4'ünün üzerinde oldukça, %14,1'inin üzerinde orta derecede, %7,4'ünün üzerinde az etkili olmuş ve %14,4'ünün üzerinde hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin %0,2'si bu seçeneği boş bırakmıştır. Bir fabrikada / işletmede çalışabilmek için beceri kazanma faktörü, öğrencilerin %14,4'ünün üzerinde tamamen, %26,3'ünün üzerinde oldukça, %26,8'inin üzerinde orta derecede, %13,4'ünün üzerinde az etkili olmuş ve %18,9'unun üzerinde ise hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin %0,2'si bu seçeneği boş bırakmıştır. Tekstil sektöründe yurt içinde / yurt dışında isim yapmak için beceri kazanma faktörü,

öğrencilerin %26,3'ünün üzerinde tamamen, %26,3'ünün üzerinde oldukça, %19,1'inin üzerinde orta derecede, %11,5'inin üzerinde az etkili olmuş ve %16,5'inin üzerinde ise hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin %0,2'si bu seçeneği boş bırakmıştır. Bu alanda lisans ve lisansüstü eğitim alma faktörü, öğrencilerin %25,8'inin üstünde tamamen, %24,6'sının üzerinde oldukça, %21,5'inin üzerinde orta derecede, %14,1'inin üzerinde az etkili olmuş ve %13,4'ünün üzerinde hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin %0,5'i bu seçeneği boş bırakmıştır. Alınan eğitimle kendi işyerini açma faktörü, öğrencilerin %31,8'inin üzerinde tamamen, %25,6'sının üzerinde oldukça, %16,3'ünün üzerinde orta derecede, %10'unun üzerinde az etkili olmuş ve %16'sının üzerinde hiç etkili olmamıştır. Ayrıca öğrencilerin %0,2'si bu seçeneği boş bırakmıştır.

Seçenekler	Tamamen katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Hiç katılmıyorum		Cevapsız		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Dikiş dikmeyi seviyorum	121	28,9	151	36,1	62	14,8	26	6,2	57	13,6	1	0,2	418	100
Yaratıcılığımı kullanmak hoşuma gidiyor	136	32,5	152	36,4	57	13,6	33	7,9	38	9,1	2	0,5	418	100
... dizisindeki / filmindeki / programındaki modacı ... karakterine hayranım	42	10	41	9,8	28	6,7	62	14,8	162	38,8	83	19,9	418	100
Alanla ilgili teknolojik ürünlere çok meraklıyım	48	11,5	112	26,8	110	26,3	67	16	79	18,9	2	0,5	418	100
Okulumdaki tekstil konfeksiyon öğretmen(ler)ini çok beğeniyorum	78	18,7	132	31,6	63	15,1	69	16,5	75	17,9	1	0,2	418	100
Komşumun / akrabamın kızı / oğlu vb. bu alanda çalışıyor ve yaptıkları çok hoşuma gidiyor.	33	7,9	83	19,9	53	12,7	67	16	180	43,1	2	0,5	418	100

Tablo 20: Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon Programını Seçmelerinde Etkili Olan Yönlendirici Duygusal Nedenler

Tablo 20'den de anlaşıldığı üzere öğrencilerin tekstil konfeksiyon programını seçmelerinde etkili olan yönlendirici duygusal nedenlerden; “dikiş dikmeyi seviyorum” faktörüne öğrencilerin %28,9'u tamamen katılmakta, %36,1'i katılmakta, %14,8'i bu konuda kararsız, %6,2'si katılmamakta, %13,6'sı ise hiç katılmamaktadır. Ayrıca öğrencilerin %0,2'si bu seçeneği boş bırakmıştır. “Yaratıcılığımı kullanmak hoşuma gidiyor” faktörüne, öğrencilerin %32,5'i tamamen katılmakta, %36,4'ü katılmakta, %13,6'sı bu konuda kararsız, %7,9'u katılmamakta ve %9,1'i hiç katılmamaktadır. Ayrıca öğrencilerin %0,5'i bu seçeneği boş bırakmıştır. “... dizisindeki / filmdeki / programındaki modacı ... karakterine hayranım” faktörüne, öğrencilerin %10'u tamamen katılmakta, %9,8'i katılmakta, %6,7'si bu konuda kararsız, %14,8'i katılmamakta, %38,8'i ise hiç katılmamaktadır. Ayrıca öğrencilerin %19,9'u bu seçeneği boş bırakmıştır. “Alanla ilgili teknolojik ürünlere çok meraklıyım” faktörüne, öğrencilerin %11,5'i tamamen katılmakta, %26,8'i katılmakta, %26,3'ü bu konuda kararsız, %16,'sı katılmamakta ve %18,9'u hiç katılmamaktadır. Ayrıca öğrencilerin %0,5'i bu seçeneği boş bırakmıştır. “Okulumdaki tekstil konfeksiyon öğretmen(ler)ini çok beğeniyorum” faktörüne, öğrencilerin %18,7'si tamamen katılmakta, %31,6'sı katılmakta, %15,1'i bu konuda kararsız, %16,5'i katılmamakta, %17,9'u ise hiç katılmamaktadır. Ayrıca öğrencilerin %0,2'si bu seçeneği boş bırakmıştır. “Komşumun / akrabamın kızı-oğlu vb. bu alanda çalışıyor ve yaptıkları çok hoşuma gidiyor” faktörüne, öğrencilerin %7,9'u tamamen katılmakta, %19,9'u katılmakta, %12,7'si bu konuda kararsız, %16'sı katılmamakta ve %43,1'i hiç katılmamaktadır. Ayrıca öğrencilerin %0,5'i bu seçeneği işaretlememiştir.

Seçenekler	f	%
Evet	185	44,3
Hayır	233	55,7
Toplam	418	100

Tablo 21: Öğrencilerin, Tekstil Konfeksiyon Programının Eski Mezunlarının Mesleki / Akademik Durumları Hakkında Bilgilerinin Var Olma Oranları

Tablo 21’den de anlaşıldığı gibi öğrencilerin %44,3’ü kendi programlarından daha önce mezun olan öğrencilerin şu andaki mesleki / akademik durumları hakkında bilgiye sahip, %55,7’si ise değildir.

Araştırmaya katılan toplam öğrenci sayısı üzerinden, öğrencilerin tekstil konfeksiyon programını seçmede, eski mezunların şu andaki mesleki / akademik durumlarında etkilenme oranları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Seçenekler	f	%
Tamamen	33	7,9
Oldukça	17	4,1
Orta	39	9,3
Az	73	17,5
Hiç	23	5,5
Cevapsız	233	55,7
Toplam	418	100

Tablo 22: Öğrencilerin, Tekstil Konfeksiyon Programını Seçmede, Eski Mezunların Şimdiki Mesleki / Akademik Durumlarından Etkilenme Oranları

Tablo 22’de görüldüğü gibi tekstil konfeksiyon programını seçerken eski mezunların şimdiki mesleki / akademik durumlarından, öğrencilerin %7,9’u tamamen, %4,1’i oldukça, %9,3’ü orta derecede, %17,5’i az etkilenmiş ve %5,5’i hiç etkilenmemiştir. Ayrıca öğrencilerin %55,7’si ise eski mezunların şimdiki mesleki / akademik durumlarından haberdar olmadığını zaten belirtmişti.

Seçenekler	f	%
Evet	170	40,7
Hayır	247	59,3
Toplam	418	100

Tablo 23: Öğrencilerin Ailelerinde Tekstil Sektöründe Çalışan Bireylerin Var Olma Oranları

Tablo 23’de görüldüğü gibi öğrencilerin %40,7’si ailesinde tekstil sektöründe çalışan bireylere sahip, %59,3’ü ise sahip değildir.

Araştırmaya katılan toplam öğrenci sayısı üzerinden, öğrencilerin tekstil konfeksiyon programını seçerken, ailelerindeki tekstil sektörü çalışanlarından etkilenme oranları aşağıdaki gibidir.

Seçenekler	f	%
Tamamen	41	9,8
Oldukça	18	4,3
Orta	26	6,2
Az	51	12,2
Hiç	34	8,1
Cevapsız	248	59,3
Toplam	418	100

Tablo 24: Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon Programını Seçerken, Ailelerindeki Tekstil Sektörü Çalışanlarından Etkilenme Oranları

Tablo 24’te görüldüğü gibi, ailelerindeki tekstil sektörü çalışanlarından, öğrencilerin %9,8’i tamamen, %4,3’ü oldukça, %6,2’si orta derecede, %12,2’si az etkilenmiş, %8,1’i hiç etkilenmemiştir. Öğrencilerin %59,3’ü ise ailesinde tekstil sektöründe çalışan bireylerin olmadığını zaten belirtmiştir.

Seçenekler	f	%
Evet	238	56,9
Hayır	180	43,1
Toplam	418	100

Tablo 25: Öğrencilerin, Okullarından Alan Seçiminde Rehberlik Hizmeti Alma Oranları

Tablo 25'ten de anlaşıldığı gibi araştırmaya katılan öğrencilerin %56,9'u okullarından alan seçiminde rehberlik hizmeti aldığını, %43,1'i ise almadığını belirtmiştir.

Araştırmaya katılan toplam-öğrenci sayısı üzerinden, öğrencilerin tekstil konfeksiyon programını seçerken okullarının sağladığı rehberlik hizmetinden etkilenme oranları tablo 25'te verilmiştir.

Seçenekler	f	%
Tamamen	35	8,4
Oldukça	32	7,7
Orta	52	12,4
Az	79	18,9
Hiç	40	9,6
Cevapsız	180	43,1
Toplam	418	100

Tablo 26: Öğrencilerin, Tekstil Konfeksiyon Programını Seçerken Rehberlik Hizmetinden Etkilenme Oranları

Tablo 26'dan da anlaşıldığı üzere öğrencilerin %8,4'ü, tekstil konfeksiyon programını seçmede okullarının sağladığı rehberlik hizmetinden tamamen, %7,7'si oldukça, %12,4'ü orta derecede, %18,9'u az etkilenmiş, %9,6'sı ise hiç etkilenmemiştir. Ayrıca öğrencilerin %43,1'i ise zaten rehberlik hizmeti almadığını belirtmişti.

Seçenekler	f	%
Evet	164	39,2
Hayır	254	60,8
Toplam	418	100

Tablo 27: Öğrencilerin, Türkiye’de ve Dünya’da Tekstil Sektöründeki Önemli İsimleri Tanıma Oranları

Tablo 27’de görüldüğü gibi öğrencilerin %39,2’sinin, Türkiye’de ve Dünya’da tekstil sektöründe tanıdığı önemli isimler var, %60,8’inin ise yoktur.

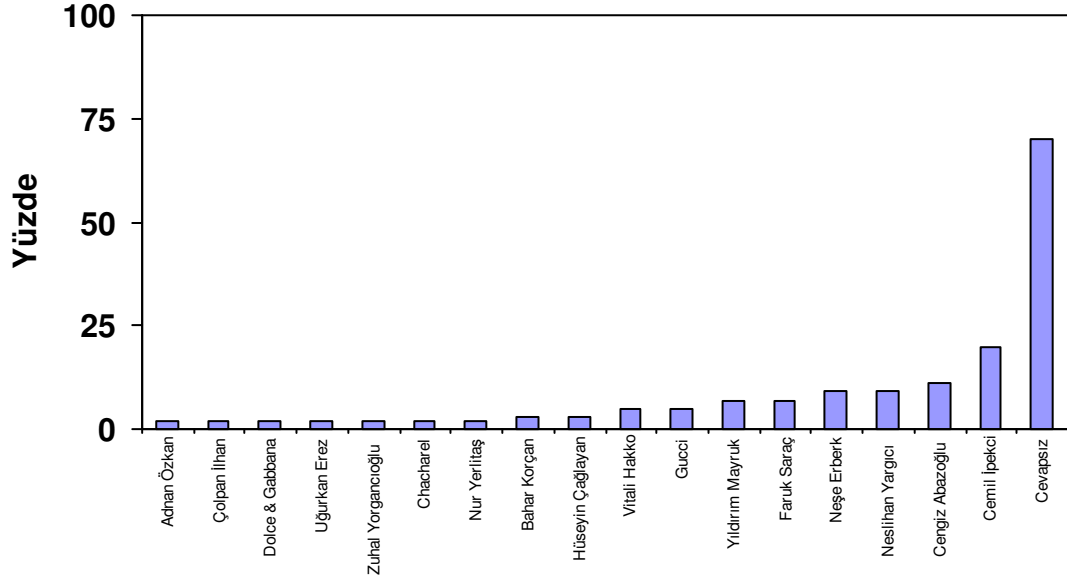
Burada bahsi geçen önemli isimler öğrencilerin belirttiği ve tanınma oranları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Seçenekler	f	%
Adnan Özkan	1	0,2
Çolpan İlhan	1	0,2
D&G	1	0,2
Uğurkan Erez	1	0,2
Zuhal Yorgancıoğlu	1	0,2
Atıl Kurtoğlu	1	0,2
Versace	2	0,5
Chacharel	2	0,5
Nur Yerlitaş	3	0,7
Bahar Korçan	3	0,7
Hüseyin Çağlayan	4	1
Vitali Hakko	6	1,4
Gucci	6	1,4
Yıldırım Mayruk	7	1,7
Faruk Saraç	10	2,4
Neşe Erberk	11	2,6
Neslihan Yargıcı	12	2,9
Cengiz Abazoğlu	15	3,6
Cemil İpekçi	77	18,4
Cevapsız	254	60,8
Toplam	418	100

Tablo 28: Öğrencilerin, Tekstil Sektöründe Türkiye’de ve Dünyada Tanıdıkları Önemli İsimler ve Tanınma Oranları

Tablo 28'den anlaşılacağı gibi araştırmaya katılan öğrencilerin %0,2'si tekstil sektöründe önemli isim olarak Adnan Özkan'ı %0,2'si Çolpan İlhan'ı, %0,2'si Dolce & Gabbana'yı, %0,2'si Uğurkan Erez'i, %0,2'si Zuhâl Yorgancıoğlu'nu, %0,2'si Atıl Kurtoğlu'nu, %0,5'i Versace'yi, %0,5'i Chacharel'i %0,7'si Nur Yerlitaş'ı, %0,7'si Bahar Korçan'ı, %1'i Hüseyin Çağlayan'ı, %1,5'i Vitali Hakko'yu, %1,4'ü Gucci'yi, %1,7'si Yıldırım Mayruk'u, %2,4'ü Faruk Saraç'ı, %2,6'sı Neşe Erberk'i, %2,9'u Neslihan Yargıcı'yı, %3,6'sı Cengiz Abazoğlu'nu, %18,4'ü Cemil İpekçi'yi, belirtmiştir. Ayrıca öğrencilerin %0,2'si bu soruyu yanıtızsız bırakmıştır. Öğrencilerin %60,8'i ise tekstil sektöründe herhangi bir önemli isim(ler)i tanımadığını önceden belirttiği için bu soruyu yanıtızsız bırakmıştır.

Bu bulguyla elde edilen, tekstil sektöründe Türkiye'de ve Dünya'da öğrencilerin tanıdığı önemli isimlerin, araştırmaya katılan toplam öğrenci sayısına üzerinden yüzde aralığı aşığıdaki grafikte görüldüğü gibidir.

Grafik 7: Öğrencilerin Tekstil Sektöründe Tanıdıkları İsimlerin Toplam Öğrenci Sayısına Göre Yüzde Aralığı

Grafik 7'de görüldüğü gibi tanınmış isimlerin hepsi -Adnan Özkan, Çolpan İlhan, Dolce&Gabbana, Uğurkan Erez, Zuhâl Yorgancıoğlu, Atıl

Kurtoğlu, Versace, Chacharel, Nur Yerlitaş, Bahar Korçan, Hüseyin Çağlayan, Vitali Hakko, Gucci, Yıldırım Mayruk, Faruk Saraç, Neşe Erberk, Neslihan Yargıcı, Cengiz Abazoğlu, Cemil İpekçi- toplam öğrenci sayısının 0 ile %25 aralığına tekabül etmektedir. Tekstil sektöründe tanıdıkları önemli isimler olmadığını belirten öğrenciler ise %50 ile %75 arasındadır.

Seçenekler	f	%
Evet	121	28,9
Hayır	297	71,1
Toplam	418	100

Tablo 29: Öğrencilerin, Tekstil Sektörünün Yurtdışındaki Konumu Hakkında Bilgilerinin Var Olma Oranları

Tablo 29’da görüldüğü gibi öğrencilerin %28,9’unun tekstil sektörünün yurtdışındaki konumu hakkında bilgisi var, %71,1’inin ise bilgisi yoktur.

Araştırmaya katılan toplam öğrenci sayısı üzerinden, öğrencilerin tekstil konfeksiyon sektörünü yurtdışındaki konumundan etkilenme oranları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Seçenekler	f	%
Tamamen	25	6
Oldukça	7	1,7
Orta	42	10
Az	40	9,5
Hiç	7	1,7
Cevapsız	297	71,1
Toplam	418	100

Tablo 30: Öğrencilerin, Tekstil Sektörünün Yurt Dışındaki Konumundan Etkilenme Oranları

Tablo 30’dan da anlaşıldığı gibi öğrencilerin %6’sı tekstil sektörünün yurtdışındaki konumundan tamamen, %1,7’si oldukça, %10’u orta derecede, %9,5’i az etkilenmiş, %1,7’si hiç etkilenmemiştir. Öğrencilerin %71,1’i ise

tekstil sektörünün yurt dışındaki konumu hakkında bilgi sahibi olmadığını zaten belirtmişti, bu yüzden bu öğrenciler soruyu yanıtızsız bırakmıştır.

Seçenekler	f	%
Evet	253	60,5
Hayır	165	39,5
Toplam	418	100

Tablo 31: Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon Alanında Yurt Dışında Eğitim Almayı / Çalışmayı İsteme Oranları

Tablo 31’de görüldüğü gibi öğrencilerin %60,5’i tekstil konfeksiyon alanında yurtdışında eğitim almak / çalışmak istemekte, %39,5’i ise istememektedir.

			Tekstil Sektörünün Yurt Dışındaki Konumu Hakkında Bilgi Sahibi Olunma Oranları		Toplam
			Evet	Hayır	
Öğrencilerin Yurt Dışında Eğitim Alma / Çalışma İsteği Oranları	Evet	f	85	168	253
		Beklenen f	73,2	179,8	253
		% (Yurt dışında eğitime “evet” diyenler üzerinden)	33,6	66,4	100
		% (Tekstil sektörünün yurt dışı konumu hakkında bilgisi olanlar / olmayanlar üzerinden)	70,2	56,6	60,5
		% (Genel toplam üzerinden)	20,3	40,2	60,5
	Hayır	f	36	129	165
		Beklenen f	47,8	117,2	165
		% (Yurt dışında eğitime “hayır” diyenler üzerinden)	21,8	78,2	100
		% (Tekstil sektörünün yurt dışı konumu hakkında bilgisi olanlar / olmayanlar üzerinden)	29,8	43,4	39,5
		% (Genel toplam üzerinden)	8,6	30,9	39,5
Toplam		f	121	297	418
		Beklenen f	121	297	418
		%	28,9	71,1	100

$$\text{Pearson } x^2 \text{ (khi-kare)} = 6,736$$

Tablo 32: Tekstil Sektörünün Yurt Dışındaki Konumu Hakkında Bilgi Sahibi Olup Olmamanın, Yurt Dışında Bu Alanda Eğitim Alma/Çalışma İsteğini Etkileme Oranları

Tablo 32'den anlaşıldığı gibi; öğrencilerin, tekstil sektörünün yurt dışındaki konumlarına ilişkin bilgi sahibi olup olmamaları ile yurt dışında bu alanda eğitim almak / çalışmak istemedikleri incelendiğinde, seçtikleri tekstil konfeksiyon alanının yurt dışındaki konumları hakkında bilgi sahibi olup olmamalarının yurt dışında bu alanda eğitim almak / çalışmak istemelerini etkilediği görülmektedir.

			Tekstil Yurt Dışındaki Konumu Hakkında Bilgi Sahibi Olunma Oranı		Toplam
			Evet	Hayır	
Sınıf	9. sınıf	f	33	94	127
		Beklenen f	36,8	90,2	127
		% (9. sınıflar üzerinden)	26	74	100
		% (Tekstil sektörünün yurt dışı konumu hakkında bilgisi olanlar / olmayanlar üzerinden)	27,3	31,6	30,4
		% (Genel toplam üzerinden)	7,9	22,5	30,4
	10. sınıf	f	47	110	157
		Beklenen f	45,4	111,6	157
		% (10. sınıflar üzerinden)	29,9	70,1	100
		% (Tekstil sektörünün yurt dışı konumu hakkında bilgisi olanlar / olmayanlar üzerinden)	38,8	37	37,6
		% (Genel toplam üzerinden)	11,2	26,3	37,6
	11. Sınıf	f	41	93	134
		Beklenen f	38,8	95,2	134
		% (11. sınıflar üzerinden)	30,6	69,4	100
		% (Tekstil sektörünün yurt dışı konumu hakkında bilgisi olanlar / olmayanlar üzerinden)	33,9	31,3	32,1
		% (Genel Toplam Üzerinden)	9,8	22,2	32,1
Toplam		f	121	297	418
		Beklenen f	121	297	418
		%	28,9	71,1	100

Pearson χ^2 (khi-kare)=0,794

Tablo 33: Öğrencilerin, Tekstil Sektörünün Yurt Dışındaki Konumundan Haberdar Olup Olmamalarının Sınıflara Göre Gösterdiği Farklılık

Tablo 33'den de anlaşıldığı gibi; 9. 10. ve 11. sınıf öğrencilerinin seçtikleri mesleklerin yurt dışındaki konumlarına ilişkin bilgi sahibi olup olmadıkları incelendiğinde öğrencilerin bu konudaki bilgileri okudukları sınıfa göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemiştir.

Öğrencilerin, tekstil konfeksiyon programını seçerken etkilendikleri faktörler şu şekilde tanımlanır;

Yakın Çevre: Aile, arkadaşlar, akraba vs., rehber öğretmen

Dış çevre: Ünlü modacı, sanatçı, öğretmen, öğretim üyesi, firma sahibi, atölye şefi, stilist, modelist, terzi, manken.

Simge: Vitrinler, defileler, moda bültenleri, moda dergileri, tekstil dergileri, fashion tv, markalar, kumaşlar, dikiş makineleri, prova mankenleri, giysi aksesuarları,

Bu faktörlerin öğrencilerin cinsiyetlerine göre farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Bundan elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

			Cinsiyet		Toplam
			KIZ	ERKEK	
Faktör	Yakın Çevre	f % (Genel toplam üzerinden)	278 66,5	54 12,9	332 79,4
	Dış Çevre	f % (Genel toplam üzerinden)	20 4,8	4 1	24 5,7
	Simge	f % (Genel toplam üzerinden)	54 12,9	8 1,9	62 14,8
Toplam		f % (Genel toplam üzerinden)	352 84,2	66 15,8	418 100,00

Pearson χ^2 (khi-kare)=0,459

Tablo 34: Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon Programını Seçerken Etkilendikleri Faktörlerin Cinsiyetlere Göre Gösterdiği Farklılık

Tablo 34'ten de anlaşıldığı üzere, öğrencilerin tekstil konfeksiyon programını seçerken etkilendikleri faktörlerin cinsiyetlere göre gösterdiği farklılıklar istatistiksel olarak anlamsız bulunmuştur.

Öğrencilerin, tekstil konfeksiyon programını seçerken etkilendikleri faktörler yine aynı şekilde gruplandırılarak tanımlanıp; yurt dışında tekstil konfeksiyon alanında eğitim alma / çalışma isteğinin bu faktörlerden bağımsız olup olmadığı incelenmiştir. Bundan elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

			Öğrencilerin Yurt Dışında Eğitim Alma /Çalışma İsteği Oranları		Toplam
			evet	hayır	
Faktör	Yakın Çevre	f	191	141	332
		Beklenen f	200,9	131,1	332
		% (Genel toplam üzerinden)	45,7	33,7	79,4
	Dış Çevre	f	17	7	24
		Beklenen f	14,5	9,5	24
		% (Genel toplam üzerinden)	4,1	1,7	5,7
	Simge	f	45	17	62
		Beklenen f	37,5	24,5	62
		% (Genel toplam üzerinden)	10,8	4,1	14,8
Toplam		f	253	165	418
		Beklenen f	253	165	418
		% (Genel toplam üzerinden)	60,5	39,5	100

Tablo 35: Öğrencilerin Yurt Dışında Tekstil Konfeksiyon Alanında Eğitim Alma / Çalışma İsteklerinin Programının Seçimini Etkileyen Faktörlerle İlişkisi

Tablo 35'te görüldüğü gibi; öğrencilerin yurt dışında bu alanda eğitim alma / çalışma isteği, tekstil konfeksiyon programının seçimini etkileyen faktörler açısından incelendiğinde, yurt dışında bu alanda eğitim alma / çalışma isteğinin Tekstil Konfeksiyon programının seçimini etkileyen faktörlerden bağımsız olmadığı gözlenmiştir. Tablo incelendiğinde yurt dışında tekstil konfeksiyon alanında eğitim almak / çalışmak isteyen öğrencilerin en çok yakın çevrelerinden, daha sonra tekstil konfeksiyon simgelerinden ve son olarak da dış çevrelerinden etkilendikleri görülmektedir.

Yürütülen araştırmadan elde edilen bulgulara göre öğrencilerin tekstil konfeksiyon programını seçmelerinde etki eden faktörler herhangi bir gruplandırma yapmadan genel olarak sıralandığında ortaya şöyle bir tablo çıkmaktadır.

- Aile
- Arkadaşlar
- Yakın çevre
- Rehber Öğretmenler
- Öğrencinin Kendi İsteği
- Ünlü Modacı
- Sanatçı
- Öğretmen
- Öğretim üyesi
- Firma sahibi
- Atölye şefi
- Stilist
- Modelist
- Terzi
- Manken
- Vitrin

- Defile
- Moda Bültenleri
- Moda dergileri
- Tekstil dergileri
- Fashion tv
- Markalar
- Kumaşlar
- Yeni Model Dikiş Makineleri
- Dikiş Makineleri
- Prova Mankenleri
- Giysi Aksesuarları
- Tekstil konfeksiyon programının kavramsal teorik yönü
- Tekstil konfeksiyon programının tasarım yönü
- Tekstil konfeksiyon programının kesim yönü
- Tekstil konfeksiyon programının dikiş yönü
- Tekstil konfeksiyon programının çocuk giysi tasarım alt bölümü
- Tekstil konfeksiyon programının erkek giysi tasarım alt bölümü
- Tekstil konfeksiyon programının kadın giysi tasarım alt bölümü
- Tekstil konfeksiyon programının çorap örme alt bölümü
- Tekstil konfeksiyon programının deri konfeksiyon alt bölümü
- Tekstil konfeksiyon programının dokuma yüzey konfeksiyon alt bölümü
- Tekstil konfeksiyon programının triko konfeksiyon alt bölümü
- Tekstil konfeksiyon programının ev tekstili konfeksiyon alt bölümü
- Tekstil konfeksiyon programının kalıp alt bölümü
- Tekstil konfeksiyon programının kalite kontrol alt bölümü
- Tekstil konfeksiyon programının kesim alt bölümü

- Tekstil konfeksiyon programının moda evi butik alt bölümü
- Tekstil konfeksiyon programının erkek terziliği alt bölümü
- Tekstil konfeksiyon programının yuvarlak örme konfeksiyon alt bölümü
- Tekstil konfeksiyon programının tekstil ve hazır giyim endüstrisi nakışı alt bölümü
- Tekstil konfeksiyon programının tekstil ve hazır giyim makineleri mekatroniği alt bölümü
- Tekstil konfeksiyon programının iç giyim modelisti alt bölümü
- Dikiş dikebilme becerisi kazanma isteği
- Bir fabrikada / işletmede çalışabilmek için beceri kazanma isteği
- Bu alanda lisans ve lisansüstü eğitim alma isteği
- Alınan eğitimle kendi işyerini açma isteği
- Dikiş dikmeyi seviyor olmak
- Öğrencilerin, yaratıcılıklarını kullanmaktan hoşlanıyor olmaları
- Öğrencilerin, ... dizisindeki / filmdeki / programındaki ... karakterine hayranlık duyuyor olmaları
- Öğrencilerin, alanla ilgili teknolojik ürünlere meraklı olmaları
- Öğrencilerin, okullarındaki tekstil konfeksiyon öğretmenlerini çok beğeniyor olmaları
- Öğrencilerin, komşularının / akrabalarının bu alanda çalışan kızlarının / oğullarının yaptıkları işlerden hoşlanıyor olmaları
- Öğrencilerin okullarından daha önce mezun olanların şimdiki mesleki / akademik durumları
- Öğrencilerin, ailelerinde tekstil sektöründe çalışan bireylerin olması
- Öğrencilerin, okullarından alan seçimi ile ilgili aldıkları rehberlik hizmeti

- Öğrencilerin, bu sektörde Türkiye’de ve dünyada tanıdıkları önemli isimler

- Tekstil sektörünün yurtdışındaki konumu

- Öğrencilerin, tekstil konfeksiyon alanında yurtdışında eğitim görmek / çalışmak istemeleri.

12.2. Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde Uygulanan Tekstil Konfeksiyon Programına Talep Oranı

Öğrenci Sayısı	Okullar	
	f	%
1-500	5	55,5
501-1000	3	33,3
1001-1500	1	11,1
1501-2000	-	-
Toplam	9	100

Tablo 36: Okullara Göre Öğrenci Mevcudunun Dağılımı

Tablo 36’da görüldüğü gibi araştırma kapsamındaki okulların %55,5’inin 1 ile 500, %33,3’ünün 501-1000 ve %11,1’inin 1001-1500 arasında öğrenci mevcudunun bulunduğu tespit edilmiştir.

Bu okullarda öğrenci mevcutları içerisinde, alan seçimi yapmış öğrenci mevcutlarının okullara göre dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Öğrenci Sayısı	Okullar	
	f	%
1-500	8	88,8
501-1000	1	11,1
1001-1500	-	-
1501-2000	-	-
Toplam	9	100

Tablo 37: Okullara Göre Alan Seçimi Yapmış Öğrenci Sayısının Dağılımı

Tablo 37’de görüldüğü gibi araştırma kapsamındaki okulların %88,8’inin 1 ile 500 arasında, %11,1’inin ise 501-1000 arasında alan seçimi yapmış öğrenci mevcudunun bulunduğu tespit edilmiştir.

Öğrenci Sayısı	Okullar	
	f	%
1-50	6	66,6
51-100	2	22,2
101-150	1	11,1
150-200	-	-
Toplam	9	100

Tablo 38: Okullarda Tekstil Konfeksiyon Programında Öğrenim Gören Öğrenci Sayısının Dağılımı

Tablo 37’de de görüldüğü gibi araştırma kapsamındaki okulların %66,6’sının 1 ile 50 arasında, %22,2’sinin 51 ile 100 arasında ve %11,1’inin ise 101 ile 150 arasında Tekstil Konfeksiyon programında öğrenim gören öğrencisi vardır.

Oran	Okullar	
	f	%
0-%25	6	66,6
%25-%50	2	22,2
%51-%75	-	-
%76-%100	1	11,1
Toplam	9	100

Tablo 39: Okullarda Tekstil Konfeksiyon Programına Olan Talep Oranı

Tablo 39’da görüldüğü gibi araştırma kapsamındaki okulların; hepsinin kendi mevcutları üzerinden Tekstil Konfeksiyon programına talep oranı, %66,6’sında 0 ile %25 arasında, %22,2’sinde %25 ile %50 arasında, %11,1’inde ise %76 ile %100 arasında değişiklik göstermektedir.

Bu bulguyu açık olarak şu şekilde ifade edersek talep: Konya Meram Atatürk Teknik - Anadolu Meslek ve Meslek Lisesinde %26 oranında, Konya Selçuklu Kız Meslek Lisesinde %24 oranında, Konya Zübeyde Hanım Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesinde %8 oranında, Konya Meram A.T.L., A.M.L., T.L., E.M.L., Y.T.E.M. ve M.E.M. lisesinde %100 oranında, Akşehir Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesinde %4 oranında, Beyşehir Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesinde %35 oranında, Seydişehir Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesinde %13 oranında, Aksaray Merkez Kız Meslek Lisesinde %23 oranında, Karaman Nefise Sultan Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesinde ise %5 oranındadır. Tekstil konfeksiyon öğrencisi toplamının, talebin toplamı üzerinden oranı ise yaklaşık %21,5'tir.

Konya, Karaman ve Aksaray İllerinde toplam 2393 tane alan seçimi yapmış öğrenci bulunduğu tespit edilmiştir. Bu öğrencilerden 428 tanesi tekstil konfeksiyon programı öğrencisidir. Tekstil Konfeksiyon Programının yanı sıra bu okullarda Ağırlama Gıda Teknolojisi, Ayakkabı Teknolojisi, Bilgisayar, Cilt Bakımı ve Kuaförlük, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, El Sanatları, Grafik, Nakış, Resim olmak üzere 9 program daha uygulanmaktadır. Alan Seçimi yapmış öğrenci sayısı üzerinden programlara göre öğrenci sayısının dağılımı; Tekstil Konfeksiyon Programı ve Diğer Programlar şeklinde gruplandırılarak aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Programlar	Alan Seçimi Yapmış Öğrenci Sayısı	
	f	%
Tekstil Konfeksiyon Programı	418	17,5
Diğer Programlar	1975	82,5
Toplam	2393	100

Tablo 40: Konya Karaman ve Aksaray'daki Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde Uygulanan Programlara Göre Alan Seçimi Yapmış Öğrenci Sayısının Dağılımı

Tablo 40'ta görüldüğü gibi alan seçimi yapmış öğrencilerin %17,5'i Tekstil Konfeksiyon programını, %82,5'i ise diğer programları tercih etmiştir.

13. YORUM

Araştırmanın bu bölümünde Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde uygulanan Tekstil Konfeksiyon programının seçimini etkileyen faktörlere ve programa olan talebe ilişkin elde edilen bulgular,gerekli yerlerde denenceler doğrultusunda incelenerek yorumlanmıştır.

Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde Uygulanan Tekstil Konfeksiyon Programının Seçimini Etkileyen Faktörler:

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre örneklem grubundaki 418 Tekstil Konfeksiyon öğrencisinin %15,8'inin erkek, %84,2'sinin ise kız olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç, “Genellikle cinsiyeti kız olan öğrenciler Tekstil Konfeksiyon Programı seçer.” denencesini doğrulamaktadır. Bunun sebebinin kız öğrencilerinin, el maharetiyle ilgili bir meslek dalı olan Tekstil Konfeksiyon sektörüne erkeklerden daha ilgili oldukları söylenebilir.

Araştırmada öğrencilerin %80,4'ünün anne-babasının sağ ve beraber olduğu tespit edilmiştir. Buradan aile içinde alınan bazı kararların ve yapılan tercihlerin (alan seçimi vb) maddi ve manevi olarak daha az sağlıksız gerçekleştirildiği sonucu çıkarılabilir. Mesela anne babası ayrı veya babası yaşamayan bir öğrencinin ekonomik açıdan daha fazla sorumluluk sahibi olması beklenir. Bu da öğrencinin meslek seçimini ister istemez etkiler. Örneğin bu durumda olan bir öğrencinin aile bütçesine katkı sağlamak amacıyla kısa yoldan meslek sahibi olmak için Tekstil Konfeksiyon programını seçtiği söylenebilirdi.

Öğrencilerin babalarının genellikle işçi olduğu araştırmadan elde edilen bir diğer bulgudur. Bunu sırasıyla memur, emekli, diğer meslek grupları izler. Araştırma kapsamındaki öğrencilerin küçük bir kısmının babası da çalışmamaktadır. Bu tespit “Anne ve babaları çalışmayan veya işçi grubundan olan öğrenciler, Tekstil Konfeksiyon programını diğer öğrencilere oranla daha çok tercih eder” denencesiyle kısmen ters düşmektedir. Tekstil konfeksiyon

programını seçmiş olan öğrencilerin çoğunun babası gerçekten de işçi grubundandır. Bunun sebebi gelir ve kültür düzeyi düşük olan ailelerde ebeveynlerin çocukları için bilimsel açıdan zengin bir gelecek yerine maddi açıdan çabuk ve zengin bir gelecek tasarladıkları ve çocuklarını bu yönde dikte ettikleri düşünülebilir. Aynı zamanda denencede çalışmayan anne-babaların çocuklarının bu programı seçmeleri de bu şekilde sebeplendirilebilirdi fakat elde edilen sonuç denencenin bu kısmını çürütmüştür.

Yapılan araştırmada öğrencilerin babalarının gelir düzeylerinin en çok 600 YTL ve 799 YTL arasında değişiklik gösterdiği saptanmıştır. Bunu sırasıyla 800-999 YTL, 400-599 YTL 0-399 YTL ve 1000 YTL ve üzeri gelir elde edenler izlemiştir. Bu bulgu “Gelir düzeyleri düşük olan öğrenciler Tekstil Konfeksiyon programını gelir düzeyleri yüksek olan öğrencilere oranla daha çok tercih eder” denencesiyle ters düşmektedir. Bunun sebebi; artık gelir düzeyleri yüksek veya orta halli olan ailelerde de Tekstil Konfeksiyon programının seçiminin, tekstilin geleceğin meslek gruplarından biri olmasıyla ve giderek önem kazanmasıyla açıklanabilir.

Araştırmadan elde edilen bir diğer bulgu ise öğrencilerin annelerinin çoğunun çalışmamakta olduğudur. Bunu sırasıyla, diğer meslek gruplarına dahil olanlar, memur, işçi ve emekli olanlar izlememektedir. Bu bulgu “anne-Babaları çalışmayan veya işçi grubundan olan öğrenciler, Tekstil Konfeksiyon programını diğer öğrencilere oranla daha çok tercih eder” denencesiyle kısmen ters düşmektedir. Tekstil Konfeksiyon programını seçmiş olan öğrencilerin çoğunun annesi gerçekten de çalışmamaktadır. Bunun sebebi gelir ve kültür düzeyi düşük olan ailelerde ebeveynlerin çocukları için bilimsel açıdan zengin bir gelecek yerine maddi açıdan hızlı ve zengin bir gelecek tasarladıkları ve çocuklarını bu yönde dikte ettikleri düşünülebilir. Aynı zamanda denencede işçi grubundan olan anne ve babaların çocuklarının bu programı seçmeleri de bu şekilde sebeplendirilebilirdi fakat elde edilen sonuç denencenin bu kısmını çürütmüştür.

Yapılan araştırmada öğrencilerin annelerinin gelir düzeyleri ile ilgili olarak sorulan soruya öğrencilerin çoğunun bu soruyu yanıtırsız bıraktığı görülmüştür. Bunun sebebinin, öğrencilerin annelerinin çoğunun çalışmamakta olduğundan kaynaklandığı söylenebilir. Aynı zamanda öğrencilerin bu konuda kesin bilgiye sahip olmadıkları veya bu tarz bir soruyu cevaplamaktan çekindikleri de düşünülebilir. Soruyu yanıtlayanlar içerisinden ise şöyle bir sonuç çıkmaktadır: Öğrencilerin çoğunun annesi 600 YTL ve 799 YTL arasında gelir elde etmektedir, bunu 0 ile 379 YTL arasında, 400 YTL ile 599 YTL arasında, 800 YTL ile 999 YTL arasında ve 1000 YTL ve üzeri gelir elde edenler izlemektedir. Bu sonuçlar aslında; “Gelir düzeyi düşük olan öğrenciler Tekstil Konfeksiyon Programını gelir düzeyleri yüksek olan öğrencilere oranla daha çok tercih ederler” denencesini desteklemektedir. Çünkü zaten öğrencilerin çoğunun annesi çalışmamakta idi. Bu da gelir düzeyleri düşük ailelerde çocuğu hemen kısa yoldan meslek sahibi yapacak ekonomik özgürlük sağlayacak olanlardan biri ve neredeyse en önemlisi olan Tekstil Konfeksiyon alanına yönlendirme isteği ile açıklanabilir.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon programını seçmelerinde etkili olan kişiler arasından aile ön plana çıkmaktadır. Bu konuda aileyi arkadaşlar takip etmektedir. Arkadaşlardan sonra sırasıyla yakın evre (akraba vs) ve rehber öğretmenler izlemektedir. Bu sonuç “Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon programını seçmelerinde aileler diğer faktörlere oranla daha baskındır” denencesiyle doğru orantılıdır. Bu durum aile merkezli bir toplumda yaşıyor olmamızla açıklanabilir. Aile özellikle gençlerin üzerinde her konuda son derece etkili ve yetkindir. Alan seçimini tamamen ailesinin yönlendirmesiyle yapmış olan bir öğrencinin edineceği meslekte ne denli mutlu ve verimli olacağı bir tartışma konusudur.

İlgili liselerde Tekstil Konfeksiyon programının seçimini etkileyen faktörler ve programa talep oranına yönelik yapılan araştırmada öğrencilerin pek azının kendi isteği doğrultusunda Tekstil Konfeksiyon programını seçtiği gözlenmiştir. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun, programı seçerken kendi isteği

az etkili olmuştur bunu kendi isteği hiç etkili olmayanlar, kendi isteği biraz etkili olanlar ve kendi isteği oldukça etkili olanlar izlemiştir. Son olarak da az önce değinildiği gibi kendi isteği tamamen etkili olanlar gelmektedir. Bu sonuç “Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon Programını seçmelerinde kendi istekleri hiç etkili değildir” denencesiyle örtüşmektedir. Bunun sebebi seçimlerinde ve tercihlerinde özgür genç nüfusun hala ülkemizde yerleşik bir hal alamadığı açıklanabilir. Öğrenci böyle bir tercih sözkonusu olduğunda birçok dış faktörden etkilenmekte ve kendi ilgi ve istekleri ister istemez arka planda kalmaktadır.

Yapılan araştırmada öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon programını seçmelerini etkileyebilecek kahramanlara sahip olma oranının yarıdan fazla olduğu tespit edilmiştir. Bu durum öğrencilerin genç gruba dahil olmasıyla açıklanabilir. Bu yaşlardaki öğrenciler kendilerine model olabilecek kişilerden etkilenmektedirler. Bu dönemde hayalperestlikleri ön plana çıkmaktadır. Kendilerini kahramanlarının yerinde hayal edebilmektedirler. Seçecekleri Tekstil Konfeksiyon alanı sözkonusu alanda ünlü kişilerle daha cazip bir hale gelebilmektedir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre; öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon programını seçerken hangi kahramanlardan daha çok etkilendikleri sorgulanan soruya öğrencilerin büyük bir kısmı cevap vermemiştir. Bunun sebebi; öğrencilerin yarıya yakınının zaten etkilenebilecek kahramanlarının olmayışı ile açıklanabilir. Ayrıca öğrenciler bu soruya sebepsiz ve farklı sebeplerden dolayı cevap vermemiş olabilirler. Soruyu cevaplayan öğrenciler içerisinden büyük çoğunluğu ünlü modacılar daha çok etkilenmiştir. Ünlü modacı faktörünü stilist ve öğretmenler, modelistler, atölye şefleri, sanatçı ve mankenler, terziler, firma sahipleri ve son olarak da öğretim üyeleri izlemektedir. Bu sonuç, “Öğrenciler Tekstil Konfeksiyon programını seçerken, mankenler, sanatçılar, stilistler ve ünlü modacılar; öğretmenler, öğretim üyeleri, firma sahipleri, atölye şefleri, modelistler ve terzilerden etkilendiklerinden daha çok etkilenirler” denencesiyle kısmen örtüşmektedir. Bu durum ünlü modacı ve stilistlerin özellikle televizyonlarda çok göz önünde olması ve televizyon gibi

iletişim araçlarının da öğrenciler üzerinde, özellikle yaşları dolayısıyla, büyük etkisinin olmasıyla açıklanabilir. Sanatlar ve mankenler için de aynı gereke sunulabilirdi ancak sonuçlar denencenin bu kısmıyla ters düşmektedir. Bu durum ise özellikle mankenlerin günümüzdeki konumunun ahlaki veya kültürel açıdan pek iyi olmadığı ile açıklanabilir.

Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon programını seçerken en çok vitrin simgesinden etkilendikleri araştırma neticesinde ortaya çıkmıştır. Vitrinleri sırasıyla; defileler, giysi aksesuarları, moda dergileri, moda bültenleri, tekstil dergileri, markalar, fashion tv, kumaşlar, dikiş malzemeleri, yeni model dikiş makineleri ve prova mankenleri izlemektedir. Bu sonuç, “ğrenciler Tekstil Konfeksiyon programını seçerken, vitrinler, defileler, moda bültenleri, moda dergileri, fashion tv ve markalardan; tekstil dergileri, kumaşlar, yeni model dikiş makineleri, dikiş malzemeleri, prova mankenleri ve giysi aksesuarlarından etkilendiklerinden daha çok etkilenirler” denencesiyle hemen hemen örtüşmektedir. Bunun sebebi, vitrin, defile, moda bülteni, moda dergisi, marka, fashion tv gibi simgelerin genç nüfusun, ekonomik kaygı gütmeksizin kendi ilgileri ile ilgili olmasından dolayı, çok ilgisini çekmeleri ile açıklanabilir. Marka gibi sosyolojik faktörler bu yaşlardaki bireylerin hayatında önemli rol oynamaktadır. Bu arada giysi aksesuarları ve tekstil dergileri simgeleri deneceye ters olarak programın seçimini etkileyen simgeler grubundan n sıralara çıkmıştır. Bu durum öğrencilerin, konunun tasarım yönüyle olduğu kadar tekstil hammaddeleri, makineleri vb. ile de ilgilendikleri ile açıklanabilir. Bu durumda Tekstil Konfeksiyon alanında, alanın bütününe hakim, bilinçli öğrencilerin öğrenim görmekte olduğu sonucu ortaya çıkar.

Yapılan araştırmadan elde edilen bulgulara göre öğrencilerin büyük çoğunluğunun, alan seçiminde Tekstil Konfeksiyon programının en çok tasarım yönünden etkilendikleri ortaya çıkmıştır. Bunu takiben, kavramsal teorik yönü, dikiş yönü ve kesim yönü gelmektedir. Bu sonuç “ğrenciler Tekstil Konfeksiyon programını seçerken, Tekstil Konfeksiyon programının kavramsal teorik, kesim ve dikiş yönünden çok tasarım yönünden etkilenirler” denencesini

desteklemektedir. Bunun sebebi olarak günümüzde moda tasarımı konusunda yeni yetenekler bulmak üzere düzenlenen yarışmaların sıklaştığı gösterilebilir. Öğrencilerin yaşlarıyla itibariyle konunun kavramsal yönü onlara sıkıcı gelebilir. Kesim ve dikişe tasarımı tercih ediyor almaları ayrıca, tasarımın daha evrensel bir konu olmasıyla açıklanabilir.

Araştırmadan elde edilen bir diğer sonuca göre, öğrencilerin yarısından fazlasının Tekstil Konfeksiyon Programının alt bölümleri hakkında bilgisinin olmadığı geri kalan öğrencilerin ise bilgi sahibi olduğu tespit edilmiştir. Buradan öğrencilerin çoğunun seçecekleri meslek dalının alt bölümleri hakkında herhangi bir bilgiye sahip olmadan yani bu konuda bilinçsizce hareket ettikleri sonucu çıkarılmaktadır. Bu da öğrencilerin iç faktörlerden daha çok dış faktörlerden etkilenmiş olduğuna bağlanabilir. Çünkü bu program öğrencilerin ilgisine fazlasıyla hitap etseydi programı seçmeden önce hakkında araştırma dahi yaparak, kendilerini geliştirebilirlerdi.

Öğrencilerin, Tekstil Konfeksiyon programını seçerken en çok Kadın Giysi Tasarım alt bölümünden etkilendiği araştırmanın neticesinde ortaya çıkan bulgular arasındadır. Bu alt bölümü sırasıyla; Çocuk Giysi Tasarım, Moda Evi Butik, Ev Tekstili Konfeksiyon, Kalıp, Kesim, Erkek Giysi Tasarım, İç Giyim Modelisti, Kalite Kontrol, Tekstil ve Hazır Giyim Endüstrisi Nakışı, Deri Konfeksiyon, Triko Konfeksiyon ile Tekstil ve Hazır Giyim Makineleri Mekatroniği, Çorap Örmeye, Dokuma Yüzey Konfeksiyon ile Yuvarlak Örmeye Konfeksiyon ve son olarak da Erkek Terziliği takip etmektedir. Bu sonuçlar “Öğrenciler Tekstil Konfeksiyon Programını seçerken; Tekstil Konfeksiyon Programının Kadın Giysi Tasarım, Erkek Giysi Tasarım ve Çocuk Giysi Tasarım alt bölümlerinden, diğer alt bölümlerden etkilendiklerinden daha çok etkilenmişlerdir” denencesini hemen hemen tutmaktadır. Bunun sebebi ise; genel olarak bilinmektedir ki Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde uygulanan Tekstil Konfeksiyon Programı genelde bu üç alt bölüm üzerine kuruludur. Dolayısıyla öğrenciler diğer alt bölümlere nazaran bu alt bölümlerden etkilenmiş olabilirler. Fakat, Erkek Giysi Tasarım alt bölüm

hakkında elde edilen sonuçlar denenceye ters düşmektedir. Bu da, kız öğrenci ağırlıklı bu okullarda, kız öğrencilerin kendilerine ve onlar için sevimlilik simgesi olan çocuklara hitap eden Kadın Giysi Tasarım ve Çocuk Giysi Tasarımının yanı sıra yine kadınsal yönleri ön plana çıkaran Moda Evi Butik, Ev Tekstili Konfeksiyon, Kalıp ve Kesim gibi alt bölümlerin Erkek Giysi Tasarımın önüne geçebileceği olasılığına bağlanabilir.

Yapılan araştırmada öğrencilerin bazı mesleki / akademik faktörlerden etkilendikleri tespit edilmiştir. Bunlardan en çok etkilenilen faktör; alınan eğitimle kendi işyerini açma isteğidir, bunu sırasıyla; dikiş dikebilme becerisi kazanmak, Tekstil sektöründe yurt içinde / yurt dışında isim yapmak için beceri kazanmak, bu alanda lisans ve lisansüstü eğitim almak, bir fabrikada / işletmede çalışabilmek için beceri kazanmak faktörleri izlemektedir. Buradan yola çıkarak öğrencilerin kısa yoldan meslek sahibi olup kendi işyerini açmayı kariyer yapmaya tercih ettikleri sonucuna varılabilir. Dikiş dikebilme becerisi kazanmak da zaten kendi işyerini açmak isteğiyle doğrudan ilişkili olduğundan öğrencilerin olaya daha çok ekonomik açıdan baktıkları sonucu ortaya çıkar.

Araştırmadan elde edilen bir diğer bulguya göre; öğrenciler en çok “yaratıcılığımı kullanmak hoşuma gidiyor” yönlendirici duygusal faktöründen etkilenmiştir. Bunu takiben “dikiş dikmeyi seviyorum”, “Okulumdaki Tekstil Konfeksiyon öğretmen(ler)ini çok beğeniyorum”, “alanla ilgili teknolojik ürünlere çok meraklıyım”, “... dizisindeki / filmdeki / programındaki modacı ... karakterine hayranım” son olarak da “komşumun / akrabamın kızı / oğlu vb. bu alanda çalışıyor ve yaptıkları çok hoşuma gidiyor” yönlendirici duygusal faktörleri gelmektedir. Buradan anlaşılıyor ki öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon programını seçmelerinde kendi yaratıcılıklarının geliştirilmesi önemli bir yere sahiptir. Bunun yanı sıra dikiş dikmeyi seviyor olmaları onların mesleğinde mutlu olacaklarının habercisi kabul edilebilir. Öğretmenler öğrencinin hayatında önemli bir role sahiptirler. Buradaki sonuçlardan anlaşılıyor ki meslek seçiminde de öğretmenin rolü küçümsenemeyecek kadar önemlidir.

Yapılan araştırmada öğrencilerin yarıdan fazlasının, kendi bölümlerinin eski mezunlarının mesleki / akademik durumları hakkında bilgisinin olmadığı geri kalanların ise bilgi sahibi olduğu tespit edilmiştir. Buradan yola çıkarak öğrencilerin seçtikleri mesleklerin geleceğinden, genelde habersiz olarak tercih yaptıkları sonucu çıkarılır.

Araştırmadan elde edilen bir diğeri bulgu ise eski mezunların mesleki / akademik durumlarından haberdar olan öğrencilerin çoğunun bu durumdan az etkilendiğidir. Bu bilgiyi sorguladığımız soruyu öğrencilerin yarıdan fazlası boş bırakmıştır. Çünkü zaten bu konuda bilgi sahibi olmadıklarını daha önce belirtmişlerdi. Bilgi sahibi olanların çoğu az, bunu takiben diğerleri orta derecede, tamamen, hiç etkilenmediklerini ve oldukça etkilendiklerini belirtmiştir. Bu sonuç “Tekstil Konfeksiyon programından daha önce mezun olanların mesleki / akademik durumları öğrencilerin alan seçimini büyük oranda etkiler” denencesiyle ters düşmektedir. Bunun sebebi öğrencilerin alan seçimi yaparken o meslek grubunun geleceğini fazla dikkate almamalarından kaynaklanıyor olabilir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar neticesinde öğrencilerin çoğunun okullarından alan seçimiyle ilgili rehberlik hizmeti aldığı ortaya çıkmıştır. Bu öğrencilerden çoğu rehberlik hizmetinden az etkilendiğini belirtmiştir. Bunu takiben orta derecede etkilenenler daha az, hiç etkilenmeyen daha az, tamamen etkilenenler bundan daha az ve oldukça etkilenenler ise en az öğrenci sayısının olduğu gruba girmektedir. Bu sonuçlar, “Öğrenciler alan seçimi yaparken, okullarının kendilerine sağladığı rehberlik hizmetinden olumlu yönde oldukça etkilenirler” denencesi ile örtüşmemektedir. Bunun sebebi sunulan rehberlik hizmetinin yeterince başarılı olmadığı veya öğrencilerin bu hizmeti ciddiye almadığı sonucu çıkarılabilir.

Araştırmadan elde edilen bulgulardan birisi de Tekstil Konfeksiyon programı öğrencilerinin çoğunun kendi alanlarındaki önemli isimleri tanımadıklarıyla ilgilidir. Öğrencilerin yarıdan fazlası bu konuda bilgisizdir. Bu

durumdan alanla ilgili geniş çaplı bilgiye sahip olmadıkları gerçeği ortaya çıkarılabilir.

Tekstil sektöründeki önemli isimler hakkında bir fikri olan öğrenciler arasından ise çoğunun Modacı Cemil İpekçi ismini belirttiği ortaya çıkmıştır. Bu kategoride Cemil İpekçi'yi tanınma sırasına göre; Cengiz Abazoğlu, Neslihan Yargıcı, Neşe Erberk, Faruk Saraç, Yıldırım Mayruk, Gucci, Vitali Hakko, Hüseyin Çağlayan, Bahar Korçan ve Nur Yerlitaş, Chacharel ve Vercace ve de Atıl Kurtoğlu, Zuhale Yorgancıoğlu, Uğurkan Erez, Dolce & Gabbana, Adnan Özkan ve Çolpan İlhan izlemektedir. Görüldüğü gibi bu listeyi geneli modacı olan önemli isimler oluşturmaktadır. Buradan öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon programının moda-tasarım yönünden daha çok etkilendikleri sonucu bir kez daha ortaya çıkmaktadır.

Yapılan araştırmada öğrencilerin çoğunun Tekstil Konfeksiyon programının yurt dışındaki konumu hakkında bilgisi yoktur. Bu durumdan öğrencinin, Tekstil Konfeksiyon programını seçerken veya seçtikten sonra, alanı hakkında geniş çaplı düşünmediği, araştırmadığı sonucu çıkarılabilir.

Tekstil Konfeksiyon sektörünün yurt dışındaki konumu hakkında bilgi sahibi olan öğrenciler arasında çoğunluğunun bu durumdan, Tekstil Konfeksiyon programını seçerken, orta derecede etkilendiği sonucu ortaya çıkmıştır. Orta derecede etkilendikleri, az etkilenenler, tamamen etkilenenler ile oldukça etkilenenler ve hiç etkilenmeyenler izlemektedir. Yani buradan anlaşılıyor ki Tekstil sektörünün yurt dışı konumu öğrencilerin bu alanı seçmelerinde çok önemli bir rol oynamamıştır. Öğrencilerin geneli alan seçimi konusunda geleceğe dair çıkarımlar yapmamışlardır. Tekstilin yurt içinde olduğu gibi yurt dışında da önemli bir yere sahip olduğunu düşünürsek, sebebin öğrencilerin psikolojik, sosyo-ekonomik sorunlarından kaynaklandığını düşünmek mantıklı olabilir.

Yapılan araştırmada öğrencilerin çoğunun Tekstil Konfeksiyon alanında yurt dışında eğitim almak / çalışmak istediği ortaya çıkmıştır. Bu durum öğrencilerin çoğunun, Tekstil Konfeksiyon alanının yurt dışındaki konumu

hakkında bilgi sahibi olmadığı göz önüne alınırsa, sadece kendi özgürlükleriyle ilgili olarak böyle bir istekte bulunmuş olmalarıyla açıklanabilir.

Diğer bir taraftan ise öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon programının yurt dışındaki konumundan haberdar olup olmamaları ile yurt dışında bu alanda eğitim almak/çalışmak isteyip istememeleri arasındaki ilişki incelendiğinde ise; seçtikleri tekstil konfeksiyon alanının yurt dışındaki konumları hakkında bilgi sahibi olup olmamalarının yurt dışında bu alanda eğitim almak/çalışmak istemelerini etkilediği görülmüştür. Buradaki paralellik ise öğrencilerin sadece kendi özgürlükleri doğrultusunda hareket etmediğini göstermiştir. Aynı zamanda bu sonuç “Öğrencilerin, tekstil sektörünün yurt dışındaki konumu hakkında bilgi sahibi olup olmamaları, onların yurt dışında bu alanda eğitim alma / çalışma isteklerini etkiler” denencesiyle örtüşmektedir.

Öğrencilerin tekstil sektörünün yurt dışındaki konumundan haberdar olup olmamalarının, sınıflara göre gösterdiği farklılık incelendiğinde ise öğrencilerin bu konudaki bilgilerinin sınıflara göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur. Bu sonuç, “Onbirinci sınıf öğrencileri seçtikleri meslek dalının yurt dışındaki konumu hakkında daha çok bilgi sahibidir” denencesiyle ters düşmektedir. Bunun sebebi, hayata atılmaya daha yakın olan öğrencilerin mesleklerinin ve kendilerinin geleceği ile ilgili olarak alt sınıflardan daha çok tecrübe ve bilgiye sahip olmalarıyla açıklanabilirdi fakat sonuçlar denenceyi çürütmüştür. Bu durumda alan tercihini yeni yapmış öğrenciler bu durumdan diğerlerine göre daha az haberdardır diyebilmek çok yanlış bir tespit olur.

Öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon programını seçerken etkilendikleri faktörlerin cinsiyetlere göre farklılık gösterip göstermediği incelendiğinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu sonuç, “Kız öğrencilerin erkeklere oranla, dalan seçimi aşamasında ailelerinden daha çok etkilenir” denencesiyle ters düşmektedir. Bunun sebebi kız öğrencilerin ailelerine daha bağlı ve ailelerin de

kızların üzerinde erkeklere oranla daha baskılı olmalarıyla açıklanabilirdi ancak çıkan sonuç denenceyi çürütmüştür.

Yapılan araştırmadan elde edilmiştir ki; yurt dışında tekstil konfeksiyon sektöründe eğitim alma / çalışma isteği Tekstil Konfeksiyon programının seçimini etkileyen faktörlerden bağımsız değildir. Yurt dışında eğitim almak / çalışmak isteyen öğrenciler en çok yakın çevrelerinden (aile, arkadaşlar, akrabalar, rehber öğretmenler vb.), daha sonra tekstil konfeksiyon simgelerinden ve son olarak da dış çevrelerinden etkilenmektedir. Bu sonuç, “Yurt dışında eğitim almak / çalışmak isteyen öğrenciler ailelerinden olumlu yönde pek az etkilenirler” denencesini desteklememektedir. Çünkü aile faktörü yakın çevreye dahildir. Bu durum ailelerin çocuklarını dışarıya göndermeye soğuk baktıkları genellemesiyle açıklanabilirdi ancak sonuçlar denenceyi çürütmüştür.

Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde Uygulanan Tekstil Konfeksiyon Programına Talep Oranı:

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre; araştırma kapsamındaki 9 okulun 5 tanesinin 1 ile 500 arası, 3 tanesinin 501 ile 1000 arası, 1 tanesinin ise 1001 ile 1500 arası öğrenci mevcuduna sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca bu okulların 8 tanesinin 1 ile 500 arası, 1 tanesinin ise 501 ile 1000 arası alan seçimi yapmış öğrenci mevcudu vardır. Toplamda 2393 tane alan seçimi yapmış öğrenci mevcuttur. Alan seçimi yapmış öğrenciler üzerinden Tekstil Konfeksiyon alanını seçmiş öğrencileri okullara göre dağıtırsak; okulların 6 tanesinin 1 ile 50 arası, 2 tanesinin 51 ile 100 arası 1 tanesinin ise 101 ile 150 arası Tekstil Konfeksiyon Programı öğrencisi vardır. Tekstil Konfeksiyon programına talep oranı araştırma kapsamındaki okulların %66,6’sında 0 ile % 25 arasında, %22,2’sinde %25 ile % 50 arasında ve %11,1’inde ise %76 ile %100 arasındadır. Araştırma kapsamındaki okullarda alan seçimi öğrenci sayısının %17,5’i Tekstil Konfeksiyon programı öğrencisidir. Bu okullarda Tekstil Konfeksiyon programın yanı sıra, Ağırlama Gıda Teknolojisi, Ayakkabı Teknolojisi, Bilgisayar, Cilt Bakımı ve Kuaförlük, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, El Sanatları, Grafik, Nakış ve

Resim olmak üzere toplam dokuz programın daha uygulandığı göz önüne alınırsa bir program için %17,5 oranı azımsanacak bir oran değildir. Bu sonuçlar; Tekstil sektörünün, geleceğin meslek gruplarından biri olduğunu bir kez daha akla getirmektedir.

14. SONUÇ VE ÖNERİLER

14.1. Sonuçlar

Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde uygulanan Tekstil Konfeksiyon programının seçimini etkileyen faktörler ve programa talep oranı üzerine yapılan araştırmada önemli sonuçlara ulaşılmıştır: Konya, Karaman ve Aksaray illerindeki Anadolu Meslek; Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Liselerinde öğrenim gören toplam alan seçimi yapmış öğrenci sayısının yaklaşık 17,5'si "Tekstil Konfeksiyon alanını seçmiş öğrencilerden oluşmaktadır. İlgili liselerde toplam 10 değişik programın uygulandığını göz önüne alırsak bu oran; Türk eğitim sistemindeki Tekstil Konfeksiyon alanını çok önemli bir mevkiye çıkarmaktadır. Bu programa talebin nedenlerini araştırdığımızda ise karşımıza çok sayıda faktör çıkmıştır. Bu faktörleri şu şekilde sınıflandırmak mümkündür; Yakın çevre (aile, arkadaşlar, akrabalar, rehber öğretmenler), dış çevre (ünlü modacılar, sanatçılar, öğretmenler, öğretim üyeleri, firma sahipleri, atölye şefleri, stilistler, modelistler, terziler, mankenler vb), tekstil konfeksiyon simgeleri (vitrinler, defileler, moda bültenleri, moda dergileri, tekstil dergileri, Fashion Tv, markalar, kumaşlar, yeni model dikiş makineleri, dikiş malzemeleri, prova mankenleri, giysi aksesuarları vb.), Tekstil Konfeksiyon programının çeşitli yönleri (kavramsal, tasarım, kesim, dikiş vb.), Tekstil Konfeksiyon programının alt bölümleri, bazı mesleki / akademik faktörler (dikiş dikebilme becerisi kazanmak, bir fabrikada / işletmede çalışabilmek için beceri kazanmak, tekstil sektöründe yurt içinde / yurt dışında isim yapmak için beceri kazanmak, bu alanda lisans ve lisansüstü eğitim almak, alınan eğitimle işyeri açmak), bazı yönlendirici duygusal nedenler (dikiş dikmeyi seviyor olmak, yaratıcılığı kullanmayı seviyor olmak, bazı dizi, film veya programlardaki modacı karakterlerine hayranlık duymak, alanla ilgili teknolojik ürünlere meraklı olmak, Tekstil Konfeksiyon öğretmenlerine beğeni duymak, bu alanda çalışan komşu veya akrabaların yaptıklarına beğeni duymak), Tekstil Konfeksiyon programının eski mezunlarının mesleki / akademik durumları, okulların sağladığı rehberlik hizmeti, Türkiye'de ve dünyada bu alanda tanınmış

önemli isimler, Tekstil Konfeksiyon programının yurt dışındaki konumu. Ayrıca öğrencilerin anne-babalarının sağ / ölü, ayrı / beraber olma durumları, meslek grupları ve gelir düzeylerinde bu faktörler arasında sayılabilir.

14.2. Öneriler

Sonuçlardan yola çıkılarak taraflara şu önerilerde bulunmak mümkündür:

- Türk eğitim sistemi içinde bu denli talep gören Tekstil Konfeksiyon programının eğitimi için gerekli olabilecek ihtiyaçların (araç-gereç, materyal vb.) karşılanması adına, gerekli mevkiilerce, programa daha fazla önem verilebilir.

- Tekstil geleceğın meslek gruplarından biri olduğunu göz önüne alırsak ilgili öğretmenler, öğrencilerin doğru eğitimi için olandan daha fazla ilgi gösterebilir.

- Okul yöneticilerinin, sınıf öğretmenlerinin ve rehber öğretmenlerin işbirliğinden tekstil sektörünün bugünkü durumu ve geleceğı hakkında seminerler verilebilir.

- AB'ye girme çabalarının verildiğı bu dönemde, yetkili mevkiilerce, öğrencilere alanlarında daha bilgili ve tecrübeli olmaları adına çeşitli kurslar verilebilir.

Ayrıca;

- Alanlarında daha mutlu ve başarılı olmaları için öğrencilere, kendi hür iradeleriyle tercih yapabilme imkanlarını artırmaya çalışmaları önerilebilir.

- Ailelere çocuklarının kendi hayatları ile ilgili kararlar almalarında söz sahibi olmalarına yol vermeleri ve kendileri için en uygun alanı seçmelerinde yardımcı olmaları önerilebilir.

- Okul yöneticilerine, sınıf öğretmenlerine ve rehber öğretmenlere, öğrencilerin alan seçme aşamasında gerekli ve çok önemli olan rehberlik hizmetleri konusunda daha titiz davranmaları önerilebilir.

KAYNAKÇA

- AKYÜZ, Yahya, **Türk Eğitim Tarihi**, Ankara, A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, 1985
- ALKAN, Cevat ve Diğerleri, **Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları**, İstanbul, Alkım Yayınları, 1998
- _____, Cevat ve Diğerleri, **Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları**, Ankara, Nobel Yayınları, 2001
- ANONİM, **İllere Göre Örgün ve Yaygın Mesleki Eğitim**, Ankara, M.E.B. Mesleki ve Teknik Öğretim Kitapları Etüd ve Programlama Dairesi Yayınları, 1977
- ANONİM, **Mesleki Eğitim ABD Eğitimi İnceleme Milli Cemiyetinin Altmış-Dördüncü Yıllığı**, Çeviren: Cavit Sıdal, Ankara, Ajans-Türk Matbaacılık, 1971
- ANONİM, **Mesleki ve Teknik Öğretimde Verimlilik Semineri**, Ankara, Milli Prodüktivite Merkezi Yayınları, 1973
- ANONİM, **Milli Eğitim Şuralarında Mesleki ve Teknik Eğitim**, Ankara, Milli Eğitim Basımevi, 1998
- ANONİM, **Türkiye’de Umumi ve Mesleki Öğretim**, Ankara, Maarif Basımevi, 1956
- ANONİM, **Uygun Meslek Seçmenin Yolu**, Ankara, Çalışma Bakanlığı İş ve İşçi Bulma Kurumu Yayınları, 1951
- ANONİM, **Yedinci Milli Eğitim Şurası**, İstanbul, Milli Eğitim Basımevi, 1991.
- BAYRAKTAR, Fatma, **Giyim**, Ankara, Sim Matbaası, 1993
- BOLLINGER, Elroy, Wm., **Meslek Analizi ve Kurs Organizasyonu**, Çeviren: Yusuf Öner toy, Ankara, Pitman Publishing Corporation, Tarihsiz.
- BURGER, Eduard, **İş Pedagojisi**, Çeviren: Fikret Kanad, Ankara, Milli Eğitim Basımevi, 1976

- DOĞAN, Hıfzı ve Diğerleri, **Mesleki ve Teknik Eğitim Prensipleri**, Ankara, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, 1980
- DOĞAN, Hıfzı ve Diğerleri, **Okul Sanayi İlişkileri**, Ankara, Önder Matbaacılık, 1997
- EKİNCİ, Yusuf, **Ahilik ve Meslek Eğitimi**, İstanbul, M.E.B. Yayınları, 1989.
- ERHUN, Gülgün, **Metge Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme Projesi**, Ankara, 2004
- FRYKLUND, Vern, C., **Öğretmenler İçin Analiz Tekniği**, Çeviren: Remzi Öncül, Ankara, Ajans-Türk Matbaası, 1967
- GORVINE, Elizabeth, S., **Kız Teknik Öğretim Programlarının Değerlendirilmesi ve Teklifler**, Çeviren: Cihat Zorlu, Ankara, Maarif Basımevi, 1957
- HANÇERLİOĞLU, Orhan, **Türk Dili Sözcüğü**, İstanbul, Remzi Kitabevi, 1992
- KARAAĞAÇLI, Mustafa, **Mesleki Eğitim ve Teknoloji Eğitiminde Özel Öğretim Yöntemleri**, Ankara, Nobel Yayınları, 2002
- KUZGUN, Yıldız, **Meslek Danışmanlığı Kuramlar ve Uygulamalar**, Ankara, Nobel Yayınları, 2000
- MAYS, Arthur, B., **Meslek Eğitiminin Prensipleri ve Tatbikatı**, Çevirenler: İlhan Özdil ve Remzi Öncül, Ankara, Maarif Basımevi, 1957
- ÖZALP, Reşat, **Rakamlarla Türkiye’de Mesleki ve Teknik Öğretim**, Ankara, Maarif Basımevi, 1956
- ÖZSOY, Osman, **Değişen Dünyada Meslek Seçimi Geleceğin Meslekleri**, İstanbul, Hayat Yayınları, 2002
- PARLATIR, İsmail ve Diğerleri, **TDK Türkçe Sözlüğü**, Ankara, TDK Yayınları, 1998
- SARAN, Nephân, AKKAYAN, Taylan, **Çalışan Gençliğin İşbaşında Eğitimi, Çıracılık, Kalfalık, Mesleğe Yönelme Sorunları**, Ankara, 1998

SEZGİN, S., İlhan, **Mesleki ve Teknik Eğitimde Program Geliştirme**, Ankara, Nobel Yayınları, 2000

TELMAN, Cavidan, **Başarıya Giden Yolda Meslek Seçimi**, İstanbul Epsilon Yayıncılık, 2000

TUNA, Orhan, **Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitim**, Ankara, Ayyıldız Matbaası, 1973

TURAN, Kemal, **Ahilikten Günümüze Mesleki ve Teknik Eğitimin Tarihi Gelişimi**, İstanbul, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, 1996

_____, Kemal, **Mesleki Teknik Eğitimin Gelişmesi ve Mehmet Rüştü Uzel**, İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, 1992

TÜRKMEN, Şükrü, **Uygulamada Öğretmen**, Ankara, Alp Yayınevi, 2003

TÜRKOĞLU, Sabahattin, **Tarih Boyunca Anadolu’da Giyim Kuşam**, İstanbul, Atılım Basımevi, 2002

UYSAL, Şefik, **Bireysel ve Toplumsal Faktörlere Göre Lise Öğrencilerinin Meslek Seçimleri**, Ankara, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, 1970

YAZMAN, İrfan, **Hizmetler Kesiminde Meslek Eğitimi**, Ankara, TES-AR Yayınları, 1994

YEŞİLYAPRAK, Binnur, **Eğitimde Rehberlik Hizmetleri**, Ankara, Nobel Yayınları, 2000

www.byegm.gov.tr, 07.01.2005

www.denizdanismanlik.com, 07.04.2005

www.dtm.gov.tr, 10.05.2006

www.google.com.tr, 04.04.2005

www.manavgatmeslekiegitim.com, 17.03.2005

www.meb.gov.tr, 14.03.2005

www.megep.meb.gov.tr, 15.04.2004

www.okulpdr.sitemynet.com, 07.04.2005

www.pendikmem.com, 21.03.2004

www.remziyapicilisesi.com, 09.04.2005

www.sarigollisesi.k12.tr, 12.12.2005

www.sourtimes.org, 17.02.2006

www.tdk.gov.tr, 20.03.2004

www.tisk.org.tr, 16.12.2005

www.umraniye-akml.net, 10.04.2006

EKLER

**ANADOLU MESLEK LİSELERİ
ANADOLU KIZ MESLEK LİSELERİ VE
KIZ MESLEK LİSELERİNDE UYGULANAN
TEKSTİL KONFEKSİYON PROGRAMININ
SEÇİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER**

ÖĞRENCİ ANKET FORMU

Değerli öğrenci,

Bu anket öğrenim görmekte olduğunuz Tekstil Konfeksiyon programını seçmenizi etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Anketin değeri ve başarısı tümüyle sizin vereceğiniz cevaplara bağlıdır.

Vereceğiniz cevaplar araştırmada sadece veri olarak kullanılacak hiçbir kişi ya da kuruma verilmeyecektir.

Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Ankette bulunan tüm sorular alan seçimini etkileyen faktörleri tespiti yönelik olduğundan lütfen cevaplamaadan geçmeyiniz.

Araştırmada soru formunu doldurmanın kimliği değil, verilen cevaplar önemlidir. Bu nedenle soru formu üzerine kimliğinizi yazmayınız.

Cevap verirken uygun bulduğunuz seçeneğe (x) işareti koymanız yeterlidir.

Soruları cevaplarırken göstermiş olduğunuz içtenlik ve yardımlarınız için teşekkür ederim.

Arş. Gör. Elif ŞENEL
Selçuk Üniversitesi
Mesleki Eğitim Fakültesi

BÖLÜM I

Bu bölümde size Tekstil Konfeksiyon alanını seçmenizi etkileyen faktörleri belirlemeye yönelik sorular sorulmuştur. Her bir soruyu dikkatle okuyarak mevcut durumunuzu en iyi yansıtan işaretlemeleri yapınız.

S.1. Tekstil konfeksiyon programını seçmenizde en çok kimler etkili oldu, öncelik sırasına göre belirtiniz.

	Tamamen	Oldukça	Orta	Az	Hiç
1.Ailem	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
2.Arkadaşlarım	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
3.Yakın çevrem (akraba vs.)	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
4.Rehber öğretmenlerim	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]

S.2. Tekstil Konfeksiyon programını seçerken kendi isteğiniz ne derece etkili oldu?

1. Tamamen
 2. Oldukça
 3. Orta derecede
 4. Az
 5. Hiç

S.3. Bu programı seçmenizde etkili olan bir ya da daha çok kahramanınız (modacı, iş adamı vb.) var mıydı?

1. Evet
 2. Hayır

(Cevabınız 'EVET' ise S.4'yi de cevaplayınız)

S.4. Aşağıdaki kahramanların, alan seçiminde sizi etkileme ölçülerini belirtiniz.

	Tamamen	Oldukça	Orta	Az	Hiç
1. Ünlü modacı	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
2. Sanatçı	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
3. Öğretmen	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
4. Öğretim üyesi	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
5. Firma sahibi	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
6. Atölye şefi	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
7. Stilist	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
8. Modelist	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
9. Terzi	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
10. Manken	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]

S.5. Bu programı seçerken aşağıdaki hangi tekstil konfeksiyon simgelerinden ne ölçüde etkilendiniz belirtiniz.

	Tamamen	Oldukça	Orta	Az	Hiç
1. Vitrinler	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
2. Defileler	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
3. Moda bültenleri	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
4. Moda dergileri	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
5. Tekstil dergileri	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
6. Fashion tv	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
7. Markalar	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
8. Kumaşlar (doku, renk özellikleri vb.)	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
9. Yeni model dikiş makineleri	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
10. Dikiş malzemeleri	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
11. Prova mankenleri	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
12. Giysi aksesuarları	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]

S.6. Tekstil Konfeksiyon programının aşağıdakilerden en çok hangi yönü alan seçiminde sizi etkiledi, size göre önem derecesini belirtiniz.

	Tamamen	Oldukça	Orta	Az	Hiç
1. Kavramsal teorik yönü (moda tarihi, giyim tarihi, moda teorileri, moda sosyolojisi vb.)	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
2. Tasarım (çizim, boyama, kalıp)	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
3. Kesim (kalıp yerleştirme, biçme)	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
4. Dikiş	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]

S.7. Alan seçimi yapmadan önce Tekstil Konfeksiyon programının alt bölümleri hakkında bilgi sahibi miydiniz?

[ ] 1. Evet

[ ] 2. Hayır

(Cevabınız 'Evet' ise S.8'i de cevaplayınız)

S.8. Tekstil Konfeksiyon programının aşağıdakilerden en çok hangi bölümüne olan ilginiz sizin alan seçiminizi etkiledi, her birinin sizi etkileme ölçüsünü belirtiniz.

	Tamamen	Oldukça	Orta	Az	Hiç
1. Çocuk giysi tasarım	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
2. Erkek giysi tasarım	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
3. Kadın giysi tasarım	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
4. Çorap örme	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
5. Deri konfeksiyon	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
6. Dokuma yüzey konfeksiyon	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
7. Triko konfeksiyon	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
8. Ev tekstili konfeksiyon	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
9. Kalıp	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
10. Kalite kontrol	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
11. Kesim	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
12. Moda evi butik	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
13. Erkek terziliği	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
14. Yuvarlak örme konfeksiyon	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
15. Tekstil ve hazır giyim endüstrisi nakışı	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
16. Tekstil ve hazır giyim makineleri mekatroniği	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
17. İç giyim modelisti	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]

S.9. Aşağıda bu programı seçmenizdeki etkili olabildiğini düşündüğüm bazı faktörler verilmiştir. Bu faktörlerden her birinin sizin için önem derecesini belirtiniz.

	Tamamen	Oldukça	Orta	Az	Hiç
1. Dikiş dikebilme becerisi kazanmak	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
2. Bir fabrikada/işletmede çalışabilmek için beceri kazanmak	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
3. Tekstil sektöründe yurtiçinde/ yurtdışında isim yapmak için beceri kazanmak	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
4. Bu alanda lisans ve lisansüstü eğitim yapmak	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
5. Aldığım eğitimle kendi işyerimi açmak	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]

S.10. Tekstil Konfeksiyon programını seçmenizdeki yönlendirici duygusal nedenler aşağıdakilerden hangileridir, her birinin sizin için önem derecesini belirtiniz.

	Tamamen Katlıyorum	Katlıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
1. Dikiş dikmeyi seviyorum	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
2. Yaratıcılığımı kullanmak hoşuma gidiyor	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
3. .... dizisindeki / filmindeki/programındaki modacı ..... karakterine hayranım	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
4. Alanla ilgili teknolojik ürünlere çok meraklıyım	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
5. Okulumdaki tekstil konfeksiyon öğretmen(ler)ini çok beğeniyorum	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]
6. Komşumun/akrabamın kızı-oğlu vb. bu alanda çalışıyor ve yaptıkları çok hoşuma gidiyor	[5]	[4]	[3]	[2]	[1]

S.11.Okulunuzdan daha önce bu bölümden mezun olmuş öğrencilerin şu andaki mesleki/akademik durumları hakkında bilginiz var mı?

1. Evet

2. Hayır

(Cevabınız ‘Evet’ ise S.12’yi de cevaplayınız)

S.12. Bu durum sizin alan seçiminizi ne derece etkiledi belirtiniz.

1. Tamamen

2. Oldukça

3. Orta derecede

4. Az

5. Hiç

S.13. Ailenizde tekstil sektöründe çalışan bireyler var mı?

1. Evet

2. Hayır

(Cevabınız ‘Evet’ ise S.14’ü de cevaplayınız)

S.14. Bu durum sizin alan seçiminizi ne derece etkiledi belirtiniz.

1. Tamamen

2. Oldukça

3. Orta derecede

4. Az

5. Hiç

S.15. Okulunuzda size alan seçimiyle ilgili rehberlik hizmeti verildi mi?

1. Evet

2. Hayır

(Cevabınız 'Evet' ise S.16'yı da cevaplayınız)

S.16. Bu durum sizin alan seçiminizi ne derece etkiledi belirtiniz.

1. Tamamen

2. Oldukça

3. Orta derecede

4. Az

5. Hiç

S.17. Türkiye'de ve dünyada bu alanda tanıdığınız, size göre önemli isimler var mı?

1. Evet

2. Hayır

(Cevabınız 'Evet' ise lütfen adını ve meslek grubunu yazınız.)

.....

S.18. Seçtiğiniz meslek dalının yurtdışındaki konumu hakkında bilgi sahibi misiniz?

1. Evet

2. Hayır

(Cevabınız 'Evet' ise S.19'u da cevaplayınız)

S.19. Bu durum sizin alan seçiminizi ne ölçüde etkiledi belirtiniz.

- 1. Tamamen
- 2. Oldukça
- 3. Orta derecede
- 4. Az
- 5. Hiç

S.20. Yurtdışında bu alanda eğitim almakalışmak ister misiniz?

- 1. Evet
- 2. Hayır

BÖLÜM II

Bu bölümde sizin hakkınızda tanımlayıcı bilgi sağlamak amacıyla bazı sorular sorulmuştur. Bu sorular alan seçiminizi etkileyen faktörleri belirlemeye doğrudan yardımcı olacağından lütfen cevaplamadan geçmeyiniz.

S.1. Hangi okulda öğrenim görmektesiniz.

- 1. Konya Meram Atatürk Teknik – Anadolu Meslek Ve Meslek Lisesi
- 2. Konya Selçuklu Kız Meslek Lisesi
- 3. Konya Zübeyde Hanım Anadolu Kız Meslek Ve Kız Meslek Lisesi
- 4. Konya Meram A.T.L., A.M.L., T.L., E.M.L., Y.T.E.M. Ve M.E.M.
- 5. Akşehir Anadolu Kız Meslek Ve Kız Meslek Lisesi
- 6. Beyşehir Anadolu Kız Meslek Ve Kız Meslek Lisesi
- 7. Seydişehir Anadolu Kız Meslek Ve Kız Meslek Lisesi
- 8. Aksaray Merkez Kız Meslek Lisesi
- 9. Karaman Nefise Sultan Anadolu Kız Meslek Ve Kız Meslek Lisesi

S.2. Kaçınıcı sınıfta öğrenim görmektesiniz?

- 1. 9. sınıf
- 2. 10. sınıf
- 3. 11. sınıf

S.3. Cinsiyetiniz

1. Kız
 2. Erkek

S.4. Yaşınız

.....

S.5. Anne - Babanız

1. İkisi de sağ ve beraber
 2. İkisi de sağ ve ayrı
 3. Anne sağ baba ölü
 4. Baba sağ anne ölü
 5. İkisi de ölü

S.6. İhtiyaçlarınızı kim karşılıyor?

1. Anne
 2. Baba
 3. Büyükanne / büyükbaba
 4. Akrabalar
 5. Yetiştirme yurdunda kalıyorum.

(Gerekliyse 1'den fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

S.7. Babanızın mesleği nedir?

1. İşçi
 2. Memur
 3. Çalışmıyor
 4. Emekli
 5. Diğer.....

S.8. Babanızın aylık ortalama geliri nedir? (Varsa kendisine ait kira, faiz ve eşinden geçen - eğer öldüyse/ayrıysa - tüm ek gelirler dahil)

1. 0-399 YTL.
 2. 400-599 YTL.
 3. 600-799 YTL.
 4. 800-999 YTL.
 5. 1000 YTL. ve üstü

S.9. Annenizin mesleği nedir?

1. İşçi
 2. Memur
 3. Çalışmıyor
 4. Emekli
 5. Diğer.....

S.10. Annenizin aylık ortalama geliri nedir? (Varsa kendisine ait kira, faiz ve eşinden geçen - eğer öldüyse/ayrıysa - tüm ek gelirler dahil)

1. 0-399 YTL.
 2. 400-599 YTL.
 3. 600-799 YTL.
 4. 800-999 YTL.
 5. 1000 YTL. ve üstü

Verdiğiniz cevaplara ek olarak belirtmek istediğiniz konuları bu bölüme yada ayrı bir kağıda yazabilirsiniz.

Değerli katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

S.Ü.
MESLEKİ EĞİTİM FAKÜLTESİ
Giyim Endüstrisi ve Giyim Sanatları Eğitimi Bölüm Başkanlığı

Sayı: B.30.2.SEL.0.40.02.00/ 61
Konu :

Konya, 26.04.2006

S.Ü.SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Danışmanı olduğum 034240011002 nolu yüksek lisans öğrencisi Elif ŞENEL'in tez çalışması dolayısıyla Konya, Karaman ve Aksaray illerinde aşağıda belirtilen okullarda Tekstil Konfeksiyon alanı öğrencilerine Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde uygulanan Tekstil Konfeksiyon Programının Seçimini Etkileyen Faktörler konulu anketi uygulaması gerekmektedir.

Gereğini bilgilerinize saygı ile arz ederim.

Yrd.Doç.Şerife KÜÇÜKOSMANOĞLU
Bölüm Başkanı ve
Danışmanı

OKULLAR :

- 1- Konya Meram Atatürk Teknik Anadolu
Meslek ve Meslek Lisesi
- 2- Konya Selçuklu Kız Meslek Lisesi
- 3- Konya Zübeyde Hanım Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesi
- 4- Konya Meram A.T.L.,A.M.L.,T.L.,E.M.L.,Y.T.E.M. ve M.E.M.
- 5- Akşehir Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesi
- 6- Beyşehir Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesi
- 7- Seydişehir Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesi
- 8- Aksaray Merkez Kız Meslek Lisesi
- 9- Karaman Nefise Sultan Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesi

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

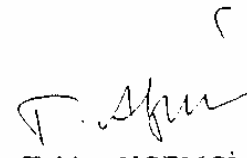
SAYI : B. 32. SEL. 0. E1. 00.00/1081

01.05.2006

VALİLİK MAKAMINA
KONYA

Enstitümüz Giyim Endüstrisi ve Giyim Sanatları Eğitimi Ana Sanat Dalı Giyim Sanatları sanat dalı yüksek lisans programı öğrencisi Elif ŞENEL “Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde Uygulanan Tekstil Konfeksiyon Programının Seçimini Etkileyen Faktörler ve Programa Talep Oranı Üzerine Bir Araştırma (Konya,Karaman Ve Aksaray İlleri)” isimli tez konusu için aşağıda yazılı Ortaöğretim okullarında ANKET çalışması yapmak istemektedir.

Gerekli kolaylığın sağlanması hususunu saygılarımla arz ederim.

Doç. Dr. Tahir AKGEMCI
MÜDÜR

E K İ : 1 Adet Anket
1 Adet Proje

CALISACAĞI ORTAÖĞRETİM OKULLARI:
AKSARAY

01	Aksaray Merkez Kız Meslek Lisesi
	<u>KARAMAN</u>
	Karaman Nefise Sultan Anadolu kız Meslek ve Kız Meslek Lisesi
	<u>KONYA</u>
	Konya Meram Atatürk Teknik Anadolu Meslek ve Meslek Lisesi
	Konya Meram A.T.L., A.M.L., T.L., E.M.L., Y.T.E.M. ve M.E.M.
	Konya Zübeyde Hanım Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesi
	Konya Selçuklu Kız Meslek Lisesi
	Akşehir Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesi
	Beyşehir Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesi
	Seydişehir Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesi

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

SAYI : B. 32. SEL. 0. E1. 00.00/1081

01.05.2006

VALİLİK MAKAMINA
KARAMAN

Enstitümüz Giyim Endüstrisi ve Giyim Sanatları Eğitimi Ana Sanat Dalı Giyim Sanatları sanat dalı yüksek lisans programı öğrencisi Elif ŞENEL “Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde Uygulanan Tekstil Konfeksiyon Programının Seçimini Etkileyen Faktörler ve Programa Talep Oranı Üzerine Bir Araştırma (Konya,Karaman Ve Aksaray İlleri)” isimli tez konusu için aşağıda yazılı Ortaöğretim okullarında ANKET çalışması yapmak istemektedir.

Gerekli kolaylığın sağlanması hususunu saygılarımla arz ederim.

İl Millî Eğt. Md.'ne
03.05.2006
Vali A.

Doç. Dr. Tahir AKGEMCİ
MÜDÜR

E K İ : 1 Adet Anket
1 Adet Proje

ÇALIŞACAGI ORTAÖĞRETİM OKULLARI:
AKSARAY

01	Aksaray Merkez Kız Meslek Lisesi
	<u>KARAMAN</u>
	Karaman Nefise Sultan Anadolu kız Meslek ve Kız Meslek Lisesi
	<u>KONYA</u>
	Konya Meram Atatürk Teknik Anadolu Meslek ve Meslek Lisesi
	Konya Meram A.T.L., A.M.L., T.L., E.M.L., Y.T.E.M. ve M.E.M.
	Konya Zübeyde Hanım Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesi
	Konya Selçuklu Kız Meslek Lisesi
	Akşehir Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesi
	Beyşehir Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesi
	Seydişehir Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesi

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

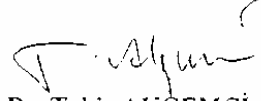
SAYI : B. 32. SEL. 0. E1. 00.00/1084

01.05.2006

VALİLİK MAKAMINA
AKSARAY

Enstitümüz Giyim Endüstrisi ve Giyim Sanatları Eğitimi Ana Sanat Dalı Giyim Sanatları sanat dalı yüksek lisans programı öğrencisi Elif ŞENEL “Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde Uygulanan Tekstil Konfeksiyon Programının Seçimini Etkileyen Faktörler ve Programa Talep Oranı Üzerine Bir Araştırma (Konya,Karaman Ve Aksaray İlleri)” isimli tez konusu için aşağıda yazılı Ortaöğretim okullarında ANKET çalışması yapmak istemektedir.

Gerekli kolaylığın sağlanması hususunu saygılarımla arz ederim.

Doç. Dr. Tahir AKGEMCI
MÜDÜR

E K İ : 1 Adet Anket
1 Adet Proje

ÇALISACAĞI ORTAÖĞRETİM OKULLARI:
AKSARAY

01	Aksaray Merkez Kız Meslek Lisesi
	<u>KARAMAN</u>
	Karaman Nefise Sultan Anadolu kız Meslek ve Kız Meslek Lisesi
	<u>KONYA</u>
	Konya Meram Atatürk Teknik Anadolu Meslek ve Meslek Lisesi
	Konya Meram A.T.L., A.M.L., T.L., E.M.L., Y.T.E.M. ve M.E.M.
	Konya Zübeyde Hanım Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesi
	Konya Selçuklu Kız Meslek Lisesi
	Akşehir Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesi
	Beyşehir Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesi
	Seydişehir Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesi

T.C.
KONYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.42.00.19/
Konu : Araştırma İzni

20150 02.05.2006

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINA
(Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı)

İlgi : 01.05.2006 tarihli ve B.32.SEL.0.E1.00.00/1081 sayılı yazı.

Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Giyim Endüstrisi ve Giyim Sanatları Eğitimi Ana Sanat Dalı Giyim Sanatları Sanat Dalı yüksek lisans programı öğrencisi Elif ŞENEL “Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde Uygulanan Tekstil Konfeksiyon Programının Seçimini Etkileyen Faktörler ve Programa Talep Oranı Üzerine Bir Araştırma (Konya, Karaman ve Aksaray İlleri)” isimli tezi ile ilgili ilişikte sunulan anket formu İlimize bağlı Karatay, Meram, Selçuklu, Akşehir, Beyşehir ve Seydişehir İlçelerindeki Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Liselerindeki öğrencilere anket uygulamak istediğine dair ilgi yazı ekinde alınan tez önerisi ve anket formları ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve adı geçene gerekli iznin verilmesi hususunda gereğini arz ederim.

Rıfat TA
Vali a.
Vali Yardımcısı

EKLER:

- 1.İlgi yazı.
- 2.Tez Önerisi. (12 sayfa)
- 3.Anket Formu (13 sayfa)

Abdülaziz Mah. Atatürk Cad. No:48 42040 MERAM/KONYA
Tel : 0332 353 30 50 (5 Hat) Faks: 0332 353 30 57
Web: <http://konya.meb.gov.tr> E-Posta: konyamem@meb

T.C.
KARAMAN VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

SAYI :B.08.MEM.4.70.09.324- 584 -
KONU : Anket Çalışması

09.05.2006* 04681

VALİLİK MAKAMINA
KARAMAN

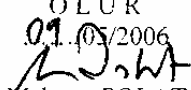
İlgi : Selçuk Üniversitesi Rektörlüğünün 01/05/2006zgün ve 1081 sayılı yazısı.

Konya Selçuk Üniversitesi Rektörlüğünün ilgi yazısında Giyim Endüstrisi ve Giyim Sanatları Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Elif ŞENEL'in Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde Tekstil Konfeksiyon Programının Seçimini Etkileyen Faktörler ve Programa Talep Oranı üzerine bir araştırma (Konya,Karaman Aksaray İlleri) yapması için ilimiz Merkez Nefise Sultan Kız Meslek Lisesi Müdürlüğünde bir anket uygulaması yapması gerektiği istenmektedir. Adı geçen şahsın söz konusu çalışmayı yapması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim

Sebahaddin ALTUN
İl Millî Eğitim Müdürü V.

OLUR
01.05/2006

Mehmet POLAT
Vali a.
Vali Yardımcısı V.

EKLER:

1-Yazı

Siyahser Mahallesi Mut Cad.-KARAMAN

Tel : 338-2131666 E-Posta : karamanmem@meb.gov.tr
Fax : 338-2122783 İnt.adresi : <http://karaman.meb.gov>

444 0 832

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı

Sayı : B.08.0.EGD.0.33.05.311-221/2303
Konu : Araştırma İzni

26/05/2006

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Sosyal Bilimler Enstitüsü)

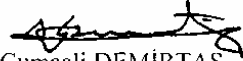
İlgi : Konya İl Millî Eğitim Müdürlüğünün 02.05.2006 tarih ve B.08.4.MEM.4.42.00.19/20150 sayılı yazısı.

Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü Giyim Endüstrisi ve Giyim Sanatları Eğitimi Ana Bilim Dalı Giyim Sanatları Sanat Dalı yüksek lisans öğrencisi Elif ŞENEL'in "Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri ve Kız Meslek Liselerinde Uygulanan Tekstil Konfeksiyon Programının Seçimini Etkileyen Faktörler ve Programa Talep Oranı Üzerine Bir Araştırma (Konya Karaman ve Aksaray İlleri)" konulu araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılacak anketlerin, Aksaray, Karaman ve Konya illerindeki ortaöğretim okullarında uygulama izin talebi incelenmiştir.

Üniversiteniz tarafından kabul edilen (16 sayfa - 30 sorudan oluşan) anketin belirtilen okullarda uygulanmasında Bakanlığımızca bir sakınca görülmemektedir.

Araştırmanın bitiminde sonuç raporunun iki örneğinin Bakanlığımıza gönderilmesi gerekmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Cumaali DEMİRTAŞ
Bakan a.
Müsteşar Yardımcısı

*Personel.
30.05.2006*

EKLER :
EK-1: Anket Örneği (1 Adet-16 Sayfa)
EK-2: Okul Listesi (1 Adet-1 Sayfa)

EGİTİM
%100
DESTEK

DANISMA
444 0 632
HATLI

G.M.K. Bulvarı No: 109
06570 Maltepe / ANKARA

Tel : (0312) 230 36 44
Faks : (0312) 231 62 05
e-posta: earged@meb.gov.tr